

Obsah

ČASŤ 1	Stav a zabezpečenie plnenia úloh	1
1.1.	Plnenie úloh prokuratúry v roku 2005.....	1
1.2.	Aktivity prokuratúry v legislatívnom procese, v národných a nadnárodných komisiách, účasť a aktivity na medzinárodných seminároch a konferenciách.....	14
1.3.	Poznatky o uplatňovaní zákona o prokuratúre a zákona o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry	18
1.4.	Personálny stav prokuratúry v roku 2005	20
1.5.	Materiálno-technické zabezpečenie činnosti prokuratúry v roku 2003	23
1.6.	Činnosť registra trestov	
ČASŤ 2	Stav zákonnosti a činnosť prokuratúry v trestnej oblasti	27
2.1.	Stav a vývoj kriminality	27
2.2.	Príčiny a podmienky hlavných druhov kriminality	32
2.2.1.	Majetková kriminalita	32
2.2.2.	Násilná kriminalita	37
2.2.3.	Rasovomotivovaná trestná činnosť a extrémizmus	41
2.2.4.	Drogová kriminalita	44
2.2.5.	Kriminalita mladistvých	45
2.2.6.	Kriminalita proti poriadku vo verejných veciach	49
2.2.7.	Kriminalita v policajnom zbore	53
2.2.8.	Kriminalita v ozbrojených silách	55
2.2.9.	Všeobecne nebezpečné trestné činy	56
2.2.10.	Trestné činy v doprave	58
2.2.11.	Kriminalita cudzincov na našom území, kriminalita našich občanov alebo osôb s trvalým pobytom na našom území v cudzine	60
2.2.12.	Úmrtia bezdomovcov na území Slovenskej republiky v roku 2005	64
2.3.	Činnosť prokuratúry v trestnej oblasti	68
2.3.1.	Základné údaje o činnosti prokurátora a spôsobe vybavenia vecí v konaní pred začatím trestného stíhania.....	68
2.3.2.	Základné údaje o činnosti a zaťažnosti prokurátora a o spôsobe vybavenia vecí v prípravnom konaní	71
2.3.3.	Dozor prokurátora nad zachovávaním zákonnosti v prípravnom konaní	75
2.3.4.	Základné údaje o činnosti a zaťažnosti prokurátora a o spôsobe vybavení vecí v konaní pred súdom	79
2.3.5.	Konanie o podnetoch na podanie sťažnosti pre porušenie zákona	83
2.3.6.	Dozor v miestach, kde sa vykonáva väzba, trest odňatia slobody, ochranné a ústavné liečenie, ochranná a ústavná výchova a v celách policajného zaistenia	85
2.3.7.	Stav prevencie kriminality	88
2.4	Základné údaje o niektorých úkonoch súvisiacich s trestným konaním na úseku právneho styku s cudzinou	90
2.4.1.	Medzinárodná právna pomoc	93
2.4.2.	Extradičné konanie	96
2.4.3.	Problémy súvisiace s trestným konaním s cudzím prvkom, osobitne s trestným stíhaním cudzincov	99
ČASŤ 3	Stav zákonnosti a činnosť prokuratúry v netrestnej oblasti	100
3.1.	Činnosť prokuratúry pri preskúvaní postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy	103
3.1.1.	Počet podnetov na preskúvanie zákonnosti	103
3.1.2.	Previerky zachovávania zákonnosti	112
3.1.3.	Vlastné poznatky	108
3.1.4.	Zákonnosť postupov a rozhodnutí orgánov štátnej správy	109

3.1.5.	Zákonnosť postupu a rozhodovania orgánov územnej samosprávy, najmä pri prijímaní všeobecne záväzných nariadení obcí a miest v ostatnej rozhodovacej činnosti	118
3.1.6.	Zákonnosť postupu a rozhodovania ostatných orgánov verejnej správy	127
3.2	Činnosť prokuratúry v oblasti občianskosúdnej a poznatky o uplatňovaní prokurátorských opatrení v tejto oblasti	131
3.2.1.	Zdroj činnosti	131
3.2.2.	Počet návrhov na začatie konania pred súdom, druhy návrhov, výsledok konania na súde	132
3.2.3.	Počet vstupov do konania na súde, ich skladba, aktivita prokurátora	133
3.2.4.	Mimoriadne dovolania generálneho prokurátora a ich úspešnosť	135
3.3	Pôsobnosť generálneho prokurátora vo vzťahu k Ústavnému súdu Slovenskej republiky	137
3.4.	Činnosť vojenskej súčasti prokuratúry na netrestnom úseku	141
ČASŤ 4	Závery a opatrenia	142
4.1.	Závery	142
4.2.	Opatrenia na zlepšenie činnosti prokuratúry	144
	Správa o činnosti Úradu špeciálnej prokuratúry	146
	Prílohy (tabuľky)	167

Časť 1. STAV A ZABEZPEČENIE PLNENIA ÚLOH

1.1. Plnenie úloh prokuratúry v roku 2005

Národná rada Slovenskej republiky uznesením č. 1661 z 26. mája 2005 schválila Správu o činnosti prokuratúry Slovenskej republiky za rok 2004 a prokuratúre v tejto súvislosti neuložila žiadne úlohy.

Na základe odporúčaní vlády Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) počas roka 2005 plnil tieto úlohy :

1. Uznesením č. 24 z 12. januára 2005 k návrhu Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2005 bolo generálnemu prokurátorovi odporúčané spolupracovať pri príprave právnych predpisov týkajúcich sa jeho pôsobnosti.

V priebehu roka 2005 Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) pripravila návrhy noviel zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov a zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry v znení neskorších predpisov. Obe novely reagovali na potreby praxe prokurátorov, nové právne predpisy a najmä upresňovali platné znenie z hľadiska jeho aplikačnej jednoznačnosti.

Návrhy boli predložené Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) na ďalšie legislatívne pokračovanie. Z iniciatívy ministerstva spravodlivosti boli oba návrhy prepracované bez predchádzajúcej dohody a v prípade zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry bol návrh v dvadsiatichpiatich bodoch zmenený a doplnený.

Generálna prokuratúra svoj nesúhlas s takýmto postupom oznámila 20. septembra 2005 ministerstvu spravodlivosti spolu s uvedením konkrétnych pripomienok zásadného charakteru poukazujúcich na protiústavnosť vykonaných zmien. Vzhľadom na pretrvávajúce zásadné rozpory, ktoré sa na rokovaní zástupcov

generálnej prokuratúry a ministerstva spravodlivosti nepodarilo odstrániť, bolo po vzájomnej dohode generálneho prokurátora a ministerky spravodlivosti vo februári 2006 rozhodnuté nepredkladať sporné návrhy zákonov do ďalšieho legislatívneho procesu.

2. Uznesením č. 81 z 26. januára 2005 k návrhu opatrení na zabezpečenie plnenia uznesení Národnej rady Slovenskej republiky č. 1429/2005, 1431/2005 a 1448/2005 prijatých na 36. schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky bolo odporúčané generálnemu prokurátorovi podieľať sa na plnení úlohy B.1., ktorou sa ukladá ministrovi vnútra v spolupráci s generálnym prokurátorom, podpredsedom vlády a ministrom spravodlivosti predložiť na rokovanie vlády správu o prijatých opatreniach na ochranu majetku akcionárov 1. garantovanej a. s. v súvislosti s postupom orgánov činných v trestnom konaní do 7. februára 2005 (do Národnej rady Slovenskej republiky do 17. februára 2005).

Generálna prokuratúra participovala na príprave materiálu s Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“) na základe vyhodnotenia vyšetrovacieho spisu. Správa bola 7. februára 2005 predložená na rokovanie vlády a následne na rokovanie Národnej rady SR, ktorá ju zobrala na vedomie uznesením Národnej rady Slovenskej republiky č. 1553 zo 17. marca 2005.

3. Uznesením č. 87 z 2. februára 2005 k správe o priebehu a výsledkoch prezentácie Štvrtej a piatej periodickej správy Slovenskej republiky o implementácii Medzinárodného dohovoru o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie pred Výborom OSN na odstránenie rasovej diskriminácie bolo odporúčané generálnemu prokurátorovi spolupracovať so Slovenským národným strediskom pre ľudské práva a s mimovládnymi organizáciami v oblasti boja proti rasovej diskriminácii.

Úloha sa priebežne plní. Generálny prokurátor určil prokurátora, ktorý vykonáva dozor v trestných veciach týkajúcich sa rasovej diskriminácie a zabezpečuje spoluprácu a súčinnosť so Slovenským národným strediskom pre ľudské práva a s mimovládnymi organizáciami v oblasti prevencie proti tomuto protispoločenskému javu.

4. Uznesením č. 215 zo 16. marca 2005 k návrhu opatrení na zabránenie neopodstatnenému zvyšovaniu rozpočtových nákladov stavieb financovaných z verejných zdrojov bolo uložené správcom ďalších rozpočtových kapitol, ktorí v rámci svojich rozpočtových kapitol zabezpečujú prípravu a realizáciu stavieb financovaných z verejných zdrojov:

- vypracovať analýzu nákladovosti dokončených stavieb v predchádzajúcom roku, ktorých rozpočtové náklady sú viac ako 20 mil. Sk, so zreteľom na určenie váhy ukazovateľov ovplyvňujúcich náklady realizácie stavieb, napr. použitie stavebných materiálov vo vzťahu k cenovej ponuke, cenové zmeny, rast energetických vstupov, zmeny legislatívneho rámca upravujúceho investičný proces, zložitosti realizácie diela a iné každoročne do 31. augusta,

- vypracovať analýzu nákladovosti všetkých rozostavaných stavieb s rozpočtovými nákladmi viac ako 20 mil. Sk, posúdiť stupeň ich rozostavanosti so zreteľom na vypracovanie perspektív ich dostavby a určenie rizík; pri vypracovaní návrhu rozpočtu kapitálových výdavkov na bežný rok prioritne riešiť ich dokončenie pred začatím nových investičných akcií každoročne do 31. augusta,

- racionalizovať umiestnenie svojich zložiek a navrhnúť na odpredaj všetky nepotrebné budovy vrátane rozostavaných do 31. decembra 2005,

- na základe analýz vypracovať a prijať manuál pre riadenie rizík prípravy a realizácie investičnej výstavby a kontrolu ceny stavby v procese jej prípravy a realizácie, v pôsobnosti rozpočtovej kapitoly do 31. decembra 2005,

- v procese prípravy a realizácie stavby postupovať podľa manuálu riadenia rizík priebežne.

Generálna prokuratúra, ako správca rozpočtovej kapitoly, úlohu splnila. V rokoch 2004 a 2005 neboli rozostavané stavby s nákladom nad 20 mil. Sk.

5. Uznesením č. 245 zo 6. apríla 2005 k správe o vytváraní podmienok na realizáciu projektov s privátnym partnerstvom bolo uložené správcom ďalších rozpočtových kapitol pred schválením projektu, kde vstupuje verejná a súkromná organizácia do partnerstva, ktoré je založené s cieľom vybudovania infraštruktúry a poskytovania služieb, obvykle zabezpečovaných sektorom verejnej správy zabezpečiť súhlasné vyjadrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky s analýzou rizík projektu a jeho vplyvu na verejné financie s termínom ihneď.

Generálna prokuratúra, ako správca rozpočtovej kapitoly nepredpokladá vypracovanie projektu, v ktorom by vstúpila do partnerstva so súkromnou organizáciou s cieľom vybudovania infraštruktúry a poskytovania služieb.

6. Uznesením č. 369 z 10. mája 2005 k Národnému akčnému plánu boja proti terorizmu sa generálnemu prokurátorovi odporúča na základe požiadaviek jednotlivých rezortov spolupracovať pri plnení úloh vyplývajúcich z Národného akčného plánu boja proti terorizmu, pri príprave návrhu východísk štátneho rozpočtu na príslušný kalendárny rok vyčleniť nevyhnutné finančné prostriedky na zabezpečenie úloh vyplývajúcich z Národného akčného plánu boja proti terorizmu na základe odporúčaní medzirezortnej koordinačnej komisie pre boj proti terorizmu a učiť jedného pracovníka do medzirezortnej koordinačnej komisie pre boj proti terorizmu.

Terorizmus, ako mimoriadne nebezpečný medzinárodný fenomén, si vyžaduje spoluprácu na medzinárodnej úrovni a účinné právne prostriedky na jeho potlačanie. Preto generálna prokuratúra v rámci pripomienkového konania participovala na príprave osobitného zákona implementujúceho Rámcové rozhodnutie o výkone rozhodnutí za účelom „zmrazenia“ majetku alebo dôkazov. Toto rozhodnutie bolo prijaté zákonom č. 650/2005 Z. z. o vykonaní príkazu na zaistenie majetku alebo dôkazov v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon, zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok a zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

V rámci zabezpečenia čo najširšej spolupráce medzi zainteresovanými stranami Úrad špeciálnej prokuratúry participoval na aktivitách Eurojustu. Ďalej sa uskutočnilo prvé pracovné stretnutie predstaviteľov kontaktných bodov Eurojustu pre vytvorenie spoločných vyšetrovacích tímov, ktorého sa zúčastnili dvaja prokurátori generálnej prokuratúry. Zástupca Úradu špeciálnej prokuratúry bol vymenovaný do funkcie národného spravodajcu Slovenskej republiky v Eurojuste s výhradným určením pre záležitosti terorizmu a poskytuje relevantné informácie Europolu prostredníctvom Eurojustu bez zbytočného zdržania. Zúčastnil sa „Prezentácie výsledkov vyšetrovania bombových útokov v Londýne v júli 2005“ a Regionálneho seminára OSN o medzinárodnej spolupráci v boji proti terorizmu, korupcii a nadnárodnému organizovanému zločinu v dňoch 7. - 9. marca 2005 v Chorvátsku v Záhrebe.

V rámci výkonu dozoru nad zachovávaním zákonnosti v prípravnom konaní prokurátori Úradu špeciálnej prokuratúry spolupracujú s vyšetrovateľmi špecializovaných policajných zložiek pri vyšetrovaní a odhaľovaní trestnej činnosti a ďalších aktivít súvisiacich s terorizmom. Operatívna informovanosť o preventívnych

a represívnych opatreniach vrátane zaistenia osôb podozrivých z terorizmu, zhabania ich technických a podporných prostriedkov a zmrazenia finančných zdrojov je zaistená. Iba prokurátor je oprávnený podávať súdu návrhy na vydanie príkazu resp. sám vydať príkaz na vykonanie preventívnych a represívnych opatrení v rámci trestného konania, ako aj v štádiu pred jeho začatím. Mechanizmus spolupráce v uvedenej oblasti teda v súčasnosti funguje.

7. Uznesením č. 400 z 18. mája 2005 k správe o pokroku pri zavádzaní programového rozpočtovania sa uložilo správcom ďalších rozpočtových kapitol predložiť Ministerstvu financií Slovenskej republiky aktualizovaný návrh kľúčových cieľov pre svoje programy do 15. júna 2005 a uskutočniť prezentácie s cieľom informovať verejnosť o cieľoch v jednotlivých oblastiach a o ich väzbe na alokované finančné zdroje v roku 2005 v mesiaci november, v nasledujúcich rokoch do 30 dní po predložení návrhu rozpočtu kapitoly na Ministerstvo financií Slovenskej republiky.

Úloha bola splnená, priority na roky 2006 – 2008 v rozpočtovej kapitole generálnej prokuratúry spolu s návrhom rozpočtu boli 28. apríla 2005 predložené Ministerstvu financií Slovenskej republiky. Prezentácia programového rozpočtovania kapitoly generálnej prokuratúry na rok 2006 bola 2. decembra 2005 uverejnená na internete.

8. Uznesením č. 527 zo 6. júla 2005 ku koncepcii účasti Slovenskej republiky v civilnom krízovom manažmente Európskej únie sa odporúča generálnemu prokurátorovi viesť evidenciu expertov civilného krízového manažmentu pre oblasť pôsobenia prokuratúry Slovenskej republiky a poskytnúť potrebné údaje Ministerstvu zahraničných vecí Slovenskej republiky pre centrálnu evidenciu expertov Slovenskej republiky v oblasti civilného krízového manažmentu do 1. januára 2006 a trvale vytvárať podmienky pre prípravu a výcvik expertov civilného krízového manažmentu v súlade s koncepciou účasti Slovenskej republiky v civilnom krízovom manažmente Európskej únie.

Na pokyn generálneho prokurátora sa uskutočnil výber záujemcov s potrebnou odbornou praxou, jazykovými znalosťami a ostatnými predpokladmi na činnosť v misiách s tým, že sa zabezpečí ich systematická jazyková a odborná príprava. Ide nielen o medzinárodnú prestíž prokuratúry, ale aj o zabezpečenie vplyvu Slovenskej republiky na dianie v Európskej únii a o jej medzinárodné postavenie. Keďže Slovenská republika svojím vstupom do Európskej únie potvrdila vôľu stať sa rešpektovaným demokratickým partnerom na európskej a

medzinárodnej scéne a v súčasnosti získala post nestáleho člena Rady bezpečnosti OSN, zvýšila sa váha jej medzinárodnopolitického postavenia, ale aj miera zodpovednosti za stabilitu a bezpečnosť vo svete.

V dňoch 17. - 29. januára 2005 sa prokurátorka generálnej prokuratúry zúčastnila na základnom kurze v rámci projektu na prípravu expertov pre civilný krízový manažment, ktorý poriadala Európska komisia. V dňoch 17. až 29. apríla 2005 účasť pokračovala na špecializovanom kurze Rule of Law.

Ministerstvo zahraničných vecí SR vedie celkovú evidenciu expertov, ktorá sa od 1. januára 2006 raz za 6 mesiacov aktualizuje. Na základe úspešného absolvovania uvedených kurzov generálna prokuratúra deklarovala 1 experta pre oblasť právneho štátu.

Úloha sa plní najmä v priebežnom výbere možných adeptov na zapojenie do misií. Vyslanie prokurátorov do zahraničných misií však v súčasnosti komplikuje skutočnosť, že pred prokuratúrou stojí naliehavá úloha zvládnuť aplikáciu rekodifikovaných kódexov – Trestného zákona a Trestného poriadku. Ich aplikácia v praxi zvyšuje úlohu prokurátora v trestnom procese a kladie vyššie nároky na jeho odbornú pripravenosť.

Tieto skutočnosti sú hlavným dôvodom, pre ktorý generálny prokurátor bol nútený potvrdiť neúčasť expertov generálnej prokuratúry v misiách civilného krízového manažmentu Európskej únie na rok 2006. Súčasne ale zdôraznil ministerstvu zahraničných vecí ochotu a pripravenosť prokuratúry podieľať sa na školeniach a iných trainingoch usporadúvaných v rámci akcií civilného krízového manažmentu na území Slovenskej republiky.

9. Uznesením č. 543 z 13. júla 2005 k návrhu revidovaného Štatútu zástupcu Slovenskej republiky pred Európskym súdom pre ľudské práva sa odporúčalo generálnemu prokurátorovi vymenovať stáleho člena medzirezortnej komisie, ktorá slúži ako poradný a konzultačný orgán zástupcu.

Úloha bola splnená. Generálny prokurátor vymenoval prokurátora za člena medzirezortnej komisie a ten sa pravidelne zúčastňuje práce komisie.

10. Uznesením č. 635 z 24. augusta 2005 k návrhu Národného akčného plánu na prevenciu a elimináciu násilia páchaného na ženách na roky 2005 až 2008 bolo odporúčané generálnemu prokurátorovi spolupracovať pri realizácii Národného akčného plánu na prevenciu a elimináciu násilia páchaného na ženách na roky 2005 až 2008.

Úloha sa priebežne plní. Podiel úloh generálneho prokurátora vyplývajúci z ich harmonogramu zodpovedá postaveniu a úlohám prokuratúry. Prokuratúra úzko spolupracuje s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR a predkladá monitorovacie správy o postupoch orgánov činných v trestnom konaní vo veciach násilia na ženách a vyhodnocovacie správy o využívaní platnej legislatívy s cieľom zefektívniť poskytovanie ochrany ženám, obetiam násilia. Súhrnná správa bude ministerstvu predložená do 31. mája 2006.

V súvislosti s plnením predmetného uznesenia a akčného plánu zdôrazňujeme, že to bola práve generálna prokuratúra, ktorá ako prvá z vlastnej iniciatívy vypracovala v roku 2002 Zhodnotenie využívania prostriedkov trestného práva proti domácejmu násiliu voči ženám a deťom.

Týmto zhodnotením dala generálna prokuratúra impulz na zameranie pozornosti na túto závažnú a v súčasnosti vo svete veľmi aktuálnu problematiku.

11. Uznesením č. 668 zo 7. septembra 2005 k správe o aktivitách vlády Slovenskej republiky v roku 2005 zameraných na prevenciu a potláčanie obchodovania s ľuďmi bolo odporúčané generálnemu prokurátorovi spolupracovať s ministerstvom vnútra a národným koordinátorom na boj proti obchodovaniu s ľuďmi pri príprave Národného akčného plánu boja proti obchodovaniu s ľuďmi a realizácii aktivít vyplývajúcich zo správy do 31. decembra 2005.

Úloha sa priebežne plní. Na návrh generálneho prokurátora menoval minister vnútra prokurátora za člena expertnej skupiny pre prevenciu a pomoc obetiam obchodovania s ľuďmi pri Rade vlády pre prevenciu kriminality. Zástupca prokuratúry sa pravidelne zúčastňuje zasadnutí a aktívne spolupracuje pri príprave Národného akčného plánu boja proti obchodovaniu s ľuďmi.

12. Uznesením č. 704 zo 14. septembra 2005 k dodatku Akčného plánu predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antiseminizmu a ostatným prejavom intolerance na obdobie rokov 2004 – 2005 - aktualizácia aktivít na rok 2005 bolo odporúčané generálnemu prokurátorovi zabezpečiť realizáciu aktivít v zmysle dodatku k Akčnému plánu na rok 2005 v súvislosti s plnením úloh akčného plánu do 31. decembra 2005.

Uznesením č. 705 zo 14. septembra 2005 k priebežnej správe o plnení Akčného plánu predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antiseminizmu a ostatným prejavom intolerance na obdobie rokov 2004 a 2005 bolo odporúčané generálnemu prokurátorovi spolupracovať na príprave návrhu Akčného plánu predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antiseminizmu a ostatným prejavom intolerance na obdobie rokov 2006 – 2008 do 28. februára 2006.

Úlohy vyplývajúce z uznesení č. 704 a 705 sa priebežne plnia. V rámci plnenia Akčného plánu generálna prokuratúra zaradila do Plánu vzdelávania pracovníkov prokuratúry úlohu uskutočniť v III. štvrtroku 2005 seminár prokurátorov vybavujúcich agendu rasovo motivovanej trestnej činnosti na tému „Uplatňovanie prostriedkov trestného práva na ochranu ľudských práv s osobitným dôrazom na postih prejavov rasizmu“. Na tento projekt poskytla vláda dotáciu v sume 90.000,- Sk.

Vzhľadom na naliehavosť prípravy prokurátorov na uplatňovanie nových trestnoprávných noriem v praxi a na nutnosť venovať tejto náročnej a vysoko aktuálnej úlohe prvoradú pozornosť, generálna prokuratúra požiadala Sekciu ľudských práv a menších Úradu vlády Slovenskej republiky o presunutie plnenia tejto úlohy na rok 2006. Pracovníci uvedeného vládneho orgánu požiadanie prijali s pochopením a sami prišli s návrhom, aby prokuratúra použila poskytnutú finančnú dotáciu na iný, obdobný účel. Po vzájomných rokovaníach, so súhlasom Sekcie ľudských práv a menších Úradu vlády Slovenskej republiky bola finančná čiastka v sume 90.000,- Sk použitá na nákup literatúry s tematikou ochrany ľudských práv.

13. Uznesením vlády č. 779 zo 6. októbra 2005 k dodatku návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2006 až 2008 bolo uložené správcom ďalších rozpočtových kapitol zapracovať do rozpisu rozpočtu svojej rozpočtovej kapitoly v Rozpočtovom informačnom systéme zmeny vyplývajúce z dodatku k návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2006 až 2008 do 7. februára 2005, zverejniť na internete spolu s informáciou o odhadovanej trhovej hodnote jednotlivých nehnuteľností do 31. októbra 2005 a predložiť Ministerstvu financií Slovenskej republiky informáciu o administratívnych priestoroch

jednotlivých rozpočtových organizácií v Bratislave v štruktúre, ktorá je prílohou tohto uznesenia do 31. októbra 2005.

Úloha bola splnená. Kompletný zoznam nehnuteľností v správe prokuratúry bol uverejnený na internete 15. novembra 2005. Prehľad o administratívnych priestoroch jednotlivých rozpočtových organizácií prokuratúry v Bratislave bol spracovaný v štruktúre podľa príloh uznesenia a 28. októbra 2005 odovzdaný Ministerstvu financií Slovenskej republiky. Zmeny rozpočtu boli v určenom termíne zapracované.

14. Uznesením č. 790 z 12. októbra 2005 k návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2006 až 2008 bolo uložené správcom ďalších rozpočtových kapitol;

- predložiť do príslušných výborov Národnej rady Slovenskej republiky návrhy rozpočtov kapitol štátneho rozpočtu na roky 2006 až 2008 a návrh rozpočtu štátneho fondu, ktorý kapitola spravuje na roky 2006 až 2008 v súlade s vládnyim návrhom rozpočtu verejnej správy na roky 2006 až 2008 do 15. októbra 2005,

- predložiť Ministerstvu financií Slovenskej republiky v elektronickej forme prostredníctvom Rozpočtového informačného systému rozpis vládou schváleného rozpočtu rozpočtovej kapitoly na vlastné rozpočtové hospodárenie a pre rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie a štátny fond vo svojej pôsobnosti podľa funkčného a ekonomického členenia rozpočtovej klasifikácie platnej pre rok 2006 a podľa programov do 25. novembra 2005,

- predložiť Ministerstvu financií Slovenskej republiky v elektronickej forme prostredníctvom Rozpočtového informačného systému podrobný rozpis rozpočtových prostriedkov rozpočtovej kapitoly na základe výdavkov schválených Národnou radou Slovenskej republiky podľa funkčného a ekonomického členenia rozpočtovej klasifikácie platnej pre rok 2006, vrátane rozpisu podľa programov do 31. januára 2006,

- zabezpečiť začínanie obstarávania stavieb financovaných z kapitálových výdavkov štátneho rozpočtu a aktualizáciu údajov Registra investícií Ministerstva

financií Slovenskej republiky podľa postupu uvedeného v prílohe č. 7 tohto uznesenia v termínoch uvedených v prílohe č. 7 tohto uznesenia,

- nepredkladať v roku 2006 návrhy legislatívnych predpisov a iných materiálov, ktoré zakladajú finančné nároky na zvýšenie počtu zamestnancov a zvýšenie výdavkov alebo úbytok príjmov schválených v štátnom rozpočte na rok 2006 s rozpočtovými dôsledkami na štátny rozpočet alebo na iné rozpočty tvoriace verejný rozpočet do 31.decembra 2006.

Generálna prokuratúra ako správca rozpočtovej úlohy termínované úlohy splnila a ďalšie sa priebežne plnia.

15. Uznesením č. 984 zo 14. decembra 2005 k správe o plnení multilicenčnej zmluvy Microsoft Enterprise Agreement pre štátnu a verejnú správu Slovenskej republiky bolo uložené správcom ďalších rozpočtových kapitol oznámiť Ministerstvu financií Slovenskej republiky viazanie rozpočtových prostriedkov vo svojej rozpočtovej kapitole vo výške uvedenej v prílohe tohto uznesenia podľa jednotlivých rokov do 31.januára 2006.

Generálna prokuratúra, ako správca rozpočtovej kapitoly 27. januára 2006 oznámila Ministerstvu financií Slovenskej republiky viazanie 1. 486 000 Sk z titulu financovania multilicenčnej zmluvy.

16. Uznesením č. 996 zo 14. decembra 2005 k Návrhu smernice vlády Slovenskej republiky, ktorou sa upravuje spôsob vyrozumenia o vypovedaní vojny, o vyhlásení vojnového stavu, výnimočného stavu, núdzového stavu alebo mimoriadnej situácie na území Slovenskej republiky bol generálny prokurátor požiadaný aktualizovať dokumentáciu na vyrozumenie a zabezpečiť podmienky na jej realizáciu po vypovedaní vojny, po vyhlásení vojnového stavu, výnimočného stavu, núdzového stavu alebo mimoriadnej situácie na území Slovenskej republiky na všetkých úrovniach riadenia do 28. februára 2006.

Nová „Metodika stálej služby na zabezpečenie činnosti Útvary krízového riadenia Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky“ a „Plán vyrozumenia na zabezpečenie činnosti Útvary krízového riadenia Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky“ boli spracované v stanovenom termíne.

17. Uznesením č. 1039 z 21. decembra 2005 k návrhu Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2006 bolo generálnemu prokurátorovi odporúčané spolupracovať na príprave právnych predpisov týkajúcich sa jeho pôsobnosti.

Úloha sa priebežne plní. Generálna prokuratúra sa účasťou v pripomienkovom konaní a v pracovných komisiách na prípravu zákonov zapája do legislatívneho procesu.

Z opatrení na zlepšenie činnosti prokuratúry, ktoré boli prijaté v Správe o činnosti prokuratúry Slovenskej republiky za rok 2004, neboli všetky splnené. Nepodarilo sa dosiahnuť zvýšenie počtu systemizovaných miest prokurátorov a štátnych zamestnancov tak, ako to bolo požadované. V súvislosti s prijatím nových trestných kódexov bol navýšený počet prokurátorských miest o 65, čo však vôbec nepostačuje. Počet štátnozamestnaneckých miest zostal v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi nezmenený. Podarilo sa zabezpečiť odbornú prípravu prokurátorov na praktické zvládnutie trestného konania v nových podmienkach. Taktiež sa prokurátori podieľali na odbornej príprave vyšetrovateľov a policajných orgánov na realizáciu nových trestných kódexov. Napriek tomu treba konštatovať, že nové trestné kódexy budú vyžadovať urýchlenu novelizáciu, pretože v praxi sa vyskytuje viacero problémov, ktoré vznikajú v súvislosti s aplikáciou týchto nových trestných kódexov.

V roku 2005 pokračovali práce na projekte Patrícia a všetci prokurátori boli preškolení na prácu s výpočtovou technikou.

Od 1. júna 2005 pracuje Úrad špeciálnej prokuratúry v zrekonštruovaných priestoroch v Pezinku, kde sa ho podarilo v podstate i materiálne dobudovať. Stále nie je plne personálne obsadený, avšak v priebehu roku 2005 pribudli na Úrad špeciálnej prokuratúry 4 prokurátori a k 1.1.2006 boli obsadené ďalšie miesta prokurátorov. I v súčasnosti prebiehajú výberové konania na neobsadené miesta.

Legislatívne oddelenie generálnej prokuratúry pripravilo návrhy noviel zákonov č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre a č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakatel'och prokuratúry v znení neskorších predpisov. Pri príprave týchto noviel

nedošlo ku konsenzu s návrhmi ministra spravodlivosti a následne, vzhľadom na rozhodnutie parlamentu neprejednať veci predložené po 25.2.2005, neboli po dohode generálneho prokurátora s ministrom spravodlivosti predložené. Rovnako bol spracovaný návrh novely zákona o registri trestov č. 311/1999 Z. z.. Ani tento návrh nebol predložený do legislatívneho procesu pre nesúhlas ministerstva spravodlivosti.

V rámci dozoru prokurátora nad zachovávaním zákonnosti orgánmi verejnej správy bola vykonaná previerka na ministerstve vnútra.

Hlavné úlohy rezortu prokuratúry na rok 2005 stanovil generálny prokurátor v Pláne hlavných úloh prokuratúry Slovenskej republiky na rok 2005. V trestnej oblasti sa prokuratúra zamerala najmä na zhodnotenie agendy s medzinárodným prvkom. Spracovala Analýzu činnosti siete EJN v podmienkach prokuratúry, Analýzu súčinnosti prokuratúry s národným členom Slovenskej republiky v Eurojuste a Zhodnotenie aplikácie európskeho zatýkacieho rozkazu v praxi prokuratúry Slovenskej republiky. Hlavný dôraz však bol zameraný na prípravu prokurátorov na rekodifikované trestné kódexy. V netrestnej oblasti prokuratúra podľa Plánu plnila jednu úlohu – Zákonnosť postupu a rozhodovania štátnej správy podľa zákona č. 379/1997 Z. z. o prevádzkovaní súkromných bezpečnostných služieb a podobných činností, o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a doplnení zákona č. 65/1965 Zb. Zákonníka práce v znení neskorších predpisov (zákon o súkromných bezpečnostných službách). Rozbory boli prejednané na porade vedúcich prokurátorov Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a krajských prokurátorov a ich závery boli zovšeobecnené pre celý rezort prokuratúry.

Spolupráca s prokuratúrami iných krajín

V priebehu roku 2005 vedenie prokuratúry v rámci zahraničných stykov nadviazalo na vybudované osobné kontakty s partnerskými prokuratúrami a pokračovalo v konkrétnej spolupráci, nadviazalo tiež nové pracovné kontakty. Všetky zahraničné aktivity boli zamerané na prezentáciu rezortu najmä v oblasti boja s organizovaným zločinom, pričom slovenská prokuratúra zaznamenala niekoľko významných úspechov.

V roku 2005 sa uskutočnilo viacero zahraničných pracovných ciest. Išlo o cesty do Srbska a Čiernej Hory, Českej republiky, Talianskej republiky, Rakúska, Poľskej republiky, Čínskej ľudovej republiky a Maďarskej republiky. Pracovné rokovania boli zamerané predovšetkým na výmenu a získavanie informácií týkajúcich sa vzájomnej spolupráce v oblasti boja s organizovaným zločinom, korupciou a ďalšími formami osobitne závažnej trestnej činnosti a cezhraničnej spolupráce.

Mimoriadne významným bolo stretnutie s národným prokurátorom pre boj proti mafii Talianskej republiky, ktorý vysoko ocenil právnu úpravu prokuratúry v oblasti boja s organizovaným zločinom a ponúkol možnosť vzájomnej intenzívnej spolupráce najmä pri oboznámení sa s postupom pri videokonferenciách a odpočúvaní a spolupráci svedkov s justíciou.

V rámci oficiálnej návštevy Čínskej ľudovej republiky slovenská strana na požiadanie čínskych partnerov prezentovala pripravovanú rekodifikáciu Trestného zákona a Trestného poriadku.

Pri všetkých pracovných cestách boli súčasne prerokované otázky zamerané na medzinárodnú spoluprácu a právnu pomoc v konkrétnych veciach ako aj hľadanie spoločných riešení pri uplatňovaní európskeho zatýkacieho rozkazu.

S pozitívnym ohlasom sa stretla prezentácia prokuratúry, týkajúca sa právnej úpravy a konkrétneho riešenia v praxi, v oblasti obchodovania s ľuďmi na niekoľkých medzinárodných fórach.

Generálny prokurátor sa zúčastnil 6. Konferencie generálnych prokurátorov Európy, ktorá sa konala v Maďarskej republike, Budapešti a bola zameraná na otázky vzťahu prokurátorov a polície, kompetencie prokurátora v netrestnej oblasti a etiku a správanie prokurátorov.

V roku 2005 bolo podpísané Memorandum o spolupráci medzi Generálnou prokuratúrou Srbska, Úradom špeciálneho prokurátora pre organizovaný zločin a

Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky, Úradom špeciálnej prokuratúry. Memorandum okrem iného zdôrazňuje spoluprácu v oblasti boja s organizovaným zločinom a prania peňazí pochádzajúcich z trestnej činnosti. Bola tiež podpísaná Deklarácia na konferencii „Prvé stretnutie Ázia – Európa (ASEM)“, ktoré sa konalo v Čínskej ľudovej republike.

Okrem horeuvedených zahraničných aktivít boli v priebehu roku 2005 vedením prokuratúry prijatí zahraniční partneri, medzi ktorými bol predseda Kolégia generálnych prokurátorov Holandského kráľovstva, generálny prokurátor Švajčiarskej konfederácie, veľvyslanec Spojených štátov amerických, zastupujúci republikový verejný prokurátor Srbskej prokuratúry a mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Švajčiarskej konfederácie.

Zahraniční hostia sa zaujímali najmä o inštitucionálne a legislatívne zabezpečenie Úradu špeciálneho prokurátora, o možnosti spolupráce v boji s organizovaným zločinom, o praktické skúsenosti s európskym zatýkacím rozkazom.

Pri všetkých zahraničných stretnutiach bolo zo strany zahraničných partnerov opakovane zdôraznený význam nezávislého postavenia slovenskej prokuratúry od výkonnej moci a kladne bola ocenená právna úprava postavenia prokuratúry vrátane jej kompetencií v trestnej aj netrestnej oblasti.

1.2. Aktivity prokuratúry v legislatívnom procese, v národných a nadnárodných komisiách, účasť a aktivity na medzinárodných seminároch a konferenciách

Základný rámec legislatívnej práce v hodnotenom období tvoril Plán hlavných úloh prokuratúry na rok 2005, plnenie opatrení, ktoré boli prijaté na základe záverov Správy o činnosti prokuratúry za rok 2004 a Plán legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2005.

Hlavnou náplňou legislatívnej činnosti na generálnej prokuratúre bolo plnenie úloh v oblasti vonkajšej a vnútornej legislatívy.

Významnou náplňou v oblasti vonkajšej legislatívy bolo pripomienkovanie návrhov právnych predpisov, medzinárodných dokumentov a ostatných legislatívnych materiálov predkladaných na posúdenie v rámci pripomienkového konania. Pripomienky a návrhy, ktoré generálna prokuratúra uplatnila k jednotlivým právnym predpisom, medzinárodným dokumentom a ďalším legislatívnym materiálom, predkladatelia v prevažnej miere akceptovali. Pripomienky zásadného charakteru sa riešili v rámci rozporového konania na úrovni riaditeľov legislatívnych útvarov, štátnych tajomníkov a ministrov.

Pri schvaľovaní návrhu nového Trestného poriadku sa zúčastňoval zástupca generálnej prokuratúry na rokovaní Ústavnoprávneho výboru Národnej rady SR a prokurátori generálnej prokuratúry sa aktívne podieľali na legislatívnych prácach súvisiacich aj s novelou Trestného poriadku č. 141/1961 Z. z. vykonanou zákonom č. 122/2005 Z. z..

V oblasti vnútornej legislatívy generálna prokuratúra na základe Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2005 vypracovala návrh novely zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov, návrh novely zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry v znení neskorších predpisov a návrh novely zákona č. 311/1999 Z. z. o registri trestov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Uvedené návrhy zákonov, ktoré mali byť predložené do národnej rady vo februári 2006, boli napokon stiahnuté z legislatívneho procesu najmä z dôvodu pretrvávajúcich zásadných rozporov s ministerstvom spravodlivosti k podstatným častiam ich obsahu.

Na základe zmien v organizácii a riadení práce prokuratúry, na základe posúdenia aktuálnosti platných príkazov a pokynov, ako aj na základe zmien, ktoré vyplynuli z prijatia rekodifikovaného Trestného zákona a Trestného poriadku, bolo vypracovaných a schválených 13 služobných predpisov.

Okrem vonkajšej a vnútornej legislatívy sa plnili aj tieto ďalšie úlohy:

- účasť na zasadnutiach stálych pracovných komisií Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky (komisia pre správne právo a komisia pre technické právne predpisy),
- zastúpenie v Konzultačnom zbore Ministerstva vnútra Slovenskej republiky pre aplikáciu správneho poriadku,
- zastúpenie v komisii pre rekodifikáciu správneho poriadku,
- zastúpenie v komisii Ministerstva vnútra Slovenskej republiky na prípravu návrhu zákona o prevencii kriminality a iných protispoločenských konaní,
- zastúpenie v komisii Ministerstva školstva Slovenskej republiky na prípravu návrhu zákona o športe,
- účasť prokurátorov a štátnych zamestnancov generálnej prokuratúry na medzirezortných rozporových konaniach k návrhom všeobecne záväzných právnych predpisov,
- spracovanie odborných stanovísk k výkladovým a aplikačným problémom právnych predpisov podľa požiadaviek organizačných útvarov prokuratúry,
- vypracovanie návrhu generálneho prokurátora na Ústavný súd Slovenskej republiky na konanie o súlade právnych predpisov v gescii Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky s ústavou.

Aktivity prokuratúry vo vzťahu k Európskej únii a Európskym spoločenstvám.

Aktivity prokuratúry v medzinárodnej oblasti boli predovšetkým orientované na úzku spoluprácu a súčinnosť s orgánmi Európskej únie a Európskych spoločenstiev.

Mimoriadne významná je účasť prokuratúry na projektoch v rámci programu AGIS. V dňoch 18. až 21. mája 2005 v Amsterdame sa prokurátor generálnej prokuratúry zúčastnil sympózia, ktoré bolo venované problematike „Úlohy a právomoci prokuratúr členských štátoch Európskej únie“.

V roku 2005 sa uskutočnilo 19 prevažne jednodňových zahraničných pracovných ciest na rokovanie pracovných skupín pre prípravu európskej legislatívy do Bruselu.

Vzhľadom na to, že išlo výlučne o účasť na príprave európskej legislatívy, ktorá reguluje aj činnosť prokuratúry, je ovplyvňovanie jej obsahu nesporným prínosom pre prokuratúru, ale aj pre Slovenskú republiku.

V súčasnosti sú prokurátori spolugarantmi podieľajúcimi sa na tvorbe nasledujúcich právnych noriem Európskej únie pre oblasť spolupráce v trestných veciach prerokúvaných v orgánoch Európskej únie:

- Rozhodnutie Rady o výmene informácií z registra trestov;
- Návrh rámcového rozhodnutia o uchovávaní údajov spracovaných a uložených v súvislosti s poskytovaním verejne dostupných elektronických komunikačných služieb alebo údajov vo verejných komunikačných sieťach na účely vyšetrovania, odhaľovania a stíhania trestných činov vrátane terorizmu;
- Návrh rámcového rozhodnutia Rady o určitých procesných právach v trestnom konaní v celej Európskej únii;
- Návrh rámcového rozhodnutia Rady o európskom príkaze na získanie dôkazov na zaistenie predmetov, dokumentov a údajov na použitie v konaniach v trestných veciach;
- Návrh rámcového rozhodnutia o uznaní a výkone v Európskej únii zákazov vyplývajúcich z odsúdení za sexuálne trestné činy spáchané na deťoch;
- Návrh rámcového rozhodnutia Rady o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania rozsudkov v trestných veciach, ktorými sa ukladajú tresty odňatia slobody alebo opatrenia zahŕňajúce odňatie slobody, na účely ich výkonu v Európskej únii;
- Návrh rámcového rozhodnutia o zjednodušení výmeny informácií a správ medzi orgánmi členských štátov Európskej únie činnými v trestnom konaní najmä vo veciach, ktoré sa týkajú závažnej trestnej činnosti vrátane teroristických činov;
- Návrh rámcového rozhodnutia Rady o boji proti organizovanému zločinu;
- Rámcové rozhodnutie o európskom zatýkacom rozkaze – vyhodnotenie transpozície;
- Návrh dohody medzi Európskou úniou a Islandom a Nórskom o vydávaní;
- Návrh rámcového rozhodnutia o zohľadňovaní odsúdení v priebehu nových trestných konaní v členských štátoch Európskej únie.

Vojenská súčasť prokuratúry sa v roku 2005 zúčastnila seminára pre hodnotiteľov v rámci Výboru Rady Európy pre vyhodnocovanie opatrení na boj proti praniu špinavých peňazí (MONEYWAL) v Štrasburgu.

V dňoch 1. - 3. septembra 2005 sa na pozvanie námestníka generálneho prokurátora Maďarskej republiky – hlavného vojenského prokurátora genpor. JUDr. Tamása Kovácsa vykonala recipročná návšteva Vojenskej prokuratúry Maďarskej republiky. Obsahom vzájomných rokovaní bola výmena informácií o najnovších zmenách týkajúcich sa postavenia profesionálnych vojakov v Ozbrojených silách SR s osobitným zreteľom na vojenských prokurátorov a sudcov, ako aj informácia o nových trestných kódexoch SR.

V dňoch 28. septembra až 2. októbra 2005 sa v Budapešti konal 7. Medzinárodný kongres vojenského a vojnového práva, na ktorom sa zúčastnili zástupcovia vojenskej súčasti prokuratúry.

1.3. Poznatky o uplatňovaní zákona o prokuratúre a zákona o prokurátoroch a právnych čakateľoch prokuratúry

V disciplinárnych veciach prokurátorov konali a rozhodovali disciplinárne komisie menované generálnym prokurátorom na návrh samosprávneho orgánu prokurátorov – Rady prokurátorov. Na Generálnej prokuratúre SR je vymenovaných 5 disciplinárnych komisií pre rozhodnutie v prvom stupni. Jedna z týchto komisií je zriadená pre prokurátorov vojenských prokuratúr. Pre konanie o opravných prostriedkoch je vymenovaná 1 odvolacia disciplinárna komisia.

V roku 2005 bolo proti prokurátorom vedených 14 disciplinárnych konaní, z toho 4 boli začaté ešte v roku 2004.

V priebehu roku 2005 napadlo 10 návrhov na začatie disciplinárneho konania. Z tohto počtu 8 návrhov podali okresní prokurátori a 2 návrhy podali krajskí prokurátori.

V roku 2004 bolo na prokuratúre vedených 19 disciplinárnych konaní, z ktorých bolo 15 ukončených. V roku 2003 bolo vedených 15 disciplinárnych konaní.

V priebehu roku 2005 boli skončené všetky 4 disciplinárne konania, ktoré začali v roku 2004. Všetky boli vedené pre prieťahy v konaní a závažné porušenia povinností prokurátora. V 2 veciach skončili právoplatným uznaním prokurátora za vinného zo spáchania disciplinárneho previnenia a v 2 prípadoch zastavením konania (zanikol služobný pomer).

Z vecí začatých v roku 2005 bolo skončených 7 konaní, 3 veci neboli do 31.12.2005 právoplatne ukončené. V 3 veciach boli prokurátori uznaní za vinných z disciplinárneho previnenia a boli im uložené sankcie, v 2 veciach bolo disciplinárne konanie zastavené, v 1 veci bol vzatý návrh späť a 1 vec bola spojená na spoločné konanie. Pre prieťahy v konaní bolo v roku 2005 vedených všetkých 10 disciplinárnych konaní.

V priebehu roku 2005 voči žiadnemu prokurátorovi, alebo právnemu čakatel'ovi vojenskej súčasti prokuratúry nebolo vedené disciplinárne konanie.

V roku 2005 boli prokurátormi Úradu špeciálnej prokuratúry trestne stíhaní 3 prokurátori. Jeden z Okresnej prokuratúry v Považskej Bystrici pre trestný čin marenia úlohy verejného činiteľa z nedbanlivosti podľa § 159 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. v súvislosti s prieťahmi pri vybavovaní spisov a dvaja z Okresnej prokuratúry v Lučenci pre trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1, ods. 2 Tr. zák.. Z prokurátorov vojenskej súčasti prokuratúry bol stíhaný prokurátor Vojenskej obvodnej prokuratúry v Banskej Bystrici pre trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1 Tr. zák., ktorého sa dopustil v súvislosti s dopravnou nehodou. Trestné stíhanie bolo v zmysle § 307 ods. 1 Tr. por. podmienenečne zastavené.

1.4. Personálny stav prokuratúry Slovenskej republiky v roku 2005 v členení na prokurátorov, štátnych zamestnancov, zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a právnych čakaťov prokuratúry.

Na prokuratúre Slovenskej republiky malo (bez vojenskej zložky prokuratúry) podľa plánovaného počtu k 31. decembru 2005 pracovať 1534 zamestnancov, z toho 756 prokurátorov, 601 zamestnancov v štátnej službe a 177 zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme vrátane personálu Vzdelávacieho a rehabilitačného centra v Starej Lesnej a v Krpáčove.

Skutočný počet prokurátorov k 31. decembru 2005 na prokuratúre Slovenskej republiky bol 719 (o 22 prokurátorov viac ako v roku 2004), čo predstavuje z plánovaného počtu 95,11%. Do plánovaného počtu chýbalo 37 prokurátorov. Z celkového počtu 719 prokurátorov v roku 2005 bolo 14 prokurátoriek na materskej, resp. ďalšej materskej dovolenke, takže na výkon práce chýbalo v skutočnosti 51 prokurátorov.

Skutočný počet zamestnancov v štátnej službe k 31. decembru 2005 bol 590 a zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme 183. Na materskej, resp. ďalšej materskej dovolenke boli 4 zamestnankyne v štátnej službe a 5 zamestnankýň pri výkone práce vo verejnom záujme.

V priebehu roku 2005 odišlo z rezortu prokuratúry celkovo 16 prokurátorov, z toho 3 do advokácie, 4 na súdy, 6 prokurátorov odišlo do starobného dôchodku. Do iného zamestnania odišli 3 prokurátori a jeden prokurátor zomrel. Tým sa počet prokurátorov, ktorí od roku 1990 odišli z prokuratúry, zvýšil na 468.

K 31. decembru 2005 sa na funkciu prokurátora pripravovalo 109 právnych čakaťov. Do funkcie prokurátora bolo v roku 2005 na prokuratúre Slovenskej republiky ustanovených 32 právnych čakaťov.

Záujem o voľbu povolania prokurátora je i naďalej mimoriadny, o čom svedčí i to, že v priebehu roku 2005 požiadalo generálnu prokuratúru o prijatie do služobného pomeru právneho čakaťa 261 uchádzačov. Na prokuratúre pretrváva i naďalej veľmi prísny a náročný výber formou výberového konania, ktorý postup vyplýva z pokynu generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. 7/2004, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o výberovom konaní na obsadenie voľného miesta právneho čakaťa prokuratúry. V rámci výberu sa posudzuje okrem vedomostných predpokladov, súčasťou ktorých je i overovanie jazykovej zdatnosti uchádzačov, aj intelektová a osobnostná vybavenosť uchádzačov. V priebehu rokov 1999 až 2005 bolo na prokuratúru Slovenskej republiky doručených 1 394 žiadostí o prijatie do služobného pomeru právneho čakaťa, čo svedčí o nemalom záujme o povolanie prokurátora.

Opätovne je potrebné poukázať, že v posledných 15-tich rokoch sa len minimálne zvýšil počet funkčných miest prokurátorov, hoci nápad trestnej činnosti sústavne narastá, resp. v roku 2005 bol stabilizovaný približne na úrovni roku 2004. Od roku 2000 stúpol počet vecí, ktoré napadli na prokuratúru asi o 45 000 vecí, čo predstavuje asi 50% zvýšenie nápadu v porovnaní s rokom 2000 a 2001. Pribudli nielen meritórne rozhodnutia prokurátora vydávané v prípravnom konaní, ale so vstupom Slovenska do Európskej únie sa zvyšuje aj počet a náročnosť vecí, v ktorých sú realizované úkony právnej pomoci a vzájomný styk s cudzozemskými justičnými orgánmi. Zvýšené nároky na prokurátorov kladie tiež aplikácia rekodifikovaných trestných kódexov. Vzhľadom na horeuvedené skutočnosti je nevyhnutné v rezorte prokuratúry zvýšiť počet funkčných miest prokurátorov minimálne o 2 prokurátorov na každej prokuratúre a tiež počet štátno-zamestnaneckých miest najmenej o 1 na každej z prokuratúr Slovenskej republiky.

Plánovaný počet prokurátorov vojenských prokuratúr bol 42, pričom skutočný počet vykonávajúcich funkciu bol v sledovanom období 38 prokurátorov. Plánovaných štátnych zamestnancov bolo 47, skutočná obsadenosť bola 46. Funkcií zamestnancov pri výkone prác vo verejnom záujme bolo plánovaných 16 a všetky boli obsadené. Z plánovaných 6 miest právnych čakaťov bolo obsadených 5 funkcií, pričom 3 čakaťelia úspešne vykonali prokurátorské skúšky. V roku 2005 odišli z rezortu vojenskej prokuratúry traja prokurátori.

Vyhodnotenie odbornej prípravy a vzdelávania v roku 2005.

V rámci realizácie projektu PHARE s názvom „Vývoj informačného systému na efektívnu a včasnú výmenu informácií a spracovanie údajov medzi orgánmi prokuratúry“ oddelenie vzdelávania zabezpečovalo v I. polroku 2005 vo vzdelávacích a rehabilitačných zariadeniach prokuratúry a na Okresnej prokuratúre Bratislava V troj až štvordenné školenia (podľa úrovne skúseností práce s PC), na ktorých sa zúčastnili, až na malé výnimky, všetci prokurátori Slovenskej republiky.

V roku 2005 sa vo vzdelávacích a rehabilitačných centrách prokuratúry uskutočnilo 28 pracovných porád a stretnutí s medzinárodnou účasťou so zameraním na metodické usmernenie jednotlivých organizačných zložiek generálnej prokuratúry a krajských prokuratúr, s účasťou cca 1 400 prokurátorov a zamestnancov generálnej prokuratúry.

V súlade so zákonom o štátnej službe a zákonom o výkone práce vo verejnom záujme bola zabezpečená príprava, vzdelávanie a kvalifikačné skúšky pre zamestnancov rezortu prokuratúry.

Justičná akadémia v roku 2005 zorganizovala pre prokurátorov 30 seminárov s účasťou cca 10 prokurátorov na jeden seminár. Pre právnych čakatel'ov prokuratúry Justičná akadémia v spolupráci s generálnou prokuratúrou zorganizovala štyri semináre.

Generálna prokuratúra Slovenskej republiky v auguste a septembri 2005 participovala na spracovaní projektu, ktorý vyhlásilo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky výzvou z 1. júla 2005 z Európskeho sociálneho fondu. Projekt bol na tému „Rozvoj celoživotného vzdelávania a podpora rozvoja výskumu a vývoja v kontexte zvyšovania kvality ľudských zdrojov“. Cieľom projektu je zvyšovanie odbornej kvalifikácie sudcov a prokurátorov v oblasti európskeho práva.

1.5. Ekonomické zabezpečenie činnosti prokuratúry v roku 2005

Na finančné zabezpečenie činnosti prokuratúry v roku 2005 boli na základe zákona č. 740/2004 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2005 pridelené rozpočtové prostriedky v sume 1 124 419 tis. Sk. Rozpočtovými opatreniami Ministerstva financií SR bol ročný limit výdavkov upravený na 1 178 892 tis. Sk. Generálna prokuratúra vlastným rozpočtovým opatrením presunula v roku 2005 finančné prostriedky vo výške 27 784 tis. Sk z kategórie „Poistné a príspevky poisťovniam“ do kategórie „Tovary a služby“. Týmto rozpočtovým opatrením sa riešilo financovanie prevádzkových výdavkov v závere roka 2005.

Plnenie ukazovateľov upraveného rozpočtu bolo v roku 2005 nasledovné (v tis. Sk):

Ukazovateľ	Upravený rozpočet	Čerpanie	%
Rozpočtové príjmy	7 550	10 563	139,9
Výdavky kapitoly spolu	1 178 892	1 178 647	100,0
Bežné výdavky			
z toho:			
- mzdy, platy, služ. príjmy a ostatné osobné vyrovnania	716 713	716 577	100,0
- poistné a príspevok poisťovniam	175 942	175 872	100,0
- tovary a služby	174 603	174 590	100,0
- bežné transfery	26 910	26 906	100,0
Kapitálové výdavky	84 724	84 702	100,0

Ročný limit príjmov bol prekročený o 39,9%. Vyššie plnenie príjmov ovplyvnili najmä príjmy z finančného vyrovnania s vlastníckmi budov, v ktorých do 31.12.2004 sídlili Okresná prokuratúra v Šali a Okresná prokuratúra v Pezinku.

Limit výdavkov v kategórii „Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania“ v sume 716 577 tis. Sk bol vyčerpaný na 100%. Nárast mzdových prostriedkov oproti roku 2004 predstavuje 106 352 tis. Sk, t.j. 17,4%. Vyššie čerpanie mzdových prostriedkov ovplyvnila valorizácia plátov prokurátorov od 1.1.2005,

zvýšenie funkčného príplatku prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry od 15.4.2005 na šesťnásobok priemernej mzdy v hospodárstve a valorizácia plátov štátnych zamestnancov a zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme od 1.7.2005.

Z limitu výdavkov v kategórii „Tovary a služby“ sa zabezpečilo financovanie prevádzkových výdavkov, ktoré sa oproti roku 2004 zvýšili o 17%. Nárast výdavkov ovplyvnilo zvýšenie ceny energií, poštovného, pohonných hmôt a vysoké mesačné poplatky za prevádzkovanie počítačovej siete WAN, ktorá bola zriadená na výmenu informácií medzi prokuratúrou, súdmi a políciou. K zníženiu výdavkov došlo na položke „Nájomné za prenájom“, čo súvisí s postupným premiestňovaním niektorých okresných prokuratúr do vlastných budov.

V kategórii „Bežné transfery“ došlo oproti roku 2004 k zníženiu celkových nákladov. Pokles výdavkov o 36,7% súvisí s tým, že v roku 2005 do starobného dôchodku odišiel nižší počet prokurátorov ako v roku 2004, v dôsledku čoho sa znížili výdavky na odchodné. Od 1.1.2005 došlo v dôsledku zavedenia príplatkov za výkon funkcie prokurátora k zníženiu celkového objemu finančných prostriedkov vyplatených prokurátorom – dôchodcom.

Limit kapitálových výdavkov na rok 2005 bol oproti roku 2004 vyšší o 69,4%. Kapitálové výdavky sa použili na financovanie týchto investičných akcií (v tis. Sk):

- nákup softvéru a pozemkov	1 976
- nákup budov	27 730
- nákup prístrojov a zariadení	9 613
- nákup služobných motorových vozidiel	9 527
- realizácia stavieb a ich technické zhodnotenie	23 822
- prípravná a projektová dokumentácia	596
- rekonštrukcia strojov a zariadení	1 438
- výstavba bytov pre prokurátorov ÚŠP	10 000

Záväzné ukazovatele rozpočtu boli v rezorte prokuratúry v roku 2005 dodržané.

Rozpočtové prostriedky sa použili na financovanie základných, prevádzkových a neinvestičných potrieb prokuratúry. Limit prevádzkových výdavkov neumožnil zlepšiť vybavenosť pracovísk prokuratúry. V mzdovej oblasti bolo zabezpečené finančné krytie platových náležitostí prokurátorov, štátnych zamestnancov a zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme.

Z kapitálových výdavkov, napriek podstatnému zvýšeniu limitu oproti roku 2004, sa nepodarilo zabezpečiť umiestnenie krajských a okresných prokuratúr v Trenčíne a v Žiline a rekonštrukciu niektorých budov, kde časť investičných akcií bola pre nedostatok prostriedkov odložená na ďalšie roky.

1.6. Činnosť Registra trestov GP SR

Register trestov GP SR v roku 2005 vykonával svoju činnosť v zmysle zákona č. 311/1999 Z. z. o registri trestov a jeho novely – zákona č. 418/2002 Z. z.. Register trestov v zmysle medzištátnej zmluvy medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Českej republiky (oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 184/1995 Z. z.) zabezpečoval výmenu údajov o vlastných osobách.

Ďalšie úlohy plnil register trestov podľa jednotlivých plánov na prokuratúre, vlastného plánu úloh a schválenej koncepcie činnosti registra trestov č. IX Spr 1063/02 z februára 2002 a plnil tiež úlohy vyplývajúce pre register trestov z programov PHARE.

1. Register trestov spracoval a zaevidoval v roku 2005 celkom 854 620 dokladov.

V roku 2001 spracoval a zaevidoval register trestov celkom 714 056 dokladov, v roku 2002 spracoval a zaevidoval register trestov celkom 1 150 972 dokladov, v roku 2003 797 132 dokladov a v roku 2004 spracoval a zaevidoval 1 229 218 dokladov. Výrazné zvýšenie počtu dokladov v rokoch 2002 a 2004 bolo spôsobené požiadavkami zákonov o štátnej a verejnej službe.

2. Z celkového počtu 850 711 dokladov bolo:

2.1 Trestných listov, podmiennečných zastavení trestného stíhania a zmierov	37 019
2.2 Správ k trestným listom a podmiennečným zastaveniam trestného stíhania.....	38 375
2.3 Žiadostí o odpis registra trestov celkom	401 015
z toho:	
2.3.1 - pre trestné stíhanie	65 107
2.3.2 - elektronickou formou	93 854
2.3.3 - pre iné účely	441
2.3.4 - žiadostí o odpis s kolkovou známkou	241 613
2.4 Žiadostí o výpis z registra trestov celkom	361 919
z toho:	
2.4.1 - žiadostí s kolkovou známkou	361 915
2.4.2 - žiadostí bez kolkovej známky	4
2.5 Spolupráca s registrom trestov Českej republiky celkom	16 292
z toho:	
2.5.1 - dožiadaní do Registra trestov ČR	6 797
2.5.2 - dožiadaní do Registra trestov GP SR	5 586
2.5.3 - kópií trestných listov zaslaných do Registra trestov ČR	3 106
2.5.4 - kópií trestných listov zaslaných do Registra trestov GP SR	803

3. V centrálnom prijíme v podateľni Registra trestov GP SR bolo v režime „na počkanie“ vybavených celkom 192 154 žiadostí

Priemerný denný nápad bol 863 žiadostí. Najvyšší nápad bol dňa 17.1.2005 a to 1 291 žiadostí a najnižší nápad bol dňa 25.10.2005 (porucha – elektrický prúd) 216 žiadostí.

4. Celkový počet evidovaných osôb v registri trestov bolo 815 486 osôb, čo je oproti roku 2004 zvýšenie o 22 207 osôb.

Celkový počet evidovaných trestných listov, právoplatných podmiennečných zastavení trestného stíhania a zmierov v registri trestov k 31.12.2005 je

celkom	1 471 591,
z toho nezahladených	426 457.

Oproti roku 2004 je to zvýšenie o 35 978.

5. Register trestov v zmysle medzištátnej zmluvy s Českou republikou o výmene informácií spracoval v roku 2005 celkom12 383 dokladov,

čo je oproti roku 2004 zníženie o 2 668 dokladov, z toho:

- 5.1 - Register trestov GP SR zaslal do Registra trestov ČR celkom 6 797 dožiadaní a založil do evidencie celkom 803 kópií trestných listov odoslaných z RT ČR.
- 5.2 - Register trestov ČR zaslal do Registra trestov GP SR celkom 5 586 dožiadaní a Register trestov GP SR zaslal do Registra trestov ČR na založenie do evidencie celkom 3 106 kópií trestných listov.
- 5.3 - Rozsah výmeny bol oproti roku 2004 menší o 1 428 dožiadaní zo slovenskej strany a o 867 dožiadaní menší z českej strany, pričom počet kópií trestných listov zaslaných do Registra trestov ČR je o 487 menší a počet kópií trestných listov zaslaných do Registra trestov GP SR je väčší o 114.

6. Suma odvedená do štátneho rozpočtu činí celkom 60 352 800,- Sk,

z toho :

6.1 - výpisy s kolkovou známkou36 191 500,- Sk

6.2 - odpisy s kolkovou známkou24 161 300,- Sk.

Časť 2. STAV ZÁKONNOSTI A ČINNOSTI PROKURATÚRY V TRESTNEJ OBLASTI

2.1. Stav a vývoj kriminality

Na základe štatistických ukazovateľov je možné konštatovať, že stav a vývoj kriminality známych osôb sa v roku 2005 v porovnaní s predchádzajúcim rokom výrazne nezmenil. Klesol však počet stíhaných trestných činov. Kým v roku 2004 bolo na prokuratúre Slovenskej republiky vedených 139 384 trestných konaní, v roku 2005 to bolo 135 718 vecí (pokles o 2,9%). V roku 2003 napadlo na prokuratúru Slovenskej republiky 116 553 vecí.

V roku 2005 bolo skončené trestné stíhanie 64 451 osôb, čo je oproti roku 2004 nárast o 15,4%, v porovnaní s rokom 2003 je to nárast až o 11,4%. Z dlhodobého hľadiska má vývojový trend kriminality stále vzostupnú tendenciu.

Obdobne ako v predchádzajúcom období, aj v roku 2005 bol zaznamenaný najvyšší počet stíhaných osôb v Košickom kraji (13 083), následne v Banskobystrickom kraji (9 423 osôb) a v Prešovskom kraji (9 190). Najnižší počet stíhaných osôb bol, taktiež ako v uplynulých rokoch, zaznamenaný v obvode Krajskej prokuratúry v Trenčíne (4 720) a Krajskej prokuratúry v Trnave (6 423 osôb).

Všetky trestne stíhané osoby v roku 2005 spáchali celkove 77 165 trestných činov, čo je v porovnaní s rokom 2004 viac o 5,5% a v porovnaní s rokom 2003 viac o 10,1%.

Skladba trestne stíhaných osôb sa dlhodobo v podstate nemení. Z celkového počtu 64 451 stíhaných osôb v roku 2005 bolo 58 416 mužov, čo je 90,6% a 6 035 žien, čo je 9,4%. Pre porovnanie, v predchádzajúcom roku 2004 bol podiel trestne stíhaných mužov 91,2 % a žien 8,8%.

Pokiaľ ide o trestne stíhané mladistvé osoby (do 18. roku veku), ich percentuálny podiel na celkovom počte stíhaných osôb mierne poklesol (o 0,7%). V roku 2005 bolo trestne stíhaných 3 799 mladistvých páchatel'ov, pričom ich podiel na celkovom počte trestne stíhaných osôb bol 5,9%, zatiaľ čo v roku 2004 bolo stíhaných 3 611 mladistvých páchatel'ov a ich percentuálny podiel na celkovom počte stíhaných osôb bol 6,6%.

Podľa štatistických údajov sa v roku 2005 dopustilo 6 060 osôb trestnej činnosti pod vplyvom alkoholu (čo predstavuje 9,4% z celkového počtu stíhaných osôb) a 284 osôb trestnej činnosti pod vplyvom inej návykovej látky (čo predstavuje 0,4% z celkového počtu stíhaných osôb). V porovnaní s predchádzajúcim rokom 2004 teda zostal percentuálny podiel páchatel'ov, ktorí sa dopustili trestnej činnosti pod vplyvom alkoholu, resp. inej návykovej látky v podstate na rovnakej úrovni. V roku 2004 bol percentuálny podiel páchatel'ov pod vplyvom alkoholu 10,1% a podiel páchatel'ov pod vplyvom inej návykovej látky 0,4%. V tejto súvislosti je však

potrebné zdôrazniť, že nie všetky prípady spáchania trestného činu pod vplyvom alkoholu, resp. inej návykovej látky, sú zistené a evidované, preto štatistické ukazovatele v tomto smere celkom neodrážajú reálny stav.

V roku 2005 bolo väzobne stíhaných 5 065 osôb. V porovnaní s rokom 2004 klesol počet väzobne stíhaných osôb o 616 osôb (t.j. o 12,2%) a v porovnaní s rokom 2003 vzrástol o 602 osôb (t.j. o 11,9%). Zároveň sa znížil aj percentuálny podiel väzobne stíhaných osôb na celkovom počte stíhaných osôb. V roku 2005 bol tento podiel väzobne stíhaných osôb 7,9%, čo je o 2,5 % menej ako v roku 2004 a 0,1% viac ako v roku 2003.

Na páchaní trestnej činnosti sa naďalej výraznou mierou podieľajú recidivisti (t.j. osoby už v minulosti súdne trestané). Zo štatistických údajov je zrejmé, že v roku 2005 počet obžalovaných recidivistov vzrástol. V roku 2005 bolo trestne stíhaných 15 807 recidivistov, čo je o 16,2% viac ako v roku 2004 (13 247 recidivistov) a o 0,9% viac ako v roku 2003 (15 657 recidivistov). Pokiaľ ide o trestné stíhanie obzvlášť nebezpečných recidivistov (t.j. osôb, ktoré sa opätovne dopustili obzvlášť závažných úmyselných trestných činov), ich počet mierne vzrástol. V roku 2005 bolo obžalovaných 107 obzvlášť nebezpečných recidivistov, v roku 2004 ich bolo 94 a v roku 2003 ich bolo 88.

V roku 2005 bolo odsúdených 25 018 osôb. V porovnaní s rokom 2004 poklesol počet odsúdených osôb o 1 083 osôb (t.j. o 4,3%) a v porovnaní s rokom 2003 dokonca o 2 688 osôb (t.j. o 10,7%).

Skladba spáchaných trestných činov sa zásadnejším spôsobom nezmenila ani v roku 2005. Rozhodujúci podiel na trestnej činnosti majú i naďalej trestné činy proti majetku. Pre tieto trestné činy bolo v roku 2005 trestne stíhaných 28 574 osôb, čo predstavuje až 44,3% podiel na celkovej trestnej činnosti. Pre porovnanie, v roku 2004 bolo pre majetkové trestné činy stíhaných 24 707 osôb (45,3% podiel) a v roku 2003 - 27 926 osôb (48,7% podiel).

Tak, ako v predchádzajúcom roku, aj v roku 2005 tvorili druhú najpočetnejšiu skupinu v skladbe trestnej činnosti trestné činy hrubo narušajúce občianske

spolužitie (teda násilie proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi, ohrozenie pod vplyvom návykovej látky, výtržníctvo a iné). Na základe štatistických ukazovateľov možno konštatovať, že tento druh trestnej činnosti má stále vzostupnú tendenciu. Pre trestné činy hrubo narúšajúce občianske spolužitie bolo v roku 2005 stíhaných 10 883 osôb, čo predstavuje 16,8% podiel na celkovej trestnej činnosti. V predchádzajúcom roku 2004 bolo pre tieto trestné činy stíhaných 9 044 osôb (16,5% podiel) a v roku 2003 len 8 695 osôb (15,2% podiel).

Treťou najpočetnejšou skupinou v roku v roku 2005 boli trestné činy proti rodine a mládeži (najmä zanedbanie povinnej výživy, týranie blízkej a zverenej osoby, ohrozovanie mravnej výchovy mládeže). V roku 2005 bolo pre tieto trestné činy stíhaných až 10 702 osôb (čo predstavuje 16,6% podiel na celkovej trestnej činnosti), kým v roku 2004 bolo stíhaných o 2 490 osôb menej - 8 212 osôb (15% podiel) a v roku 2003 o 3 464 osôb menej - len 7 238 osôb (12,6% podiel).

Trestné činy proti životu a zdraviu majú aj v roku 2005 významné miesto v skladbe trestnej činnosti, pričom z hľadiska početnosti sú na štvrtom mieste. V roku 2005 bolo stíhaných pre trestné činy proti životu a zdraviu 9 124 osôb (čo predstavuje 14,1% podiel na celkovej trestnej činnosti). V roku 2004 bolo pre tieto trestné činy stíhaných 8 006 osôb (14,7% podiel) a v roku 2003 8 622 osôb (15% podiel).

Piatu najpočetnejšiu skupinu v skladbe trestnej činnosti tvoria trestné činy proti slobode a ľudskej dôstojnosti (lúpež, vydieranie, znásilnenie a iné). Pre tieto trestné činy bolo v roku 2005 stíhaných 7 390 osôb (čo predstavuje 13,5% podiel na celkovej trestnej činnosti). V roku 2004 bolo pre tieto trestné činy stíhaných 7 350 osôb (13,5% podiel) a v roku 2003 8 028 osôb (14% podiel).

V roku 2005 bolo vojenskou súčasťou prokuratúry celkom stíhaných 1 242 osôb, z ktorého počtu bolo 564 obžalovaných. Možno konštatovať, že došlo k miernemu poklesu stíhaných osôb a to o 60 oproti roku 2004, ale i oproti roku 2003, kedy bolo stíhaných 1420 osôb. Obžalovateľnosť taktiež poklesla, čo však zodpovedá menšiemu počtu stíhaných osôb.

V sledovanom období bolo celkove spáchaných 1 510 trestných činov a obžaloby boli podané pre 750 trestných činov. Množstvo trestných činov je na úrovni roku 2004, kedy bolo spáchaných 1 558 trestných činov a mierny pokles nastal oproti roku 2003, kedy bolo evidovaných 1 718 trestných činov.

Za sledované obdobie bolo právoplatne odsúdených 382 osôb, ktoré boli žalované vojenskou súčastou prokuratúry. Mierne klesajúcu tendenciu možno pripísať nižšiemu nápadu trestných vecí, ako aj využívaniu inštitútu podmiennečného zastavenia trestného stíhania prokurátorom. Za sledované obdobie bolo podmiennečne zastavené trestné stíhanie proti 58 osobám. V roku 2004 to bolo 64 osôb a v roku 2003 to bolo 58 osôb. V roku 2005 súdy podmiennečne zastavili trestné stíhanie proti 30 osobám. V roku 2004 to bolo v 41 prípadoch a v roku 2003 to bolo v 76 prípadoch.

Počet väzobne stíhaných osôb mierne klesol. V roku 2004 bolo väzobne stíhaných 39 osôb a v roku 2005 súdy vzali do väzby 25 osôb.

Pod vplyvom alkoholu bolo celkom spáchaných 76 trestných činov, v porovnaní s rokmi 2004 a 2003 ide o rapídny pokles, čo však je výsledkom profesionalizácie armády a ukončením povinnej základnej vojenskej služby.

Opačný, stúpajúci trend na spáchaných trestných činoch majú ženy. V roku 2003 bolo stíhaných 7 žien, v roku 2004 bolo stíhaných 9 žien a v roku 2005 to bolo 13 žien. Tento stúpajúci trend súvisí s profesionalizáciou armády a postupným zvyšovaním počtu žien v ozbrojených silách SR.

Vo vojenskej súčasti prokuratúry nebol evidovaný trestný čin spáchaný obzvlášť závažným recidivistom. Takýto stav bol i v rokoch 2003 a 2004. Celkove bolo ale zaznamenaných 79 osôb, ktoré sa dopustili trestnej činnosti potom, ako boli už v minulosti súdne trestané. V roku 2004 bolo zaregistrovaných 76 recidivistov a v roku 2003 dokonca 144 recidivistov. Toto podstatné zníženie je možné vysvetliť profesionalizáciou armády.

Čo sa týka skladby trestných činov, je nepochybné, že najpodstatnejšiu časť tvoria vojenské trestné činy s 25,6% podielom, po nich nasledujú trestné činy proti poriadku vo verejných veciach s takmer 24,4% podielom a na treťom mieste sú tak isto ako už aj v predchádzajúcom období trestné činy majetkové - 19%.

2.2. Príčiny a podmienky hlavných druhov kriminality

2.2.1. Majetková kriminalita

Ako vyplýva zo sledovania vývoja kriminality v posledných rokoch, je majetková kriminalita čo do podielu na celkovej zaznamenanej kriminalite najpočetnejšia a má dominantné zastúpenie v skladbe celkovej kriminality a to jednak na počte spáchaných trestných činov a tiež i na počte stíhaných osôb.

Pre uvedený druh trestnej činnosti bolo v roku 2005 stíhaných 28 574 osôb, čo predstavuje 44,3 % z celkového počtu trestne stíhaných osôb (64 451). V porovnaní s rokom 2004 bol zaznamenaný vzostup o 3 867 stíhaných osôb (15,65%). V porovnaní s rokom 2003 stúpol počet stíhaných osôb o 648 (2,3%).

Prokurátori podali obžalobu na 17 816 osôb čo je o 2 314 osôb viac ako v roku 2004 a o 1 135 osôb menej ako v roku 2003. Počet odsúdených za rok 2005 bol 11 480, čo je o 1 114 osôb menej ako v roku 2004 a o 2 658 osôb menej ako v roku 2003.

Tak ako po iné roky i v roku 2005 v skladbe majetkovej trestnej činnosti dominuje trestný čin krádeže podľa § 247 Tr. zák.. V roku 2005 bolo pre trestný čin krádeže stíhaných 12 936 osôb a 8 975 osôb obžalovaných, čo je o 1 034 osôb stíhaných a o 497 osôb obžalovaných viac ako v roku 2004 a o 938 osôb stíhaných a o 1 459 osôb obžalovaných menej ako v roku 2003.

Spôsoby páchania trestných činov krádeže sa v roku 2005 ukázali v zásade nezmenené v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi. Ako jednoznačne prevládajúce boli spôsoby spočívajúce vo vlámaní do rodinných domov, bytov, rekreačných

objektov, výrobných a obchodných spoločností násilným prekonaním zabezpečovacích prekážok. Takéto útoky proti vyššie uvedenému majetku ale i krádeže úrody z pozemkov patriacich do poľnohospodárskeho pôdneho fondu, prípadne krádeže drevnej hmoty z pozemkov patriacich do lesného pôdneho fondu, sú realizované väčším počtom páchatel'ov i väčším počtom dielčich skutkov pokračovacieho trestného činu. V roku 2005 boli zaznamenané i krádeže a to v prevažnej miere v bytoch starších občanov, keď sa páchatelia vydávali za pracovníkov vodární, elektrární, plynární, pričom počas doby, kým jeden z nich vykonával predstieranú kontrolu meračov energií, ďalší odcudzoval z bytu spravidla finančnú hotovosť.

Závažným problémom predovšetkým vo väčších mestách a v obvode Krajskej prokuratúry v Bratislave, je vysoký počet odcudzených osobných motorových vozidiel. Takáto trestná činnosť vykazuje nízky stupeň objasnenosti, nezriedkavo je páchaná skupinou páchatel'ov, ktorí sa vyznačujú vysokou profesionalitou, zručnosťou a poznatkami v oblasti zabezpečovacích technológií.

Veľký podiel na majetkovej trestnej činnosti v roku 2005 mali obvinení pre trestný čin podvodu podľa § 250 Tr. zák.. Pre uvedený trestný čin bolo v roku 2005 stíhaných 5 469 osôb a obžalovaných 2 758 osôb, čo je o 30 osôb stíhaných a o 84 osôb obžalovaných viac ako v roku 2004. Oproti roku 2003 bolo v roku 2005 o 918 osôb stíhaných a o 756 osôb žalovaných menej.

Pre komplexnejšie vymedzenie majetkovej trestnej činnosti založenej na podvodnom konaní je potrebné ešte uviesť novšie formy tejto trestnej činnosti uvedené v osobitnej časti Trestného zákona – trestný čin úverového podvodu podľa § 250a Tr. zák., subvenčného podvodu podľa § 250b Tr. zák., poisťovacieho podvodu podľa § 250c Tr. zák., neoprávneného obohatenia podľa § 250d Tr. zák., podvodného úpadku podľa § 250e Tr. zák., zavineného úpadku podľa § 250f Tr. zák.. Práve v uvedených trestných činoch došlo oproti roku 2004 k enormnému vzrastu tak stíhaných, ako aj obžalovaných osôb. V roku 2005 bolo za predmetné trestné činy stíhaných 2 515 osôb a obžalovaných 1 673 osôb, čo je o 1 921 stíhaných a o 1 322 obžalovaných viac ako v roku 2004.

Tretím najfrekvencovanejším trestným činom majetkovej kriminality je trestný čin sprenevery podľa § 248 Tr. zák.. Pre tento trestný čin v roku 2005 bolo stíhaných 3 171 osôb a 2 089 osôb bolo obžalovaných. V porovnaní s rokom 2004 ide o nárast v osobách stíhaných o 309 osôb a v osobách obžalovaných o 218 osôb. V porovnaní s rokom 2003 ide o nárast v stíhaných osobách o 446 a v obžalovaných osobách o 103. Formy páchania tohto trestného činu sa výraznejšie nezmenili. I naďalej ide o prisvojenie si finančných prostriedkov, prípadne vecí, ktoré páchatelovi zveril zamestnávateľ, alebo fyzická či právnická osoba za účelom, aby s nim dohodnutým spôsobom naložil. Nezriedka boli evidované i prisvojenia si vecí zverených, ku ktorým mala vlastnícke právo leasingová spoločnosť, prípadne prisvojenie si vecí zakúpených prostredníctvom splátkového predaja, pri výhrade vlastníctva.

V poradí ďalším často sa opakujúcim trestným činom v roku 2005 je trestný čin poškodzovania cudzej veci podľa § 257 Tr. zák.. Pre tento trestný čin bolo v roku 2005 stíhaných 1 939 osôb a obžalovaných 1 209 osôb, čo je o 242 osôb stíhaných a o 101 osôb obžalovaných viac ako v roku 2004 a o 94 osôb stíhaných viac a o 78 obžalovaných menej ako v roku 2003. Ani u tohto trestného činu sa oproti predchádzajúcim rokom formy páchania trestnej činnosti v podstate nezmenili. K páchaniu tohto trestného činu najčastejšie dochádzalo v súbehu s trestným činom krádeže.

V roku 2005 došlo k veľmi miernemu zvýšeniu stíhaných osôb (653) a k miernemu zníženiu obžalovaných osôb (345) pri trestnom čine neoprávneného používania cudzieho motorového vozidla podľa § 249a Tr. zák.. V roku 2004 u tohoto trestného činu bolo o 30 osôb stíhaných viac a o 12 osôb žalovaných menej. V roku 2003 pre tento trestný čin bolo stíhaných 669 osôb a obžalovaných 452 osôb. Pre trestný čin neoprávneného používania cudzieho motorového vozidla podľa § 249aa Tr. zák. bolo v roku 2005 stíhaných 159 osôb a žalovaných 82 osôb.

Ostatné trestné činy obsiahnuté v IX. hlave osobitnej časti Trestného zákona sa na majetkovej kriminalite významnejšie nepodieľali.

Hospodárske trestné činy

Hospodárske trestné činy na rozdiel od majetkovej trestnej činnosti tvoria iba malú časť z celkového počtu objasnených trestných činov. Sú však charakterizované vysokou latenciou, pričom páchatelom plynú z uvedenej trestnej činnosti veľké zisky. Pre hospodárske trestné činy obsiahnuté v II. hlave osobitnej časti Trestného zákona bolo v roku 2005 stíhaných 2 364 osôb, čo z celkového počtu trestne stíhaných osôb predstavuje 3,67%. V porovnaní s rokom 2004 ide o nárast o 509 stíhaných osôb (27,4%) a oproti roku 2003 o nárast o 596 stíhaných osôb (33,7%).

Prokurátori podali obžalobu na 1 169 osôb, čo je nárast o 393 osôb oproti roku 2004 a oproti roku 2003 nárast o 501 osôb. Odsúdených osôb v roku 2005 bolo 625, v roku 2004 bolo odsúdených osôb 430 a 312 osôb bolo odsúdených v roku 2003.

K osobitostiam tohto druhu trestnej činnosti patrí i skutočnosť, že na rozdiel od majetkovej trestnej činnosti sa hospodárskych trestných činov dopúšťajú osoby s vyšším vzdelaním – stredoškolským a nezriedka i vysokoškolským. Sú to osoby, ale i skupiny osôb s odbornými vedomosťami z oblasti ekonomiky, práva, manažmentu, daňových, colných a iných oblastí. Tieto osoby svoje vedomosti využívajú na páchanie trestnej činnosti, pričom používajú komplikované metódy jej páchania a zastierania. Nezriedka a to predovšetkým v prípadoch, v ktorých je takouto trestnou činnosťou spôsobená škoda v desiatkach miliónov, sú pri páchaní trestných činov využívané nastrčené osoby, ktoré v počiatkoch ani nedoceňujú svoje protiprávne konanie. Sú prípady, keď voči týmto osobám, ako najslabšiemu článku cez ktorý hrozí najskôr odhalenie páchatelov, je používané i hrubé fyzické násillie. V mnohých prípadoch, jednak vzhľadom už k uvedenému, ale i v dôsledku nejednoznačnej právnej úpravy v dotknutej oblasti, je predmetná trestná činnosť neobjasnená. U uvedenej skupiny trestných činov práve preukazovanie subjektívnej stránky trestného činu bolo veľmi obtiažne a časovo náročné. Hlavnými dôkazmi v hospodárskych trestných činoch spravidla nebývajú výpovede svedkov, ale listinné dôkazy (účtovné doklady, daňové doklady, daňové priznania, protokoly z kontrol, rôzne povolenia, licencie a pod.), ako i odborné vyjadrenia a znalecké posudky. Trestné konanie je závislé na zabezpečení a vyhodnotení uvedených dôkazov,

pričom nezriedka účtovná a daňová evidencia býva neúplná, prípadne pre orgány činné v trestnom konaní nedostupná.

Najčastejšie zaznamenané trestné činy zo skupiny trestných činov hospodárskych boli v roku 2005 trestné činy skrátenia dane a poistného podľa § 148 Tr. zák., neodvedenia dane a poistného podľa § 148a Tr. zák., nezaplatenia dane podľa § 148b Tr. zák.. Pre tieto trestné činy bolo v roku 2005 stíhaných 1 013 osôb, čo predstavuje 43% podielu z počtu stíhaných osôb pre trestné činy hospodárske. Oproti roku 2004 bolo v roku 2005 o 67 osôb stíhaných viac. V roku 2003 bolo stíhaných osôb 1 109 (o 4 viac ako v roku 2005). Obžalovaných osôb bolo v roku 2005 313, v roku 2004 310 osôb a v roku 2003 bolo obžalovaných osôb 675.

Formy páchania trestnej činnosti sa v podstate nezmenili, spočívajú predovšetkým v zatajovaní príjmov, vystavovaní daňových dokladov k obchodným prípadom, ktoré sú iba predstierané, v deklarovaní iných tovarov ako tých, čo boli v skutočnosti dovážané, v zadržiavaní a neodvedení splatnej dane a poistného na dôchodkové zabezpečenie, nemocenské poistenie, zdravotné poistenie, alebo príspevku za poistenie v nezamestnanosti.

Nie nevýrazný podiel na hospodárskych trestných činoch má i trestný čin porušovania predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru podľa § 148c Tr. zák.. Pre uvedený trestný čin v roku 2005 bolo stíhaných 500 osôb a žalovaných 458 osôb, čo je o 254 osôb stíhaných a 239 osôb žalovaných viac ako v roku 2004 a o 426 stíhaných osôb a 406 žalovaných osôb viac ako v roku 2003.

Formy páchania tejto trestnej činnosti spočívajú predovšetkým v nezákonnom nakladaní s kontrolnými známkami, kontrolnými páskami a to tak, že najčastejšie bol falošnými známkami označený alkoholický tovar vyrobený na Slovensku v rozpore s platným právom, prípadne dovezený (bez zdanenia, deklarovaný ako iný tovar) a následne uvádzaný do obehu. Na páchaní tohto trestného činu sa podieľali aj páchatelia distribuovaním a predajom cigariet, ktoré boli do republiky dovezené nezákonne.

Za zmienku ešte stojí, že v roku 2005 bolo stíhaných 195 osôb a obžalovaných 90 osôb pre trestný čin falšovania a pozmeňovania peňazí a cenných papierov podľa § 140 Tr. zák.. V týchto prípadoch však poväčšine ide o stíhanie páchatel'ov, ktorí dali do obehu falošné peniaze.

Vo vojenskej súčasti prokuratúry bola v roku 2005 majetková kriminalita na 3. mieste v počte spáchaných trestných činov. Najmä v posledných 2 sledovaných obdobiach je vysoký nápad tohto druhu trestnej činnosti. Pre majetkové trestné činy bolo v sledovanom období stíhaných 287 osôb, 106 osôb bolo obžalovaných a 58 osôb odsúdených. V roku 2004 bolo stíhaných 286 osôb, 97 obžalovaných a 61 odsúdených. Podobne tomu bolo i v roku 2003, kedy bolo stíhaných 313 osôb, obžalovaných 111 a odsúdených 49 osôb. Z majetkovej kriminality bolo v roku 2005 najviac stíhaných osôb pre trestný čin krádeže a to 127, z toho bolo 34 obžalovaných a 18 odsúdených. Trestných činov sprenevery bolo v sledovanom období spáchaných 35, z toho bolo 18 obžalovaných a 7 odsúdených.

2.2.2. Násilná kriminalita

Rovnako ako v predchádzajúcich rokoch bola v roku 2005 čo do rozsahu na druhom mieste násilná kriminalita. Podiel trestnej činnosti tohto druhu na celkovej kriminalite má za obdobie posledných troch rokov mierene klesajúcu tendenciu. V roku 2005 predstavuje tento podiel 18,6%, pričom v roku 2004 predstavoval 19,6% a v roku 2003 predstavoval tento podiel 20,2%. Počet stíhaných páchatel'ov násilných trestných činov stúpol v roku 2005 o 1 331 osôb oproti roku 2004 a oproti roku 2003 o 411 osôb. Pozornosť si zasluhuje skutočnosť, že nárast stíhaných osôb v roku 2005 v porovnaní s rokom 2004 sa prejavil nárastom najmä u trestného činu ublíženia na zdraví (o 723 osôb), trestného činu vydierania (o 235 osôb), trestného činu porušovania domovej slobody (o 238 osôb), trestného činu vraždy (o 24 osôb) a obmedzovania osobnej slobody (o 79 osôb).

V nadväznosti na nárast násilnej kriminality v roku 2005 nepatrne stúpol aj počet obžalovaných osôb. V roku 2004 ich bolo 7 371 a v roku 2005 8 361. V roku 2003 bolo obžalovaných 9 112 osôb. V roku 2005 nepatrne stúplo percento obžalovateľnosti zo 68,9% z roku 2004 na 69,5% (v roku 2003 bol podiel 78,4%).

Počet odsúdených osôb sa v roku 2005 znížil o 916 osôb oproti roku 2004 a oproti roku 2003 až o 1 305 osôb. Celkove bolo v roku 2005 odsúdených 5 130 osôb, v roku 2004 to bolo 6 046 osôb a v roku 2003 bolo odsúdených 6 435 osôb.

Od roku 2002 až do roku 2004 bol zaznamenaný pokles výskytu trestného činu vraždy podľa § 219 Tr. zák.. (Keď v roku 2002 sa tohto trestného činu dopustilo 156 osôb, v roku 2003 133 osôb a v roku 2004 116 osôb). V roku 2005 vo vývoji násilnej kriminality nastala zmena u výskytu trestného činu vraždy podľa § 219 Tr. zák.. Počet stíhaných osôb za tento trestný čin narástol oproti roku 2004 o 24 osôb, čo predstavuje podiel nárastu 17,2%. Najčastejšie sa tento trestný čin vyskytol v roku 2005 v obvode Krajskej prokuratúry v Žiline a Krajskej prokuratúry v Košiciach (27 osôb). Z počtu stíhaných osôb za trestný čin vraždy bolo trestne stíhaných 12 žien. (Rovnako tomu bolo aj v roku 2004, pričom v roku 2003 to bolo 13 žien.)

V skladbe spáchaných trestných činov vraždy podstatné zmeny nenastali. Tak ako v minulosti, tento trestný čin bol spáchaný medzi príbuznými alebo medzi účastníkmi vzťahov obdobných ako medzi príbuznými, pričom motivačným faktorom takýchto vražd boli rodinné rozpory vyvolané buď osobnými črtami páchatel'ov alebo obetí alebo sociálne napätie prameniace najmä z nezamestnanosti. Aj v roku 2005 sa vyskytli aj klasické vraždy „na objednávku“.

Často sa vyskytujúcim trestným činom zaradeným medzi násilné trestné činy je trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 221 Tr. zák.. Počet trestne stíhaných osôb pre tento trestný čin bol v roku 2005 3 798 osôb, čo je oproti roku 2004 nárast o 669 osôb, čo činí podiel nárastu o 21,3% a oproti roku 2003 nárast je o 18,7%.

Mierny nárast nastal v počte stíhaných osôb v roku 2005 aj pre trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 222 Tr. zák. a to oproti rokom 2004 a 2003. Keď v roku 2003 bolo trestne stíhaných pre tento trestný čin 598 osôb, v roku 2004 to bolo 564, tak v sledovanom období bolo trestne stíhaných 618 osôb.

Pri trestných činoch ublíženia na zdraví nedošlo k žiadnym výraznejším zmenám. Tieto trestné činy sú naďalej páchané v reštauračných a podobných zariadeniach osobami, ktoré sú pod vplyvom alkoholu alebo na osobách v takomto

opojení. Naďalej pretrvávajú páchanie týchto trestných činov v rodinách na osobách blízkych alebo zverených, najmä na ženách ale aj na deťoch. Takýchto konaní sa páchatelia dopúšťajú mnohokrát v jednočinnom súbehu s inými trestnými činmi. Všeobecne možno uviesť, že pri páchaní trestného činu ublíženia na zdraví pretrvávajú brutalita. Na spáchanie týchto trestných činov sa používajú aj predmety (bejzbalové palice, nože a pod.), ktoré útoky robia razantnejšími a majú za následok aj vážnu poruchu zdravia.

Druhým najčastejšie sa vyskytujúcim trestným činom bol aj v roku 2005 trestný čin porušovania domovej slobody, keď trestne stíhaných osôb bolo 3 997. V roku 2004 bolo pre tento trestný čin trestne stíhaných 3 623 osôb a v roku 2003 4 140 osôb. Trestný čin porušovania domovej slobody je v prevažnej miere páchaný v súbehu s inými trestnými činmi, najmä trestnými činmi majetkovými.

K miernemu nárastu počtu stíhaných osôb došlo aj pri páchaní trestného činu vydierania podľa § 235 Tr. zák.. V roku 2003 bolo trestne stíhaných pre trestný čin vydierania 1 087 osôb, v roku 2004 1 115 osôb a v roku 2005 1 248 osôb, teda oproti roku 2004 bolo trestne stíhaných o 133 osôb viac. U páchatelov tejto trestnej činnosti sa prejavuje zvýšená pohotovosť k agresivite. Páchatelia sú konfliktní a frustrovaní a na spustenie útočného mechanizmu stačia nepatrné podnety. Zväčša ide o dlžné čiastky obetí páchatelovi, ktorý buď sám, alebo prostredníctvom „objednávateľa“ sa domáha pod hrozbou násilia uhradenia dlžoby, alebo pod rúškom ochrany objektov alebo osôb vymáha od obete peniaze tzv. „výpalné“.

K miernemu poklesu počtu stíhaných osôb došlo pri trestnom čine lúpeže podľa § 234 Tr. zák.. Keď v roku 2004 bolo trestne stíhaných 1 456 osôb, v roku 2005 bolo trestne stíhaných o 13 osôb menej. (V roku 2003 pre tento trestný čin bolo stíhaných 1 244 osôb.) Spôsob páchania tohto trestného činu sa oproti predchádzajúcemu obdobiu nezmenil. Páchatelia si vytipujú také obete, u ktorých sú presvedčení, že tieto majú zníženú schopnosť účinných obranných aktivít a nie sú schopné adekvátne čeliť násilným aktivitám. Obetami sú najmä maloleté deti, starší ľudia, ženy, ale aj obete, ktoré sú pod vplyvom alkoholu.

Pre trestný čin znásilnenia podľa § 241 Tr. zák. bolo v roku 2005 stíhaných 264 osôb. V roku 2004 bolo stíhaných 252 osôb a v roku 2003 146 osôb. Mierny nárast trestne stíhaných osôb nastal v roku 2005 pri trestnom čine obmedzenia osobnej slobody podľa § 231 Tr. zák.. Keď v roku 2004 bolo stíhaných 275 osôb v roku 2005 bolo stíhaných o 79 osôb viac. V roku 2003 pre tento trestný čin bolo stíhaných 303 osôb.

Pri ďalších násilných trestných činoch zostal rozsah stíhania v porovnaní s rokom 2004 a rokom 2003 v podstate nezmenený.

Podiel žien na páchaní násilných trestných činov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi ostal v podstate nezmenený. V roku 2003 predstavoval 5,9%, v roku 2004 predstavoval 5,7% a v roku 2005 bol podiel žien na tejto kriminalite 5,4%. Ženy boli najmä páchatelkami trestného činu porušovania domovej slobody a trestného činu ublíženia na zdraví s menej závažnými následkami.

Podiel mladistvých páchatelov na celkovej násilnej kriminalite predstavoval 11,8%. Rovnaký podiel mladistvých bol aj v roku 2004 a v roku 2003 bol 13,6%. Mladiství páchatelia sa tak ako aj v ostatných rokoch najviac dopúšťali trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 221 Tr. zák., lúpeže podľa § 234 Tr. zák., porušovania domovej slobody podľa § 238 Tr. zák. a vydierania podľa § 235 Tr. zák..

Negatívnu úlohu pri násilnej kriminalite zohráva alkohol a iné návykové látky. Nadmerným užívaním alkoholu, resp. rozvojom alkoholizmu u jednotlivca (to isté platí aj o iných návykových látkach) dochádza k postupnému oslabovaniu sebakontrolných a sebaregulačných mechanizmov a do popredia sa dostáva nekorigované odbrzdené správanie a to aj u jednotlivcov, ktorým agresivita za iných okolností nie je vlastná. V roku 2005 sa podiel alkoholu na páchaní násilnej kriminality stíhanými osobami oproti roku 2004 nepatrne znížil (z 18,7% na 18,4 %). V roku 2003 bol podiel 12,97 %. Podiel návykových látok na páchaní tejto trestnej činnosti stíhanými osobami sa znížil oproti roku 2004 z 0,7% na 0,6%. V roku 2003 bol tento podiel 3,3 %.

Osobitnú skupinu páchatel'ov tvoria tí, ktorí boli stíhaní pre trestný čin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 215 Tr. zák.. V roku 2005 počet týchto trestných činov poklesol oproti roku 2004 o 35 osôb (909 stíhaných osôb). V roku 2004 bolo trestne stíhaných pre tento trestný čin 944 osôb a v roku 2003 to bolo 637 osôb.

Prevažná časť týrania, tak ako aj v roku 2004, spočívala v spôsobovaní fyzického a psychického utrpenia manželkám, družkám a deťom. Vo väčšine prípadov išlo o opakované, resp. dlhší čas pretrvávajúce násilie. Najčastejšími motívmi konania páchatel'ov boli pretrvávajúce partnerské nezhody, finančné problémy súvisiace so stratou zamestnania a žiarlivosť. Agresivita páchatel'ov bola vystupňovaná najmä alkoholom. Pod vplyvom alkoholu sa v roku 2005 dopustilo tejto trestnej činnosti 304 osôb, čo predstavuje 34,4% z celkového počtu trestne stíhaných osôb pre tento trestný čin. (V roku 2004 bol tento podiel 37,6% a v roku 2003 36,1%.)

Čo sa týka násilnej kriminality na vojenských prokuratúrach, možno v sledovanom období konštatovať mierne zvýšenie počtu stíhaných osôb. V roku 2005 bolo stíhaných 155 osôb, obžalovaných 75, odsúdených 6 osôb. V počte stíhaných osôb došlo k miernemu nárastu - v roku 2004 bolo stíhaných 116 osôb, v roku 2003 to bolo 126 osôb, avšak čo sa týka odsúdených, došlo k citeľnému poklesu. Za sledované obdobie bolo odsúdených 6 osôb. V roku 2004 bolo odsúdených 12 osôb a v roku 2003 to bolo 18 osôb. Aj tento jav súvisí s využívaním inštitútu podmienenečného zastavenia. Čo sa týka skladby násilnej kriminality, v tejto si dlhodobo udržiava prvenstvo trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 221 Tr. zák.. V roku 2004 bolo pre tento trestný čin stíhaných 57 osôb a v roku 2003 to bolo 76 osôb. V sledovanom období bolo stíhaných 68 osôb. Pomerne vysoké zastúpenie majú i trestné činy útľaku podľa § 237 Tr. zák. a obmedzovania osobnej slobody podľa § 238 Tr. zák., keď pre jednotlivé trestné činy bolo stíhaných 22, resp. 25 osôb.

2. 2. 3. Rasovo motivovaná trestná činnosť a extrémizmus

Pre rasovo motivované trestné činy bolo v roku 2005 trestne stíhaných 86 osôb, čo predstavuje 0,12% podiel na celkovej kriminalite.

V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi došlo k citelnému nárastu počtu páchatel'ov trestne stíhaných za tento druh trestnej činnosti. V roku 2002 bolo pre rasovo motivované trestné činy obvinených 50 osôb, v roku 2003 bolo trestne stíhaných 48 osôb, v roku 2004 bolo obvinených 58 osôb a v roku 2005 tomu bolo už 86 osôb. Narastajúci počet trestne stíhaných osôb pre tento druh trestnej činnosti nie je prejavom nárastu kriminality, ale je skôr výsledkom ďalšieho zvyšovania aktivity policajných orgánov i prokurátorov, ktorá sa prejavila v posledných rokoch.

O tejto aktivite polície svedčí aj skladba stíhaných rasovo motivovaných trestných činov. I naďalej výrazný podiel tvoria trestné činy podpory a propagácie hnutí smerujúcich k potláčaniu práv a slobôd občanov podľa § 260 a § 261 Tr. zák., pre ktoré bolo za sledované obdobie ukončené trestné stíhanie proti 50 osobám.

Pokiaľ ide o formy páchania trestnej činnosti, tak ako po minulé roky, sa najčastejšie vyskytovali prejavy sympatií k fašizmu napr. vyobrazovaním fašistických znakov na odeve, prípadne verbálnymi útokmi, avšak bol zaznamenaný nárast rasovo motivovaných trestných činov s prvkami extrémizmu. Vo všeobecnosti je možné konštatovať, že fyzické a verbálne útoky zo strany páchatel'ov väčšinou smerovali proti príslušníkom rómskeho etnika. V trestnom konaní bol zaznamenaný zvýšený počet vecí, v ktorých došlo k začatiu trestného stíhania podľa § 160 ods. 1 Tr. por., avšak pre nedostatok dôkazov nebolo možné trestné stíhanie vykonať proti konkrétnej osobe. Ide o veci, v ktorých páchatelia obrazovým prejavom (na rôznych verejne prístupných miestach) vyjadrujú prejavy a sympatie k fašizmu, antisemitské nálady a pod..

V tejto súvislosti je potrebné poukázať na trestnú vec obvineného Mgr. M. K. a obvineného J.K., v ktorej dozor nad zachovávaním zákonnosti v prípravnom konaní vykonáva Okresná prokuratúra v Považskej Bystrici, pričom obaja obvinení sú trestne stíhaní pre trestný čin podľa § 260 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že pomocou internetovej domény, ako aj na rôznych verejných zhromaždeniach a podujatiach prezentovali a propagovali program Slovenskej pospolitosti – národnej strany a to spôsobom, ktorý podnecoval xenofóbne a antisemitské nálady, otvorene odmietal režim parlamentnej demokracie,

spochybňoval základné občianske slobody a ľudské práva určitých skupín obyvateľov, čo bolo v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky a Chartou základných ľudských práv a slobôd. V súvislosti s trestnou vecou obvineného Mgr. M.K. boli následne odstúpené Okresnej prokuratúre v Považskej Bystrici ďalšie trestné veci, v ktorých je trestne stíhaných ďalších 7 osôb pre trestný čin podľa § 260 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák., ktorý spáchali podporou a propagáciou Ľudového programu Slovenskej pospolitosti – národnej strany. Prípravné konanie nebolo doteraz skončené. V civilnoprávnom konaní bola strana na základe rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 1.3.2006 rozpustená a to na podnet generálneho prokurátora SR.

Skladba páchatel'ov rasovo motivovaných trestných činov zostala v roku 2005 nezmenená. Na páchaní tohto druhu trestnej činnosti sa takmer vôbec nepodieľajú ženy. Páchatel'mi sú v prevažnej miere mladí ľudia, pričom najsilnejšie skupiny tvoria obvinení vo veku od 20 do 24 rokov (16 osôb) a mladiství (11 osôb).

Treba uviesť, že prokuratúra, ako aj orgány polície pri odhaľovaní tejto trestnej činnosti i naďalej úzko spolupracujú s mimovládnymi organizáciami a združeniami (napr. Ľudia proti rasizmu, Liga aktivistov pre ľudské práva), ktoré upozorňujú na túto trestnú činnosť, sledujú ukončenie prípravného konania a potom i konanie na súde, prípadne sa podieľajú i na podávaní podnetov na preskúmanie rozhodnutí vydaných v priebehu trestného konania.

Prokuratúra sa naďalej aktívne podieľala na plnení uznesení vlády, ktoré pre jej činnosť vyplývajú z akčného plánu predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie.

Žalovateľnosť zostala u tohto druhu kriminality na takmer rovnakej úrovni. V roku 2004 boli podané obžaloby pre rasovo motivované trestné činy proti 38 osobám. V roku 2005 prokurátori obžalovali pre takéto trestné činy 37 osôb.

V roku 2005 bolo právoplatne odsúdených 24 páchatel'ov rasovo motivovaných trestných činov. V porovnaní s rokom 2004, kedy bolo odsúdených 27

osôb, je možné konštatovať, že došlo k miernemu poklesu v počte odsúdených osôb. Tento jav však treba posudzovať s prihliadnutím na predchádzajúce roky (v roku 2001 bolo odsúdených 15 osôb, v roku 2002 32 osôb), ako aj v súvislosti s počtom podaných obžalôb.

Vo vojenskej súčasti prokuratúry sa za sledované obdobie, rovnako ako v roku 2004, nevyskytol žiadny prípad rasovo motivovanej trestnej činnosti.

2.2.4. Drogová kriminalita

V roku 2005 v porovnaní s rokom 2004 vzrástol počet osôb stíhaných pre trestný čin nedovolennej výroby a držby omamnej látky, psychotropnej látky, jedu, prekursora a obchodovania s nimi podľa § 186 a § 187 Tr. zák.. V roku 2005 bolo pre uvedené trestné činy stíhaných 1 321 osôb, čo oproti roku 2004 (1 016 stíhaných osôb) predstavuje nárast o 305 osôb. V roku 2003 bolo pre predmetné trestné činy stíhaných 1 185 osôb. V porovnaní s týmto rokom bol v roku 2005 zaznamenaný nárast o 136 osôb. Pre trestný čin podľa § 186 Tr. zák., ktorý postihuje len užívateľov omamných látok alebo psychotropných látok (v množstve neprevyšujúcom najviac obvyklú jednorázovú dávku na použitie pre osobnú spotrebu), bolo vedené trestné stíhanie proti 586 osobám. Pre trestný čin podľa § 187 Tr. zák., ktorý postihuje užívateľov väčšieho množstva dávok než postihuje § 186 Tr. zák., ako aj obchodníkov s označenými látkami, bolo vedené trestné stíhanie proti 735 osobám.

Z poznatkov prokuratúry vyplýva, že najviac sa drogová trestná činnosť vyskytuje v Bratislavskom kraji. V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi sa drogová trestná činnosť rozšírila v Banskobystrickom kraji. V ostávajúcich krajoch nebol zaznamenaný výraznejší nárast.

Po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie možno očakávať nárast aktivít organizovaných skupín zameraných aj na nedovolený obchod s omamnými látkami a psychotropnými látkami. Tejto skutočnosti bola v roku 2005 venovaná pozornosť v rámci koordinácie činnosti orgánov zameraných na boj proti drogám, na ktorej participoval aj rezort prokuratúry.

Vojenská súčasť prokuratúry pre trestný čin podľa § 186 Tr. zák. stíhala 15 osôb a pre trestný čin podľa § 187 13 osôb. V porovnaní s rokom 2004 došlo k nárastu stíhaných osôb. V roku 2004 bolo pre trestný čin podľa § 186 stíhaných 7 osôb a pre trestný čin podľa § 187 Tr. zák. 12 osôb. Počet stíhaných osôb v roku 2005 je porovnateľný s rokom 2003, kedy bolo stíhaných pre uvedené trestné činy 30 osôb.

2.2.5. Kriminalita mladistvých

V roku 2005 bolo v rámci celej Slovenskej republiky stíhaných 3 799 mladistvých páchatel'ov (5,89% z celkového počtu stíhaných osôb), čo je oproti roku 2004 o 281 osôb viac (11,2% nárast). V porovnaní s rokom 2003 je to však pokles o 581 stíhaných mladistvých (15,62% pokles). Keď porovnáme podiel kriminality mladistvých na celkovom počte stíhaných osôb za posledné dva roky v celej Slovenskej republike, tak v roku 2004 tvoril 6,62% (3 611 osôb), kým v roku 2003 znamenal 7,47% (4 285 stíhaných osôb).

Výskyt kriminality mladistvých v rámci celej Slovenskej republiky je však v jednotlivých krajochoch veľmi rozdielny. Kým v obvode Krajskej prokuratúry v Košiciach bolo v roku 2005 trestne stíhaných až 1 023 mladistvých páchatel'ov (7,81% z celkového počtu stíhaných v tomto kraji), v obvode Krajskej prokuratúry v Bratislave to bolo len 140 osôb (2,12%). Toto číslo však zrejme súvisí aj s celkovo najvyššou mierou stíhaných v rámci celej Slovenskej republiky v Košickom kraji, kde za posledné tri roky je najvyšší počet stíhaných páchatel'ov. Podiel stíhaných mladistvých je v závislosti od tohto počtu vyrovnaný, keď v roku 2004 to bolo 938 mladistvých (8,48% z celkového počtu 11 057 stíhaných páchatel'ov), v roku 2003 to bolo 1 003 mladistvých (8,78% mladistvých z 11 491 stíhaných).

Celkový trend poklesu podielu kriminality mladistvých je zaznamenaný vo všetkých krajochoch, s výnimkou obvodu Krajskej prokuratúry v Trnave a Krajskej prokuratúry v Nitre. V obvode Krajskej prokuratúry v Trnave oproti roku 2004 mierne vzrástol podiel kriminality mladistvých z 3,11% (125 zo 4 012 stíhaných osôb) na

3,25% , čo je 209 mladistvých z celkového počtu 6 423 stíhaných. V porovnaní s rokom 2003 však výraznejšie poklesol z 4,7% podielu (221 stíhaných zo 4 700) v danom roku. V obvode Krajskej prokuratúry v Nitre zaznamenal podiel kriminality mladistvých na celkovej kriminalite nárast, keď v roku 2005 bol 5,59% (378 stíhaných mladistvých zo 6 757) oproti roku 2004, keď bol 4,75% (284 stíhaných mladistvých z 5 978 osôb). Opäť však je to výraznejší pokles oproti roku 2003, keď bol podiel kriminality mladistvých na celkovej kriminalite až 6,6% (404 zo 6 115 stíhaných).

Podiel obžalovaných mladistvých na celkovom počte obžalovaných osôb v roku 2005 bol 8,14% (3 138 osôb), v roku 2004 činil 9,43% (3 082 osôb) a v roku 2003 to bolo 9,88% (3 719 obžalovaných mladistvých).

Okrem toho bolo v roku 2005 skončené trestné stíhanie proti 242 mladistvým zastavením trestného stíhania podľa § 172 Tr. por. (6,37% z celkového počtu stíhaných mladistvých), proti 335 osobám prokurátor podmienene zastavil trestné stíhanie podľa § 307 Tr. por. (8,81%) a v 19 prípadoch (0,5%) aplikoval inštitút zmieru podľa § 309 Tr. por..

Z celkového počtu stíhaných mladistvých v roku 2005 bolo 156 dievčat, čo je 4,1%. V roku 2004 bol ich podiel 5,67% a v roku 2003 činil 5,74%. Tieto údaje nasvedčujú na i keď mierny, ale trvalý pokles.

Až 546 mladistvých (14,37% z celkového počtu stíhaných mladistvých) v roku 2005 bolo recidivistov, teda tých, ktorí sa opakovane dopustili rôznej trestnej činnosti. V roku 2004 bol ich podiel 5,67% (520) z celkového počtu stíhaných mladistvých a v roku 2003 bol ich podiel 5,74% (657).

Pokiaľ ide o páchanie trestnej činnosti mladistvými pod vplyvom alkoholu alebo inej návykovej látky, v roku 2005 bol ich podiel 6,55% (249 osôb), v roku 2004 činil 6,78% (245 páchatel'ov) a v roku 2003 bol ich podiel na celkovej kriminalite mladistvých 5,36% (230 osôb), čo nasvedčuje relatívne ustálenému stavu, hoci mierne zvýšenému za ostatné dva roky.

Celkove bolo v roku 2005 odsúdených 1 998 mladistvých páchatel'ov (63,67% z celkového počtu obžalovaných) a proti 125 obžalovaným mladistvým súd podmienene zastavil trestné stíhanie podľa § 307 Tr. por. (3,98% z celkového počtu obžalovaných).

Ani v roku 2005 sa skladba nimi páchanej trestnej činnosti podstatne nezmenila. Naďalej prevládajú majetkové trestné činy (najmä trestný čin krádeže podľa § 247 Tr. zák. a trestný čin poškodzovania cudzej veci podľa § 257 Tr. zák.), trestné činy proti slobode a ľudskej dôstojnosti (porušovanie domovej slobody, výtržníctvo, lúpež, vydieranie a sexuálne zneužívanie podľa § 238, § 202, § 234, § 235 a § 242 Tr. zák.) a trestné činy proti životu a zdraviu (ublíženie na zdraví podľa § 221, § 222 a vražda § 219 Tr. zák.). Navyše všetky tieto formy trestnej činnosti, vyjmúc majetkovú kriminalitu, zaznamenali nárast. Alarmujúce je pritom najmä 9 stíhaných mladistvých pre trestný čin vraždy v roku 2005, oproti 2 obvineným v roku 2003. V roku 2004 to bolo rovnako 9 osôb. To znamená, že niekoľkonásobný nárast, ktorý nastal v roku 2004, sa udržal aj v roku 2005.

Trestný čin	2005	2004	2003
§ 140 -falšovanie a pozmeňovanie peňazí a cenných papierov	42	33	75
§ 171- marenie výkonu úradného rozhodnutia	90	69	43
§ 186-§187- nedovolená výroba a držba omamnej látky, psychotropnej látky, jedu a prekursora a obchodovanie s nimi	127	110	118
§ 197a - násilie proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi	77	44	37
§ 202- výtržníctvo	522	447	422
§ 219- vražda	9	9	2
§221-§222- ublíženie na zdraví	321	253	323
§ 234- lúpež	327	286	357
§ 235- vydieranie	130	97	123
§ 238- porušovanie domovej slobody	588	574	734
§ 242- sexuálne zneužívanie	115	94	107
§ 247- krádež	2126	2117	2534
§ 249a - neoprávnené používanie cudzieho motorového vozidla	95	101	130
§ 257- poškodzovanie cudzej veci	274	249	293

Ako vidno z tabuľky, v ich súhrne majetkové trestné činy tvoria až 65,67% z celkovej kriminality mladistvých, trestné činy proti slobode a ľudskej dôstojnosti 30,53%, trestné činy hrubo narušujúce občianske spolužitie 15,76% a trestné činy proti životu a zdraviu 8,68%. Toto sú znepokojujúce údaje, nasvedčujúce na narastajúcu neúctu k hodnotám, vrátane života a zdravia, ako aj pokračovanie vo zvyšovaní agresivity, brutality a arogancie páchatel'ov. Objektom sú často maloleté, staršie, či podnapité osoby, u ktorých páchatelia nepredpokladajú zvýšený odpor a obeť si vopred vytypujú. Ako nový prvok bolo zaznamenané prenasledovanie až do obydľia takto vytypovanej obeť.

Príčiny páchania trestnej činnosti mladistvými sa ani v roku 2005 podstatne nezmenili. Aj naďalej spočívajú prvotne v rodinnej výchove a v prostredí, v ktorom žijú a vyrastajú. V tomto veku sú ľahko ovplyvnitelní k páchaniu trestnej činnosti, najmä tam, kde chýbajú pozitívne vzory, stimulujúce prostredie a podmienky na plnohodnotné trávenie voľného času. Vo viacerých prípadoch bolo zaznamenané páchanie trestnej činnosti mladistvými v spoločnosti s dospelými páchatel'mi, ktorí ich k takémuto konaniu motivujú. K týmto príčinám možno v ostatnom čase prídružiť aj preferovanie konzumného spôsobu života a negatívne informácie z médií. Z vysokého podielu kriminality na východe Slovenska a čiastočne aj na strednom Slovensku, sa dá usudzovať aj na silný kriminogénny faktor, spočívajúci v zlej finančnej situácii rodín a vysokej miere nezamestnanosti v dotknutých regiónoch.

Mladiství páchatelia sa trestnej činnosti dopúšťajú prevažne s cieľom okamžitého získania finančných prostriedkov na ich okamžitú spotrebu, či už na nákup drog, cigariet, liehovín, prípadne nákupu značkového oblečenia a pod.. Napriek tejto osobitnej motivácii konania mladistvých páchatel'ov, ich trestný postih pre trestné činy podľa § 186 a § 187 Tr. zák. (drogová kriminalita) sa čo do počtu významne nezmenil, pretože tu zohráva úlohu vysoká miera latencie tohto druhu trestnej činnosti.

Osobitnou, nie zanedbateľnou skupinou páchatel'ov, sú maloleté osoby, ktoré v čase spáchania činu nedovršili 15. rok svojho veku. V roku 2005 bolo oznámených 2 183 trestných činov, kde boli ako páchatelia zistené maloleté osoby. Je to 4,50% z celkového počtu evidovaných trestných oznámení na prokuratúre (48 491).

V porovnaní s rokom 2004 je to mierny nárast celkove o 57 osôb (o 2,68%). Porovnaním jednotlivých krajov však vyplýva, že tento nárast je najmä v dôsledku vysokého nárastu v obvode Krajskej prokuratúry v Košiciach, kde oproti roku 2004 (537 maloletých) vzrástol ich počet na 672 v roku 2005, teda až o 25%.

Maloletí páchatelia sa už tradične dopúšťajú najmä majetkovej kriminality, ako sú krádeže mobilov, v obchodoch, v škole, prípadne krádeže úrody na poliach (špecialita rómskej komunity). Vyskytujú sa však aj tu závažné konania, ktoré by bolo inak potrebné kvalifikovať ako lúpež, sexuálne zneužívanie, vydieranie, ale i závažné útoky proti životu a zdraviu.

Možno povedať, že príčiny páchania trestnej činnosti maloletými sú obdobne ako u mladistvých zo zisťovaných dôvodov, ale aj z nerozvážnosti. Medzi hlavné faktory ovplyvňujúce páchanie trestnej činnosti u uvedenej skupiny páchatel'ov patria nedostatočná výchova v rodinách, tolerované záškoláctvo, celková kríza morálky a nesporne aj zlá finančná situácia v mnohých, najmä neúplných rodinách.

V priebehu roku 2005 nebola vo vojenskej súčasti prokuratúry zaznamenaná žiadna trestná činnosť mladistvej osoby, ktorá by na seba dobrovoľne prevzala brannú povinnosť.

2.2.6. Kriminalita proti poriadku vo verejných veciach

Pre trestné činy proti poriadku vo verejných veciach bolo v roku 2005 stíhaných spolu 4 503 osôb, čo predstavuje 6,98% z celkového počtu všetkých stíhaných osôb. V porovnaní s rokom 2004 bolo pre túto trestnú činnosť stíhaných o 1 040 osôb viac a oproti roku 2003 o 602 osôb viac. Z uvedeného prehľadu je zrejmá výrazne stúpajúca tendencia počtu stíhaných osôb pre tento druh trestnej činnosti, predovšetkým pre trestný čin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 171 Tr. zák..

V roku 2005 bolo pre trestné činy proti poriadku vo veciach verejných obžalovaných 3 453 osôb, pričom v roku 2004 bolo pre takéto trestné činy obžalovaných 2 551 osôb, čo predstavuje o 902 obžalovaných osôb viac ako v roku

2004 a o 415 osôb viac ako v roku 2003. Odsúdených bolo v roku 2005 2 328 osôb, v roku 2004 to bolo 2 131 osôb, čo predstavuje v porovnaní s rokom 2004 nárast o 197 osôb a v porovnaní s rokom 2003 pokles o 173 osôb.

Skladba tejto trestnej činnosti sa dlhodobo nemení. Najviac (2 622) osôb bolo v roku 2005 stíhaných pre trestný čin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 171 Tr. zák., čo je o 938 osôb viac ako v roku 2004 a o 931 osôb viac v porovnaní s rokom 2003. Vo väčšine prípadov išlo o konanie spočívajúce v nerešpektovaní súdom uloženého trestu zákazu činnosti viesť motorové vozidlo alebo správnym orgánom uloženej sankcie zákazu činnosti viesť motorové vozidlo. Výnimočne išlo o cudzincov nerešpektujúcich zákaz pobytu na území Slovenskej republiky a osoby vo výkone trestu odňatia slobody, ktoré sa po udelení voľna nevrátili do ústavu na výkon trestu.

Druhú najpočetnejšiu skupinu tvoria osoby stíhané pre trestný čin útoku na verejného činiteľa podľa § 155 a § 156 Tr. zák., ktoré spolu predstavujú 492 stíhaných osôb. V porovnaní s rokom 2004 došlo k miernemu nárastu počtu stíhaných osôb pre tieto trestné činy o 58 osôb. V porovnaní s rokom 2003 však evidujeme zníženie počtu stíhaných osôb o 232. Fyzické útoky podľa § 155 Tr. zák. spáchalo v roku 2005 394 osôb, t.j. o 48 osôb viac ako v roku 2004 a o 54 osôb viac ako v roku 2003. Rozhodujúca väčšina týchto trestných činov smerovala proti príslušníkom policajného zboru a policajtom obecnej (mestskej) polície.

Trestného činu útoku na verejného činiteľa sa v prevažnej miere dopúšťali páchatelia pod vplyvom alkoholu, často bezprostredne po tom, čo boli prichytení pri páchaní iného trestného činu alebo priestupku. Tieto trestné činy sú páchané často v súbehu s ďalšou trestnou činnosťou, prevažne násilného a majetkového charakteru.

Pre trestný čin útoku na verejného činiteľa podľa § 156 Tr. zák. bolo v roku 2005 stíhaných 98 osôb, čo je oproti roku 2004 nárast o 10 osôb, ale v porovnaní s rokom 2003 pokles o 286 osôb. Ide o prirodzený dôsledok novelizácie Trestného zákona, ktorá neumožňuje trestne stíhať verbálne útoky na verejných činiteľov pri výkone ich právomoci alebo pre výkon ich právomoci.

Tretiu významnú skupinu predstavujú osoby stíhané pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 Tr. zák.. Pre tento trestný čin bolo v roku 2005 stíhaných 311 osôb, čo v porovnaní s rokom 2004, kedy bolo stíhaných 336 osôb, predstavuje pokles o 25 osôb, ale nárast o 19 osôb oproti roku 2003. Pri tomto trestnom čine však možno konštatovať, že počet stíhaných osôb neodzrkadľuje jeho skutočný výskyt v spoločnosti. Hlavnými formami páchania trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 Tr. zák. sú násilie pri realizácii zákonných oprávnení, napr. fyzické násilie pri predvádzaní osôb a zadovažovaní informácií a protiprávne konania príslušníkov dopravnej polície pri kontrole cestnej premávky a evidencii vozidiel.

Na celkovom počte osôb stíhaných pre trestné činy proti poriadku vo verejných veciach sa významnou mierou podieľajú aj osoby stíhané za falšovanie a pozmeňovanie verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 Tr. zák.. Pre tento trestný čin bolo v roku 2005 stíhaných 269 osôb. V porovnaní s rokom 2004 ide o nárast o 57 stíhaných osôb, ale oproti roku 2003 evidujeme pokles o 23 osôb. V prevažnej miere ide o trestnú činnosť súvisiacu s majetkovou trestnou činnosťou, pri ktorej sa používajú falošné listiny osvedčujúce identifikačné údaje osôb a vecí, napríklad občiansky preukaz, cestovný pas, vodičské oprávnenie a osvedčenie o evidencii vozidla.

Len o 7 osôb menej (262) bolo v roku 2005 stíhaných pre trestný čin krivej výpovede a nepravdivého znaleckého posudku podľa § 175 Tr. zák.. Od roku 2003, kedy bolo pre uvedený trestný čin stíhaných 223 osôb a v roku 2004 243 osôb, zaznamenávame každoročne mierny nárast počtu stíhaných osôb. Rovnaké konštatovanie platí aj pre trestný čin krivého obvinenia podľa § 174 Tr. zák.. V roku 2003 bolo stíhaných pre tento trestný čin 200 osôb, v roku 2004 203 osôb a v roku 2005 už 243 osôb.

Naproti tomu pri trestnom čine nedovoleného prekročenia štátnej hranice podľa § 171a Tr. zák. evidujeme od roku 2003 pokles stíhaných osôb. Pre tento trestný čin bolo v roku 2005 stíhaných 114 osôb, čo v porovnaní s rokom 2004, kedy bolo stíhaných 138 osôb, predstavuje pokles o 24 osôb a v porovnaní s rokom 2003 ide o pokles o 118 osôb. Toto výrazné zníženie je dané latentnosťou tohto

druhu trestnej činnosti, vzhľadom na vysoký stupeň organizovanosti jej páchatel'ov, čo v nemalej miere negatívne vplýva na jej objasňovanie.

V roku 2005 bolo z celkového počtu osôb stíhaných pre trestné činy proti poriadku vo verejných veciach (4 503) pre trestnú činnosť korupčného charakteru stíhaných 97 osôb, čo predstavuje oproti roku 2004 pokles o 39 stíhaných osôb a oproti roku 2003 pokles až o 66 osôb. I táto trestná činnosť vykazuje vysoký stupeň latencie. Jej odhaľovanie je mimoriadne náročné a priamo závislé na ochote občanov oznamovať a usvedčovať páchatel'ov tohto druhu trestnej činnosti.

Aj v roku 2005 pokračoval pokles obžalovaných osôb pre trestné činy korupčného charakteru. V roku 2005 bolo obžalovaných 58 osôb, čo predstavuje pokles o 13 obžalovaných osôb oproti roku 2004 a o 37 osôb v porovnaní s rokom 2003. Je však potrebné uviesť, že ďalšia časť tejto kriminality bola realizovaná Úradom špeciálnej prokuratúry.

Výrazne klesajúci trend bol zaznamenaný aj v počte odsúdených osôb, keď podľa evidencie prokuratúry bolo v roku 2005 odsúdených 29 osôb, čo predstavuje o 36 osôb menej ako v roku 2004 a o 20 osôb menej ako v roku 2003.

Najfrekvencovanejším trestným činom tohto druhu trestnej činnosti bol v roku 2005 trestný čin podplácania podľa § 161 Tr. zák. (stíhaných 49 osôb) a trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160 Tr. zák. (stíhaných 28 osôb).

Vo vojenskej súčasti prokuratúry bolo v roku 2005 pre tento druh kriminality celkom stíhaných 340 osôb, obžalovaných bolo 88 osôb a 22 osôb bolo odsúdených. V porovnaní s rokom 2004 možno konštatovať, že došlo k poklesu, pretože v roku 2004 bolo stíhaných 394 osôb, obžalovaných 110 osôb a 19 osôb bolo odsúdených. V roku 2003 bolo stíhaných 335 osôb, obžalovaných bolo 76 osôb a 19 osôb bolo odsúdených. Najpodstatnejšiu časť kriminality proti poriadku vo veciach verejných tvorí trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 Tr. zák., pre ktorý bolo stíhaných 288 osôb a pre trestný čin podľa § 159 Tr. zák. 19 osôb. V sledovanom období bolo 11 osôb stíhaných pre trestný čin podľa § 176 Tr. zák..

U ostatnej trestnej činnosti možno konštatovať, že bol stíhaný minimálny počet osôb.

2.2.7. Kriminalita v policajnom zbore

V kalendárnom roku 2005 zaznamenala kriminalita v Policajnom zbore z hľadiska štatistických ukazovateľov pomerne veľký nárast.

Trestné stíhanie proti príslušníkom Policajného zboru Slovenskej republiky vedie z časti civilná zložka prokuratúry a z časti jej vojenská súčasť. Pokynmi generálneho prokurátora Slovenskej republiky zo 14. novembra 2002, 3. marca 2003 a následne zo 7. apríla 2004 por.č. 5/2004 o postupe pri zmene vecnej príslušnosti v niektorých trestných veciach príslušníkov Policajného zboru, bola pre trestné činy zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 Tr. zák. určená vecná príslušnosť prokurátorov vojenských prokuratúr. Generálny prokurátor Slovenskej republiky tak reagoval na skutočnosť, že vykonaním skráteného vyšetrovania týchto trestných činov príslušníkov Policajného zboru sú poverené policajné orgány inšpekčných zložiek ministerstva vnútra a Policajného zboru.

V roku 2005 bolo civilnou zložkou prokuratúry trestne stíhaných 284 príslušníkov Policajného zboru a obžalovaných bolo 263 príslušníkov Policajného zboru. Tieto údaje znamenajú nárast v počte stíhaných príslušníkov v porovnaní s rokom 2004 o 202 a rovnako nárast v počte obžalovaných príslušníkov o 190. Z hľadiska druhov trestnej činnosti dominujúcim už nebol trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 Tr. zák.. Pre tento trestný čin bolo stíhaných 23 príslušníkov Policajného zboru a obžalovaných 19 príslušníkov Policajného zboru.

Najpočetnejšie zastúpeným v skladbe trestných činov je trestný čin porušovania predpisov o obehu tovaru v styku s cudzinou podľa § 124 Tr. zák. (stíhaných bolo 76 osôb a obžalovaných bolo 66 osôb). Pre trestný čin pytlactva podľa § 181d Tr. zák. bolo stíhaných 30 osôb a obžalovaných 27 osôb. Mimo výkonu služby sa príslušníci Policajného zboru dopúšťajú trestných činov obdobne ako ostatné obyvateľstvo. Ide napríklad o násilné trestné činy podľa § 221, § 222, § 223,

§ 224 Tr. zák. (12 stíhaných osôb). Vyskytol sa aj prípad trestného činu vraždy podľa § 219 Tr. zák., kde bola stíhaná 1 osoba, ktorá bola taktiež obžalovaná.

V roku 2005 podobne ako v predchádzajúcom období, vyvolali rozhorčenie verejnosti pomerne časté dopravné nehody s ťažkými následkami, ktorých sa dopustili príslušníci Policajného zboru pod vplyvom alkoholu. Pozitívne možno hodnotiť zásadné postoje vedúcich funkcionárov ministerstva vnútra k týmto prípadom.

V priebehu roku 2005 bolo trestne stíhaných vo vojenskej súčasti prokuratúry celkom 377 osôb, na 120 osôb bola podaná obžaloba a 43 osôb bolo odsúdených. Oproti roku 2004 došlo k poklesu kriminality v Policajnom zbore, pretože v roku 2004 bolo stíhaných 519 osôb, 136 osôb bolo obžalovaných a 14 odsúdených. Napriek tomu, že došlo k nárastu počtu odsúdených osôb je potrebné uviesť, že na príslušníkov Policajného zboru sa nevzťahovala príslušnosť vojenských súdov a preto sa obžaloby podávali na príslušné okresné súdy. Na týchto dochádza k prietahom. Nemožno opomenúť, že v osobách príslušníkov Policajného zboru ide o kvalifikovaných páchatelov, ktorí využívajú všetky prostriedky na svoju obhajobu, ako aj všetky opravné prostriedky v snahe oddialiť svoje prípadné právoplatné odsúdenie.

Trestných činov zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 Tr. zák. sa príslušníci Policajného zboru dopúšťali najmä tým, že prekračovali svoju právomoc pri výkone svojej funkcie, prípadne že si úmyselne neplnili povinnosti. Pri týchto trestných činoch je potrebné poznamenať aj tú skutočnosť, že oznamovatelia a poškodení podávali vo veľkej miere trestné oznámenia na príslušníkov Policajného zboru neoprávnene a to z toho dôvodu, aby zakryli svoje protiprávne konanie, alebo aby to využívali ako svoju obranu vo veciach, kde boli trestne stíhaní.

Čo sa týka agendy príslušníkov Policajného zboru objavujú sa i veci (ide najmä o majetkové spory), v ktorých sú príslušníci Policajného zboru privolaní na zákrok. V týchto prípadoch ide o komplikované majetkové spory, pri ktorých je priamo na mieste a z dostupných informácií ťažké posúdiť, ktorá strana má pravdu.

Príslušníci polície teda buď zákrok nevykonajú a vtedy je na nich podané trestné oznámenie v tom zmysle že nekonali, alebo zákrok vykonajú a potom je na nich podané trestné oznámenie druhou stranou, že zneužili svoju právomoc (napr. trestná vec vedená na Vojenskej obvodnej prokuratúre v Banskej Bystrici pod sp. zn. OPv 140/04).

V roku 2005 bolo stíhaných 260 osôb pre trestný čin podľa § 158 Tr. zák., z ktorých bolo 66 obžalovaných a 21 odsúdených. Na druhom mieste bolo najviac osôb stíhaných pre trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 221 Tr. zák. a to 39, z ktorých bolo 16 obžalovaných a 2 odsúdení.

2.2.8. Kriminalita v ozbrojených silách

Celkove bolo v roku 2005 vo vojenskej súčasti prokuratúry stíhaných 799 osôb, z toho bolo 428 obžalovaných a 248 osôb bolo odsúdených. Oproti roku 2004 došlo k minimálnemu nárastu stíhaných osôb. V roku 2004 bolo stíhaných 768 osôb, obžalovaných 445 osôb a odsúdených 262 osôb. Čo sa týka údajov z roku 2003, tu treba poznamenať, že v tom čase bol vyšší počet vojakov a to i vojakov základnej služby. Preto aj údaje o stíhaných osobách sú vyššie. Konkrétne stíhaných bolo 947 osôb, obžalovaných bolo 600 osôb, pričom údaje o počte podaných obžalôb a počte odsúdených osôb neboli sledované.

Čo sa týka štruktúry kriminality v ozbrojených silách je treba uviesť, že tak ako v predchádzajúcich obdobiach, táto sa podstatným spôsobom nezmenila. Pri všeobecných trestných činoch sa najčastejšie vyskytuje trestný čin krádeže podľa § 247 Tr. zák., pre ktorý bolo stíhaných 111 osôb, obžalovaných 29 osôb a 18 bolo odsúdených. Od roku 2003 dochádza síce k podstatnému znížovaniu páchania tejto trestnej činnosti, to je však dané znížovaním početných stavov ozbrojených síl a profesionalizáciou armády. Ďalšími najviac frekventovanými trestnými činmi je výtržníctvo podľa § 202 Tr. zák., ublíženie na zdraví podľa § 224 Tr. zák., trestný čin sprenevery podľa § 248 Tr. zák. a trestný čin podvodu podľa § 250 Tr. zák.. Pre trestný čin podľa § 202 Tr. zák. bolo stíhaných 60 osôb, pre trestný čin podľa § 224 Tr. zák. 31 osôb, pre trestný čin podľa § 250 Tr. zák. 51 osôb a pre trestný čin podľa § 248 Tr. zák. 29 osôb.

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že oproti predchádzajúcim rokom 2004 a 2003 nedošlo k podstatným zmenám pri skladbe trestnej činnosti a ani nápade.

Štruktúra kriminality v ozbrojených silách, pokiaľ ide o vyskytujúce sa vojenské trestné činy, je prakticky rovnaká. Neustále je vysoký počet osôb stíhaných pre trestný čin porušovania povinnosti dozornej služby podľa § 286 Tr. zák.. Za sledované obdobie bolo pre citovaný trestný čin stíhaných 124 osôb, obžalovaných 95 osôb a odsúdených 48 osôb. V roku 2004 bolo stíhaných 121 osôb, obžalovaných 100 osôb a odsúdených 58 osôb. V tejto súvislosti treba poukázať na skutočnosť, že v roku 2003 bolo pre tento trestný čin stíhaných 195, obžalovaných 157, odsúdených 90 osôb. Ak porovnáme údaje z rokov 2003 až 2005 je možné konštatovať, že po roku 2003 došlo k určitému zníženiu trestnej činnosti v oblasti dozornej služby, avšak táto sa stabilizovala v rokoch 2004 a 2005, čo má nepochybne súvis aj s profesionalizáciou armády. Napriek poklesu počtu stíhaných osôb za daný trestný čin, nie je možné sa s touto situáciou uspokojiť, ale bude potrebné prostredníctvom právnej výchovy zabezpečiť zvýšenie právneho vedomia príslušníkov ozbrojených síl a tým aj poklesu tejto trestnej činnosti.

Taktiež možno konštatovať, že napriek profesionalizácii armády je vysoký počet osôb stíhaných pre trestný čin podľa § 280 Tr. zák.. V roku 2005 to bolo 63 osôb a v roku 2004 26 osôb vzhľadom na to, že povinná vojenská základná služba bola zrušená, bude potrebné predpokladať, že toto zvýšenie súvisí so zlou personálnou prácou ozbrojených síl SR.

2.2.9. Všeobecne nebezpečné trestné činy

Vývoj postihu páchatel'ov pre vybrané všeobecne nebezpečné trestné činy zodpovedal v roku 2005 celkovému vývoju postihu kriminality, keď s ojedinelými výnimkami (osobitne pri trestnom čine nedovoleného ozbrojovania) došlo k miernemu nárastu stíhaných osôb v najzávažnejších kategóriách. Pre vybrané všeobecne nebezpečné trestné činy podľa IV. hlavy osobitnej časti Trestného zákona bolo v roku 2005 stíhaných celkom 2 894 osôb (nárast predstavuje 458 osôb a podiel 4,5% z celkového počtu stíhaných osôb).

Vedúce postavenie si udržal trestný čin pytliactva s celkovým počtom 433 stíhaných osôb, čo je oproti roku 2004 pokles o 1 osobu. Jeho podiel na tejto kategórii trestnej činnosti klesol z 32,2% na 14,9%. Podstatnú časť tvorí naďalej pytliactvo v oblasti zásahov do rybárskeho práva. Zásahy do práva poľovníctva sa početne i percentuálne mierne zvyšujú. Pokles počtu osôb stíhaných pre trestný čin pytliactva nevyjadruje jeho skutočný výskyt a nasvedčuje menšej pozornosti a nižšej aktivite orgánov Policajného zboru a ich nedostatočnej súčinnosti s orgánmi ochrany poľovníckeho a rybárskeho práva pri odhaľovaní a postihu tohto trestného činu. V rozhodujúcej väčšine sa dokumentujú bežné spôsoby pytliactva jednotlivcov, najmä zo sociálne slabších vrstiev obyvateľstva. Naďalej sa nedarí postih podľa kvalifikovanej skutkovej podstaty, najmä proti organizovaným skupinám, o celoplošných aktivitách ktorých existujú viaceré závažné signály.

K miernemu nárastu v počte stíhaných osôb došlo v roku 2005 pri trestnom čine všeobecného ohrozenia podľa § 179 a § 180 Tr. zák.. Pre úmyselnú i nedbanlivostnú formu tohto trestného činu bolo v roku 2005 stíhaných 197 osôb, čo je v porovnaní s rokom 2004 nárast o 28 osôb. Pre nedbanlivostnú formu bolo v roku 2005 stíhaných 173 osôb (+ 23) a pre úmyselný trestný čin 24 osôb (+ 5), čo predstavuje nárast o 14%. Podiel tohto druhu trestnej činnosti na vybraných všeobecne nebezpečných trestných činoch predstavuje 6,8%, z toho v nedbanlivostnej forme 5,9%. V súvislosti s týmto závažným druhom trestnej činnosti nepriaznivo vyznievajú údaje o jeho žalovateľnosti, keď pre nedbanlivostnú formu bolo v roku 2005 obžalovaných iba 58 osôb (právoplatne odsúdených 26) a pre úmyselnú formu 10 osôb (právoplatne odsúdených 8 osôb).

K pomerne výraznému nárastu došlo aj v počte osôb stíhaných pre trestný čin poškodzovania a ohrozovania prevádzky všeobecne prospešného zariadenia podľa § 182 a § 184 Tr. zák.. Celkový počet 277 stíhaných osôb pre obe formy predstavuje nárast o 55 osôb oproti roku 2004 a o 90 osôb oproti roku 2003. Podiel predstavuje 9,7% zo stíhaných všeobecne nebezpečných trestných činov.

Vzostupný trend pokračoval v počte osôb stíhaných pre trestný čin porušovania ochrany rastlín a živočíchov, pre spáchanie ktorého bolo v roku 2005

stíhaných celkom 110 osôb, čo je o 15 osôb viac ako v roku 2004 a o 38 viac ako v roku 2003. Skutkový rámec tejto trestnej činnosti však v podstatnej miere spočíva v nedovolenom výrube stromov. Podiel predstavuje 3,8%.

K najvýraznejšej zmene v tejto skupine trestných činov došlo pri trestnom čine nedovoleného ozbrojovania podľa § 185 Tr. zák.. Pri tomto trestnom čine došlo k historickému poklesu stíhaných osôb z 371 na 137, čo je o 234 osôb menej ako v roku 2004, v percentuálnom vyjadrení pokles o 63%. Jeho podiel medzi vybranými všeobecne nebezpečnými trestnými činmi klesol na 4,7% (pokles o 23 %). Takýto výrazný pokles možno pripísať zvýšenej pozornosti orgánov Policajného zboru pri posudzovaní spôsobilosti osôb v zmysle zákona o zbraniach a streľive a ako ukazujú doterajšie výsledky, tak aj tzv. zbraňovej amnestii, na základe ktorej bolo odovzdaných takmer 3 000 kusov rôznych druhov zbraní a munície, zakladajúcich za normálnych okolností trestnú zodpovednosť pre vyššie uvedený trestný čin. Tá však aj jasne ukázala na stupeň latencie tohto druhu trestnej činnosti.

V sledovanom období bolo pre všeobecne nebezpečné trestné činy vo vojenskej súčasti prokuratúry stíhaných 12 osôb, z ktorých 3 osoby boli obžalované, doposiaľ ale neboli odsúdené. V roku 2004 bolo stíhaných 23 osôb, z toho bolo 6 osôb obžalovaných a 3 boli odsúdené. V roku 2003 bolo stíhaných 20 osôb, obžalovaných 10 osôb a odsúdené boli 4 osoby.

2.2.10. Trestné činy v doprave

V roku 2005 bolo pre trestné činy v doprave stíhaných 4 098 osôb, čo predstavuje 6,35% podiel na celkovej kriminalite známych osôb. V porovnaní s rokom 2004 (2 320 osôb) došlo k nárastu počtu stíhaných osôb pre tento druh trestnej činnosti o 1 778 osôb a oproti roku 2003 (2 493 osôb) k nárastu o 1 605 osôb.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že počet trestne stíhaných osôb pre trestné činy v doprave, má v porovnaní s uplynulými rokmi relatívne stabilný charakter, keď ich podiel na celkovom počte stíhaných osôb v roku 2004

predstavoval 4,3% a v roku 2003 4,3%. V roku 2005 prišlo k jeho miernemu zvýšeniu.

V roku 2005 bola pre trestné činy v doprave podaná obžaloba na 2 477 osôb, čo je podiel 6,4% na celkovom počte obžalovaných osôb. V roku 2004 bol tento podiel 4,6% a v roku 2003 4,4%. Pre tento druh trestnej činnosti bolo v roku 2005 odsúdených 1 657 osôb, čo je o 413 osôb viac ako v roku 2004 a o 427 osôb viac ako v roku 2003. Rovnako, ako v predchádzajúcich rokoch, bol najčastejšie sa vyskytujúcim trestným činom v doprave trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 224 Tr. zák.. V roku 2005 bolo pre uvedený trestný čin stíhaných 1 440 osôb, čo je v porovnaní s rokom 2004 vyrovnaná úroveň a v porovnaní s rokom 2003 pokles o 143 osôb.

Približne rovnaký počet trestne stíhaných osôb pretrváva pri trestnom čine ublíženia na zdraví podľa § 223 Tr. zák.. V roku 2005 bolo pre tento trestný čin stíhaných 664 osôb, teda o 61 osôb viac ako v roku 2004 a o 29 osôb viac ako v roku 2003.

K výraznejším zmenám nedošlo v roku 2005 ani pri trestnom čine ohrozenia pod vplyvom návykovej látky, pre ktorý bolo stíhaných 296 osôb. V porovnaní s rokom 2004 je to pokles o 53 osôb a s rokom 2003 pokles o 79 osôb.

V podstate rovnaký počet trestne stíhaných osôb pretrváva i vo vzťahu k trestnému činu neposkytnutia pomoci podľa § 208 Tr. zák.. V roku 2005 bolo pre tento trestný čin stíhaných 54 osôb, t.j. o 20 osôb menej ako v roku 2004 a o 15 osôb menej ako v roku 2003.

Analýza tohto druhu kriminality umožňuje urobiť záver, že medzi najčastejšie príčiny trestných činov v doprave naďalej patrí neprimeraná rýchlosť jazdy, nevenovanie sa vedeniu vozidla, zlá technika jazdy, nedanie prednosti v jazde, jazda pod vplyvom alkoholu, ale tiež nedisciplinovanosť chodcov.

Z vyššie uvedených údajov vyplýva, že trestná činnosť tohto druhu sa vyskytla v menšom rozsahu a pri trestnom stíhaní páchateľov neboli zistené také závažné

signály, ktoré by bolo potrebné zovšeobecniť v ďalšej prokurátorskej činnosti. Výskyt tejto trestnej činnosti, ktorá je v prevažnej miere neobanlivostná, je porovnateľný s rokom 2004.

V roku 2005 bolo pre trestné činy v doprave vo vojenskej súčasti prokuratúry stíhaných celkom 43 osôb. Možno konštatovať, že tento stav je obdobný ako v roku 2004, kedy bolo stíhaných 42 osôb a v roku 2003 44 osôb. Za sledované obdobie bolo podaných 28 obžalôb na 28 osôb, pričom odsúdených bolo 13 osôb. V podstatnej miere išlo o trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 223 Tr. zák., v ktorom prípade bolo 18 osôb stíhaných, 10 obžalovaných a 5 odsúdených. Pre trestný čin podľa § 224 ods. 1 Tr. zák. bolo stíhaných 10 osôb, podľa § 224 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. 11 osôb.

2.2.11. Kriminalita cudzincov na našom území, kriminalita našich občanov alebo osôb s trvalým pobytom na našom území v cudzine

Tak ako sa v roku 2005 zvýšil celkový počet stíhaných osôb v Slovenskej republike, zvýšila sa aj trestná činnosť páchaná cudzincami na našom území. Oproti roku 2004, kedy bolo stíhaných 691 cudzincov pre 902 trestných činov, v roku 2005 bolo trestne stíhaných 846 cudzincov pre 1 122 trestných činov, čo je viac o 155 osôb a 220 útokov trestných činov. Z celkového počtu všetkých stíhaných osôb predstavuje počet stíhaných cudzincov 1,29%, čo je mierne zvýšenie podielu kriminality cudzincov oproti roku 2004 (1,27%).

Porovnaním nápadu vecí v jednotlivých krajoch v rámci Slovenska možno konštatovať, že tento je veľmi nevyvážený. Nárast počtu stíhaných cudzincov za sledované obdobie sa prejavil v štatistike stíhaných cudzincov najmä v obvode Krajskej prokuratúry v Bratislave zo 117 na 184, Krajskej prokuratúry v Košiciach zo 127 na 178, Krajskej prokuratúry v Žiline zo 124 na 149, Krajskej prokuratúry v Trnave z 50 na 96, Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici zo 48 na 71 a Krajskej prokuratúry v Nitre zo 46 na 50. Pokles počtu stíhaných cudzincov oproti roku 2004 zaznamenali Krajská prokuratúra v Trenčíne zo 63 na 41 a Krajská prokuratúra v Prešove zo 126 na 120.

Susedstvo so Slovenskou republikou ovplyvňuje skladbu štátnej príslušnosti stíhaných cudzincov.

V rámci celého územia Slovenskej republiky sa na kriminalite cudzích občanov najviac podieľali občania Českej republiky v počte 224 (v porovnaní s rokom 2004 193), občania Ukrajiny v počte 150 (116), občania Poľskej republiky v počte 99 (88), občania Maďarskej republiky v počte 55 (36), občania Vietnamu v počte 28 (26), občania Spolkovej republiky Nemecko a Ruskej federácie v počte po 23 (16 a 19), občania Macedónska v počte 22 (16), občania Bosny a Hercegoviny a Moldavska v počte po 18 (18), občania Talianska v počte 17 (15) osôb. Príslušníci ďalších štyridsiatich piatich krajín sa podieľali na trestnej činnosti v počte od 1 do 15 osôb.

Skladba trestnej činnosti páchanej cudzincami na našom území je rôznorodá a v roku 2005 v porovnaní s rokom 2004 sa v podstate nezmenila. Početne najviac je evidovaných trestných činov proti majetku 183 (§ 247- krádež, § 248 - sprenevera, § 250 - podvod), trestných činov proti životu a zdraviu 137 (§ 219 - vražda, ublíženie na zdraví - § 221, § 223, § 224), trestných činov hospodárskych 99 (§ 124, § 140, § 148), trestných činov hrubo narušujúcich občianske spolužitie 91 (§ 197a, § 202), trestných činov proti rodine a mládeži 53 (§ 213), trestných činov proti poriadku vo verejných veciach 92 (§ 171, § 171a, § 176), trestných činov všeobecne nebezpečných 89 (§ 181d, § 187), trestných činov proti slobode a ľudskej dôstojnosti 65 (§ 235, § 238, § 241).

Všeobecne je možné konštatovať, že na východnej a západnej štátnej hranici Slovenskej republiky bol vzostup trestnej činnosti páchanej cudzincami, ktorí sa ako nelegálni migranti dopúšťali trestného činu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 171 ods. 1 písm. b) Tr. zák. tým, že sa zdržiavali na území Slovenskej republiky, hoci im bol uložený trest vyhostenia alebo im bol pobyt na území Slovenskej republiky zakázaný. Dopúšťali sa tiež trestného činu nedovoleného prekročenia štátnej hranice a prevádzáčstva podľa § 171a Tr. zák., hospodárskych trestných činov a trestných činov proti majetku. U poľských a maďarských občanov bol za sledované obdobie zaznamenaný mierny nárast v počte stíhaných osôb, pričom dominoval trestný čin pytlactva podľa § 181d Tr. zák..

Za rok 2005 z celkového počtu stíhaných cudzích štátnych príslušníkov bola podaná obžaloba na 451 osôb (53,31%), z toho bolo právoplatne odsúdených 412 osôb (91,35% z celkového počtu obžalovaných cudzincov). Pre porovnanie v roku 2004 bola podaná obžaloba na 353 cudzincov (51,09%), pričom právoplatne odsúdených ich bolo 317 (89,9%).

V tejto súvislosti je potrebné konštatovať, že podiel obžalovaných osôb na celkovom počte stíhaných cudzincov, je ovplyvňovaný osobitosťou trestného konania, ktoré sa vyznačuje v prevažnej miere neprítomnosťou obvineného, ako i jeho nedostihnuteľnosťou pre orgány činné v trestnom konaní (návrat obvineného do domovského štátu). Pre prípravné konanie vedené proti cudzím štátnym príslušníkom je typické i využívanie inštitútu poskytovania právnej pomoci cudzozemskými justičnými orgánmi, za účelom realizovania jednotlivých úkonov prípravného konania a z tohto dôvodu dochádza k jeho predlžovaniu.

Počet obžalovaných osôb je znížený oproti počtu cudzích štátnych príslušníkov stíhaných na našom území o prípady, kedy bol využitý inštitút odovzdania trestného konania do domovského štátu páchatel'a.

V roku 2005 bolo odovzdaných trestných konaní vedených proti 207 osobám, čo predstavuje 24,47% z celkového počtu trestne stíhaných cudzincov. Je to o 41 osôb viac, ako v roku 2004 (166 osôb a 23,73%).

Počty stíhaných osôb :	rok 2005	2004
Česká republika	124	91
Poľská republika	37	28
Maďarská republika	22	8
Spolková republika Nemecko	7	6
Rakúsko	5	8
Ukrajinská republika	3	8
Taliansko	2	0
Belgicko	1	1
Grécko	1	0
Slovinsko	1	2

Švajčiarsko	1	0
Španielsko	1	0
Bielorusko	1	0
Turecko	1	0

Okrem odovzdaných trestných konaní v roku 2005 generálna prokuratúra na základe medzinárodných zmlúv odovzdala do cudziny aj trestné oznámenia na cudzích štátnych príslušníkov. Na realizáciu do domovského štátu bolo odovzdaných 117 oznámení (v roku 2004 - 91). Najväčším podielom boli zastúpené oznámenia na českých štátnych príslušníkov - 98, prevažne pre trestný čin zanedbania povinnej výživy podľa § 213 Tr. zák..

Kriminalita slovenských občanov, alebo osôb s trvalým pobytom na našom území v cudzine sa dá vyhodnotiť len z údajov o prevzatých trestných konaniach a prijatých trestných oznámeniach z cudziny a to na základe rozhodnutia generálnej prokuratúry, resp. príslušnej krajskej prokuratúry vo vzťahu k Poľskej republike. Je vhodné poznamenať, že štáty nemajú povinnosť odovzdávať trestné konanie do domovského štátu páchatel'a. V prevažnej miere si štáty ponechávajú realizáciu trestných stíhaní cudzincov, predovšetkým pre najzávažnejšie trestné činy, či už násilného alebo majetkového charakteru.

V roku 2005 bolo prokuratúrou prevzatých 107 trestných konaní (v roku 2004 101) a prijatých 377 trestných oznámení (v roku 2004 329).

Zastúpenie štátov pri prevzatých trestných konaniach a prijatých trestných oznámeniach je nasledovné :

Rok	2005	2004
Česká republika	394	376
Maďarská republika	38	9
Rakúska republika	20	34
Poľská republika	20	5
Spolková republika Nemecko	7	3
Ukrajinská republika	2	1
Taliansko	1	0
Chorvátsko	1	1

Porovnávaním vykazovaných čísiel v predchádzajúcom roku možno konštatovať, že v sledovanom období došlo k miernemu nárastu prevzatých trestných konaní a najmä trestných oznámení tak, ako je vyššie uvedené. Dožadujúcim štátom bola najčastejšie Česká republika a ďalšie susedné štáty Maďarsko, Poľsko a Rakúsko. Z hľadiska skladby trestná činnosť našich občanov v cudzine bola rôznorodá, prevažuje však trestný čin zanedbania povinnej výživy (§ 213), nasledujú trestné činy majetkové (§ 247, § 250) a trestné činy v doprave (§ 224, § 223). Ojedinele sa vyskytla trestná činnosť iného charakteru ako trestný čin porušovania autorského práva (§ 152) a trestný čin porušovania práv k ochrannej známke, obchodnému menu a chránenému označeniu pôvodu (§ 150).

V sledovanom období sa vo vojenskej súčasti prokuratúry nevyskytol prípad, kedy by trestný čin spáchal cudzinec podliehajúci vojenskej súdnej právomoci.

Vyskytla sa jedna trestná vec neznámeho príslušníka mierových zborov zaradeného vo vojenskej operácii ISAF v Afganistane, ktorý sa mal dopustiť trestného porušovania služobných povinností podľa § 288 ods. 1 Tr. zák.. Predmetná vec doposiaľ nie je ukončená.

2.2.12. Zhrnutie poznatkov prokuratúry o prípadoch úmrtia bezdomovcov v dôsledku podchladenia za obdobie zimy 2005/2006.

Generálna prokuratúra z vlastnej iniciatívy zhromaždila všetky prípady úmrtia bezdomovcov na území Slovenskej republiky v období zimy 2005/2006, za účelom zistenia príčin týchto úmrtí.

Bolo zistené, že došlo k 56 prípadom úmrtia bezdomovcov, najviac v Bratislavskom kraji (26 úmrtí). V Nitrianskom a Košickom kraji k úmrtiu bezdomovcov nedošlo. Rozloženie počtu úmrtí bezdomovcov podľa jednotlivých krajov a okresov vyplýva z tabuľky :

Kraj / počet úmrtí	Okres / počet úmrtí					
Bratislava	Bratislava I	Bratislava II	Bratislava III	Bratislava IV	Bratislava V	
26	11	8	2	4	1	
Trnava	Trnava	Senica				
5	4	1				
Trenčín	Trenčín					
1	1					
Banská Bystrica	Banská Bystrica	Brezno	Lučenec	Zvolen	Žiar nad Hronom	Veľký Krtíš
9	2	2	1	2	1	1
Žilina	Liptovský Mikuláš	Martin	Ružomberok			
9	1	4	4			
Prešov	Poprad	Humenné	Kežmarok		Vranov nad Topľou	
6	3	1	1		1	

V 43 prípadoch bolo vo veciach začaté trestné stíhanie podľa § 160 ods. 1 Tr. por. účinného do 31.12.2005 pre trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1 Tr. zák. účinného do 31.12.2005, resp. bolo začaté trestné stíhanie podľa § 199 ods. 1 Tr. por. účinného od 1.1.2006 vo veci prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1 Tr. zák. účinného od 1.1.2006.

Ku dnešnému dňu bolo v 12 prípadoch trestné stíhanie zastavené podľa § 215 ods.1 písm. b) Tr. por. účinného od 1.1.2006 a v troch prípadoch bolo trestné stíhanie zastavené podľa § 172 ods. 1 písm. b) Tr. por. účinného do 31.12.2005.

V 6 prípadoch bola vec úmrtia bezdomovca odmietnutá podľa § 159 ods. 1 písm. c) Tr. por. účinného do 31.12.2005 (2 veci) alebo § 197 ods. 1 písm. d) Tr. por. účinného od 1.1.2006 (4 veci).

V 3 prípadoch boli úmrtia bezdomovcov evidované len príslušným okresným riaditeľstvom Policajného zboru z dôvodov, že neboli zistené skutočnosti, ktoré by odôvodňovali vyvodiť záver, že bol spáchaný trestný čin.

Z celkového počtu 56 úmrtí bolo bezprostrednou príčinou smrti podchladenie organizmu v 12 prípadoch, rovnaký počet úmrtí bolo spôsobených podchladením organizmu v spojení s požitím alkoholických nápojov a v 7 prípadoch došlo k úmrtiu v dôsledku akútnej otravy alkoholom. V ďalších prípadoch ešte nebola ustálená príčina

smrti, nakoľko nebola spracovaná súdno – lekárska správa. Vo všetkých prípadoch, kde bola vykonaná pitva, bolo vylúčené, že by k úmrtiu došlo zavinením inej osoby.

Podľa zistení orgánov prokuratúry, najvyššia koncentrácia ľudí bez domova je predovšetkým v hlavnom meste. V súčasnej dobe aktivisti tretieho sektoru odhadujú počet bezdomovcov na území hlavného mesta na 2 000 osôb, pričom väčšina z nich nemá trvalý pobyt na území hlavného mesta.

Spôsob riešenia problematiky bezdomovcov na Slovensku zaostáva. Je skôr doménou cirkví a aktivistov neziskového sektoru. Alarmujúci je nedostatok špecializovanej sociálnej práce. Najväčšími problémami ľudí bez domova sú nedostatočná kapacita služieb pre bezdomovcov, dlhodobá nezamestnanosť, nedostatočné vzdelanie, zlý zdravotný stav, závislosť na alkohole a iných návykových látkach a strata alebo odcudzenie dokladov totožnosti.

Podľa platnej právnej úpravy samospráva miest a obcí zriaďuje a prevádzkuje sama alebo prostredníctvom občianskych združení alebo charitatívnych organizácií zariadenia sociálnych služieb, medzi ktoré patria aj útulky § 4, § 71 ods. 1 písm f), § 10 ods. 1, § 18 ods. 3 písm. f), ods. 5, ods. 6, § 30 zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnej pomoci“).

Zo zistení krajských prokuratúr vyplýva, že v najväčšej miere, vzhľadom na najvyšší počet bezdomovcov, realizuje svoje povinnosti v zmysle § 71 ods. 1 písm. d) zákona o sociálnej pomoci Hlavné mesto Bratislava. V spolupráci s neziskovými organizáciami, združeniami a katolíckou charitou poskytuje pomoc občanom pri zabezpečení prístrešia a v súčasnosti je vytvorená pracovná skupina na riešenie problematiky bezdomovcov do budúcnosti.

Naopak mesto Košice podľa zistení krajskej prokuratúry si svoju povinnosť v zmysle zákona o sociálnej pomoci dôsledne neplní. Napriek tomu však na území tohto kraja k úmrtiu bezdomovcov nedošlo. V ostatných krajských a väčších okresných mestách sú zriaďované útulky pre bezdomovcov podľa potrieb jednotlivých miest.

Až v dôsledku medializácie nárastu úmrtí bezdomovcov na území Slovenska v dôsledku prudkého ochladenia v mesiaci január 2006 sa problematikou bezdomovcov začali zaoberať štátne inštitúcie, poslanci a verejnosť. Na vzniknutú situáciu zareagovalo ako prvé Ministerstvo vnútra SR a následne Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ktoré prevzalo úlohu medzirezortného koordinátora aktivít zameraných na okamžitú pomoc bezdomovcom. Ministerstvo obrany SR poskytlo materiálnu pomoc občianskym združeniam prostredníctvom darovacej zmluvy. Nezistila sa však v tomto smere aktivita Združenia miest a obcí Slovenska.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR umožnilo mestám a obciam poskytovať bezdomovcom dávky v hmotnej núdzi podľa zákona o sociálnej pomoci prostredníctvom inštitútu osobitného príjemcu v prípadoch, kde dávku v hmotnej núdzi nepoberali.

V rámci šetrení prokuratúry bolo zistené, že na území Slovenska sú obcami, mestami, občianskymi združeniami a cirkevnými organizáciami vybudované podporné siete ubytovania, aj keď v nedostatočnej miere – najmä ubytovne, azylové domy, nocľahárne. Každé väčšie mesto financuje zo svojich finančných prostriedkov v rámci sociálnej politiky aj určité obmedzené ubytovacie kapacity v ubytovniach, prispieva na stravu poskytovanú v týchto zariadeniach (väčšinou jedno teplé jedlo denne). V sieti sociálnych služieb pre bezdomovcov však chýbajú zariadenia typu denných stacionárov (poskytujúcich teplé jedlo, možnosť pobytu počas dňa) a nocľahárne - záchytné strediská.

Bude vecou štátu legislatívne zabezpečiť poskytovanie sociálnych služieb tak, aby nedochádzalo k pochybeniam pri výklade zákonov ako aj finančne podporovať poskytovanie sociálnych služieb samosprávnymi orgánmi. V tejto súvislosti generálny prokurátor listom sp. zn. VI/1 Gd 4012/06 – 61 zo dňa 17. mája 2006 oslovil ministerku práce, sociálnych vecí a rodiny SR Ivetu Radičovú s odporúčaním legislatívne jednoznačne vyriešiť poskytovanie sociálnych dávok a služieb tak, aby sa v tejto oblasti zvýšila aktivita samosprávnych orgánov, ako aj orgánov verejnej správy.

2.3. Činnosť prokuratúry v trestnej oblasti

2.3.1. Základné údaje o činnosti prokurátora a spôsob vybavenia vecí v konaní pred začatím trestného stíhania

V roku 2005 napadlo na prokuratúru Slovenskej republiky (okrem vojenskej zložky prokuratúry) spolu 37 750 oznámení o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin, čo je o 2 110 (5,58%) oznámení viac ako v roku 2004 a o 7 755 (20,54%) menej ako v roku 2003. Najviac oznámení o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin, bolo zaznamenaných v obvode Krajskej prokuratúry v Košiciach 7 790 (20,63%), v obvode Krajskej prokuratúry v Bratislave 7 481 (19,81%) a v obvode Krajskej prokuratúry v Nitre 5 797 (15,35%). Najnižší počet takýchto oznámení bol doručený v obvode Krajskej prokuratúry v Trnave 1 640 (4,34%).

Najväčší nárast podaných oznámení je evidovaný v obvode pôsobnosti Krajskej prokuratúry v Košiciach. Ich počet v porovnaní s rokom 2004 stúpol o 945 vecí.

Oznámenia o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin aj v roku 2005 podávali predovšetkým fyzické osoby, pričom prevažovali oznámenia o majetkovej trestnej činnosti vo forme krádeží, podvodov, sprenevery, ale aj o podozrení z trestnej činnosti násilného charakteru a zanedbania povinnej výživy.

Z právnických osôb išlo najčastejšie o oznámenia obchodných spoločností, pričom nezanedbateľnú časť tvoria oznámenia bánk a iných finančných inštitúcií. Z novších foriem trestnej činnosti sa opätovne vyskytli oznámenia podané v prípadoch porušovania autorských a iných obdobných práv, ktoré podávajú väčšinou organizácie vykonávajúce kolektívnu správu práv.

Pokiaľ ide o oznámenia o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin podávané kontrolnými resp. štátnymi orgánmi či

verejnoprávnymi inštitúciami, v prevažnej miere ide o oznámenia daňových úradov, kontrolných orgánov príslušného ministerstva, colných orgánov, okresných úradov, Úradu práce sociálnych vecí a rodiny, Fondu národného majetku SR, Najvyššieho kontrolného úradu SR a Úradu vlády Slovenskej republiky. Po kvalitatívnej stránke možno tieto oznámenia kontrolných orgánov hodnotiť na štandardnej úrovni, ale bez ich doplnenia nie sú vo väčšine prípadov dostatočným podkladom pre začatie trestného stíhania.

Ostatné oznámenia o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin majú slabú právnu úroveň. Oznamovatelia sa často dožadujú potrestania páchatel'ov v prípadoch, kde je jednoznačne zrejmé, že ide o občianskoprávny resp. obchodnoprávny spor, alebo popis skutku je nezrozumiteľný, resp. trestné oznámenia neobsahujú v listinných materiáloch dostatočný podklad pre postup na začatie trestného stíhania.

V období roku 2005 bolo odovzdaných do cudziny 123 oznámení o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin.

Prokurátori v roku 2005 podľa § 159 ods. 1 písm. c) Tr. por. neprijali a odmietli celkove 548 oznámení o trestnom čine, čo je v porovnaní s rokom 2004 o 418 menej a oproti roku 2003 o 215 menej. Podstatnú časť prijatých oznámení prokurátori aj v roku 2004 odovzdávali na ďalšie konanie vyšetrovateľom alebo policajným orgánom.

V dôsledku právnej úpravy účinnej od 1.12.2003 do 31.12.2005 prokurátor vykonával v zmysle § 174 Tr. por. aktívny prokurátorský dozor aj v štádiu pred začatím trestného stíhania, čím prakticky sledoval konanie o všetkých podaných trestných oznámeniach.

Uvedená právna úprava umožnila poškodeným a oznamovateľom v zmysle § 159 ods. 4 zákona č. 422/02 Z. z. a č. 458/03 Z. z. podávanie sťažností proti rozhodnutiam orgánov činných v trestnom konaní, čo oprávnené osoby veľmi často využívali (napr. len v rámci Bratislavského kraja bolo rozhodnutých 372 sťažností v zmysle § 148 a § 149 Tr. por.).

Pokiaľ ide o konkretizovanie zistených nedostatkov v postupoch vyšetrovateľov a policajných orgánov, najmä pokiaľ ide o rýchlosť konania je nutné konštatovať, že orgánom činným v trestnom konaní sa príliš často nedarilo dodržiavať zákonom stanovenú 30-dňovú lehotu na rozhodnutie. Je to zapríčinené jednak každoročným vysokým nápadom oznámení, s ktorými sa fyzické a právnické osoby obracajú na orgány činné v trestnom konaní a tiež ich charakterom a stále sa zvyšujúcou zložitou vecí. Najmä pri neúplnosti trestných oznámení v zložitejších hospodárskych a majetkových veciach sa javí byť táto 30-dňová lehota na rozhodnutie príliš krátko. Okrem nedodržania tejto lehoty na rozhodnutie dochádza aj k prípadom, kedy rozhodnutia vydávané vyšetrovateľmi a policajnými orgánmi sú buď predčasné, alebo nekvalifikované, alebo si orgány polície svoju prácu jednoducho zľahčia rovno vydaním rozhodnutia o odmietnutí oznámenia bez náležitého doplnenia, hoci takéto vykonanie doplnenia by prichádzalo do úvahy. Taktiež častokrát dochádzalo k prípadom, keď policajné orgány v rámci konania pred začatím trestného stíhania, okrem doplnenia oznámenia doložením oznamovateľa, resp. doplnením listinných podkladov, vykonávali ďalšie úkony, najmä podávanie vysvetlení od potenciálnych svedkov, ktoré im v rámci predprípravného konania neprináležalo vykonávať.

V priebehu roka 2005 napadlo vo vojenskej súčasti prokuratúry 423 oznámení o spáchaní trestných činov, pričom možno konštatovať, že oproti predchádzajúcim obdobiam je nápad viac menej vyrovnaný. V roku 2004 napadlo celkom 438 oznámení a v roku 2003 427 oznámení.

V sledovanom období bolo podaných 51 oznámení fyzickými osobami a 372 právnickými osobami. Podstatnú časť (107) tvorili veci, ktoré boli odmietnuté podľa § 159 ods. 1 písm. c) Tr. por..

Na príslušníkov Policajného zboru napadlo v roku 2005 celkom 1 162 trestných oznámení, čo je porovnateľné s predchádzajúcimi rokmi. Z tohto počtu 98 oznámení podali fyzické osoby a 1 064 právnické osoby. V sledovanom období bolo 728 vecí odložených podľa § 159 ods. 1 písm. c) Tr. por.. V roku 2004 bolo

rozhodnuté podľa § 159 ods. 1 písm. c) Tr. por. v 637 prípadoch a v roku 2003 to bolo v 762 veciach.

2.3.2. Základné údaje o činnosti a zaťažnosti prokurátora a o spôsobe vybavenia vecí v prípravnom konaní

V prípravnom konaní prokuratúra v roku 2005 zaevidovala 135 718 nových vecí, čo v porovnaní s rokom 2004 predstavuje pokles o 3 662 vecí. Celkovo bolo v roku 2005 vybavených 137 123 vecí, vrátane vecí prevedených z predchádzajúceho obdobia, čo predstavuje nárast o 17 782 vybavených vecí oproti roku 2004. Skončených bolo 118 418 vecí, v ktorých bolo začaté trestné stíhanie podľa § 160 ods. 1 Tr. por.. Z toho zastavené trestné stíhanie podľa § 172 Tr. por. bolo v 17 878 veciach. Postúpením podľa § 171 Tr. por. bolo ukončené trestné stíhanie v 3 946 veciach. Podmienečným zastavením trestného stíhania podľa § 307 Tr. por. bolo ukončených 3 048 vecí a v 169 veciach došlo k schváleniu zmieru podľa § 309 Tr. por.. Bolo podaných 30 282 obžalôb na 38 513 osôb. V priebehu roku 2005 bolo prerušené trestné stíhanie podľa § 173 Tr. por. v 63 095 veciach. Z toho bolo prerušené trestné stíhanie podľa § 173 ods. 1 písm. f) Tr. por. v 59 982 veciach (neznámy páchatel').

V priebehu roku 2005 bolo väzobne realizovaných 5 065 osôb, z celkového počtu 64 451 stíhaných osôb. Oproti roku 2004 možno konštatovať pokles o 616 osôb stíhaných väzobne.

Z celkove vybavených 137 123 vecí v roku 2005 bolo vo vyšetrovaní 35 049 vecí a v skrátrenom vyšetrovaní (§ 168 až § 169 Tr. por.) 97 684 vecí. V ostatných veciach využil prokurátor zákonné oprávnenie nariadiť vykonanie vyšetrovania (§ 174 ods. 2 písm. g) Tr. por.), alebo boli prevzaté z cudziny alebo odovzdané na vykonanie konania do cudziny.

K začatiu trestného stíhania podľa § 160 ods. 1 Tr. por. došlo v 118 418 veciach, ktoré boli v roku 2005 ukončené v prípravnom konaní. V porovnaní s rokom 2004 je evidovaný nárast o 7 008 vecí. Vo veciach, v ktorých bolo trestné stíhanie ukončené, bolo vznesené obvinenie podľa § 163 Tr. por. proti 64 451 osobám,

z toho proti 6 035 ženám a 3 799 mladistvým. V roku 2004 bolo takto postupované proti 54 512 osobám, z toho bolo 4 778 žien a 3 611 mladistvých.

K zastaveniu trestného stíhania podľa § 172 Tr. por. došlo v 17 878 veciach, čo je nárast o 2 666 vecí v porovnaní s rokom 2004. Tento ukazovateľ je možné odôvodniť dikciou Trestného poriadku, podľa ktorej sa začína trestné stíhanie v každej veci, pokiaľ sa neaplikuje ustanovenie § 159 Tr. por. účinného do 31.12.2005. Preto pomerne výrazne stúpol počet zastavených vecí. Vo vyšetrovaní bolo zastavené trestné stíhanie v 5 695 veciach proti 654 osobám podľa § 172 Tr. por.. V skrátrenom vyšetrovaní bolo zastavené trestné stíhanie v 12 183 veciach proti 3 630 osobám.

Postúpením veci podľa § 171 Tr. por. bolo prípravné konanie ukončené v 3 946 veciach proti 1 851 osobám. Vo vyšetrovaní bolo postúpených podľa § 171 Tr. por. 724 vecí proti 648 osobám a v skrátrenom vyšetrovaní bolo podľa § 171 Tr. por. postúpených 3 222 vecí proti 1 203 osobám.

K prerušeniu trestného stíhania podľa § 173 Tr. por. došlo v roku 2005 v 63 095 veciach. V porovnaní s rokom 2004 ide o pokles o 2 632 vecí. Vo vyšetrovaní došlo k prerušeniu trestného stíhania podľa § 173 Tr. por. v 13 801 veciach proti 1 997 osobám a v skrátrenom vyšetrovaní bolo prerušené trestné stíhanie podľa § 173 Tr. por. v 49 294 veciach a proti 2 896 osobám.

Najčastejším spôsobom ukončenia vecí, v ktorých bolo vznesené obvinenie bolo podanie obžalôb. V roku 2005 bolo podaných 30 282 obžalôb na 38 513 osôb, čo je nárast oproti roku 2004 o 4 839 obžalôb a 5 921 osôb.

Vo veciach, v ktorých sa vykonávalo vyšetrovanie, bolo podaných 9 501 obžalôb na 13 834 osôb. V skrátrenom vyšetrovaní bolo podaných 20 781 obžalôb na 24 679 osôb. Postup prokurátorov z hľadiska rýchlosti konania pozitívne ovplyvnila pri podávaní obžalôb skutočnosť, že obžaloby nemusia obsahovať odôvodnenie.

Podľa štatistických údajov priemerne vybavil prokurátor za jeden mesiac podaním obžaloby 5,57 vecí. V roku 2003 to bolo 5,39 vecí a v roku 2004 4,5 vecí.

K podmiennečnému zastaveniu trestného stíhania podľa § 307 Tr. por. došlo v roku 2005 v 3 048 veciach, čo je nárast o 965 vecí. Z toho vo vyšetrovaní bolo podmiennečne zastavených podľa § 307 Tr. por. 959 vecí vedených proti 982 osobám.

Zastavením trestného stíhania na základe rozhodnutia o schválení zmieru podľa § 309 Tr. por. bolo v roku 2005 ukončených 169 vecí, čo predstavuje nárast o 120 vecí oproti roku 2004. Z toho vo vyšetrovaní bol aplikovaný postup podľa § 309 Tr. por. v 50 veciach proti 50 osobám. Rovnaký postup v skrátrenom vyšetrovaní bol uplatnený v 119 veciach proti 132 osobám.

Ukazovateľom rýchlosti konania v prípravnom konaní je dĺžka doby od začatia trestného stíhania do rozhodnutia v prípravnom konaní. V roku 2005 bolo od začatia trestného stíhania do rozhodnutia vyšetrovateľa, policajného orgánu alebo prokurátora ukončených v lehote do 1 mesiaca 12 762 vecí, v lehote do dvoch mesiacov 31 081 vecí, do troch mesiacov 18 720 vecí a v lehote nad tri mesiace 51 553 vecí. V ostatných veciach prípravné konanie trvalo viac ako rok. Z týchto údajov vyplýva záver, že inštitút skráteneho vyšetrovania nemá zásadný vplyv na urýchlenie prípravného konania. Tento stav je dôsledkom nedostatočného personálneho vybavenia policajného zboru, jeho nedostatočnej odbornej prípravy, ako aj preťažnosti policajných orgánov.

Z hľadiska rýchlosti konania na prokuratúre, ktorou sa rozumie rýchlosť od obdržania návrhu na podanie obžaloby alebo iného návrhu na meritórne ukončenie veci po samotné meritórne rozhodnutie prokurátora, bolo podľa štatistických ukazovateľov v lehote do 7 dní vydaných v roku 2005 58 090 rozhodnutí, v lehote do 14 dní 14 041 rozhodnutí, v lehote do 1 mesiaca 11 791 rozhodnutí a v lehote nad 1 mesiac 18 622 rozhodnutí. Ostatné rozhodnutia boli vydané v lehote nad tri mesiace. V lehote do 14 dní teda prokurátori vybavili 74,14% vecí.

V roku 2005 bolo podaných celkovo 217 návrhov na odovzdanie trestného stíhania do cudziny.

V roku 2005 napadlo na vojenskú súčasť prokuratúry spolu 1 042 vecí, z čoho je zrejmé, že opätovne došlo k poklesu oproti roku 2004, kedy napadlo 1 292 vecí. V roku 2003 napadlo 1 401 vecí. V sledovanom období bolo vybavených 1 184 vecí, z toho bolo 22 väzobných.

Z celkového nápadu bolo v roku 2005 v rámci vyšetrovania vybavených 42 vecí proti 45 osobám zastavením trestného stíhania podľa § 172 Tr. por.. Prerúšením trestného stíhania bolo predbežne ukončených 5 vecí proti 6 osobám, 10 vecí proti 10 osobám bolo podľa § 171 Tr. por. postúpených príslušnému orgánu. V sledovanom období bolo 7 vecí podmiennečne zastavených podľa § 307 Tr. por., čo je zhodné s rokom 2004.

V skrátrenom vyšetrovaní v roku 2005 bolo 227 vecí proti 236 osobám zastavených podľa § 172 Tr. por.. Možno konštatovať, že došlo k miernemu poklesu oproti roku 2004, kedy bolo zastavených 292 vecí proti 295 osobám. V sledovanom období bolo 107 vecí proti 108 osobám podľa § 173 Tr. por. prerušených. V roku 2004 bolo prerušených 113 vecí proti 114 osobám. Postúpením podľa § 171 Tr. por. bolo vybavených 92 vecí proti 101 osobám. Prokurátori vojenskej súčasti prokuratúry podali 351 obžalôb proti 415 osobám. Tieto údaje sú porovnateľné s rokom 2004, kedy bolo podaných 359 obžalôb proti 422 osobám.

V skrátrenom vyšetrovaní bolo 53 vecí ukončených podmiennečným zastavením trestného stíhania podľa § 307 Tr. por.. V roku 2004 bolo podmiennečne zastavených 49 vecí.

V sledovanom období prebehlo v 201 veciach vyšetrovanie, v skrátrenom vyšetrovaní sa konalo v 916 veciach a v 29 veciach prokurátor nariadil vyšetrovanie. Z predchádzajúceho roka bolo prevedených 42 vecí.

Čo sa týka dĺžky prípravného konania je potrebné uviesť, že obdobne ako v roku 2004, aj v roku 2005 dochádzalo k prieťahom. Do 7 dní boli v prípravnom konaní v roku 2005 vybavené 4 veci, do 14 dní to bolo 9 vecí a do jedného mesiaca

59 vecí. Za sledované obdobie bolo do 2 mesiacov vybavených 249 vecí, do 3 mesiacov 219 vecí. Najviac vecí bolo vybavených do 6 mesiacov. Do 1 roka bolo vybavených 151 vecí a nad 1 rok 68 vecí.

V priebehu roka 2005 prokurátori Vojenskej obvodnej prokuratúry v Bratislave podali v priemere za 1 mesiac 1,85 obžaloby, prokurátori Vojenskej obvodnej prokuratúry v Banskej Bystrici 1,58 obžaloby a prokurátori Vojenskej obvodnej prokuratúry v Prešove zhodne ako v Bratislave 1,85 obžaloby. Oproti rokom 2003 a 2004 došlo v obvode Vojenskej obvodnej prokuratúry v Bratislave k postupnému znižovaniu počtu podaných obžalôb, obdobne je tomu tak aj na Vojenskej obvodnej prokuratúre v Banskej Bystrici. K miernemu zvýšeniu došlo na Vojenskej obvodnej prokuratúre v Prešove. Tento stav vyplýva z nižšieho nápadu vecí, mimosúdneho vybavovania vecí, ako aj v relatívne vysokej rozpracovanosti najmä na úseku trestnej agendy príslušníkov Policajného zboru. Treba zvýrazniť, že prokurátori zaradení do vojenskej súčasti prokuratúry aj v roku 2005 sami vyšetrovali niektoré trestné veci. V priebehu roka 2005 bolo prokurátormi vojenskej súčasti prokuratúry vybavených najviac vecí v lehote do 7 dní a do 14 dní. Do jedného mesiaca bolo vybavených 154 vecí, do 2 mesiacov 79 vecí, 17 vecí do 3 mesiacov, do pol roka bolo vybavených 18 vecí a do 1 roka 5 vecí. Oproti roku 2004 vybaviteľnosť klesla o 84 vecí.

Podiel prokurátorov vojenskej súčasti prokuratúry na vyšetrovaní trestných vecí v roku 2005 činil 8,8%, čo je rovnaký údaj ako v roku 2004. Prokurátori vyšetrovali 104 vecí. Viac ako polovicu z tohto počtu vyšetrovali prokurátori Vojenskej obvodnej prokuratúry v Bratislave.

2. 3. 3. Dozor prokurátora nad zachovávaním zákonnosti v prípravnom konaní

Aktivita prokurátorov pri využívaní jednotlivých prostriedkov prokurátorského dozoru v priebehu prípravného konania je v roku 2005 porovnateľná s predchádzajúcimi rokmi. Konkrétne ukazovatele dokumentujú nasledujúce štatistické údaje:

Roky	2003	2004	2005
Počet previerok vyšetrovacích spisov (§ 174 ods. 2 písm. b) Tr. por.)	42 898	52 101	39 699
Počet vydaných písomných pokynov (§ 174 ods. 2 písm. a) Tr. por.)	20 695	23 402	24 830
Počet vecí vrátených na doplnenie vyšetrovania (§ 174 ods. 2 písm. d/ Tr. por.)	7 028	6 771	7 167
Počet zrušených rozhodnutí vyšetrovateľov a policajných orgánov (§ 174 ods. 2 písm. e) Tr. por.)	5 452	4 859	3 513
Účasť prokurátorov na vyšetrovacích úkonoch (§ 174 ods. 2 písm. c) Tr. por.)	1 274	1 575	1 665
Počet sťažností o ktorých prokurátori rozhodovali	22 324	21 707	13 450
Počet vecí odňatých vyšetrovateľovi a prikázaných inému vyšetrovateľovi (§ 174 ods. 2 písm. f) Tr. por.)	244	217	216

Z prehľadu je zrejmý predovšetkým nárast efektivity využívaných prostriedkov prokurátorského dozoru pri celkovom zvýšenom počte vybavených trestných vecí oproti predchádzajúcim rokom.

Pokles počtu previerok vyšetrovacích spisov oproti nárastu vydaných písomných pokynov prokurátorov v porovnaní so stále sa zvyšujúcim počtom nápadu trestných vecí a ich vybavením prokurátormi na jednej strane a ustálený počet vecí vrátených na doplnenie vyšetrovania na strane druhej, dokumentuje uprednostňovanie efektívneho využívania priebežného prokurátorského dozoru pred následným.

Poznatky z jednotlivých krajských a okresných prokuratúr preukazujú, že individuálne previerky spisov v priebehu vyšetrovania a konkrétny pokyn prokurátora na vykonanie jednotlivých vyšetrovacích úkonov v záujme náležitého zistenia skutkového stavu vecí majú, najmä v dôkazne náročných veciach, priamy vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa štatistického prehľadu v posledných troch rokoch má klesajúcu tendenciu počet prokurátormi zrušených rozhodnutí vyšetrovateľov a policajných orgánov (v roku 2003 – 5 452, v roku 2004 – 4 859 a v roku 2005 – 3 513). Vzhľadom k tomu, že najmä u zrušených uznesení o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia ide o významný zásah do trestného konania, možno konštatovať, že kvalita vydávaných rozhodnutí vyšetrovateľov a policajných orgánov sa zlepšuje.

Vzostupná tendencia osobnej účasti prokurátora na vyšetrovacích úkonoch pokračovala aj v roku 2005 (1 665 účastí oproti 1 575 účastiam v roku 2004, resp. 1 274 v roku 2003). Ide najmä o účasť na výsluchoch obvinených, dôležitých svedkov, rekonštrukciách alebo konfrontáciách, kde osobná účasť prokurátora garantuje okrem procesnej, aj obsahovú kvalitu úkonu.

Pri výkone dozoru v prípravnom konaní prokurátori v roku 2005 rozhodovali o 13 450 sťažnostiach podaných proti rozhodnutiam vyšetrovateľov alebo policajných orgánov. Ide o výrazný pokles oproti počtu rovnakých rozhodnutí v predchádzajúcich rokoch (v roku 2004 – 21 707 a v roku 2003 – 22 324). Prokurátori podali v roku 2005 31 návrhov na konanie proti ušlému.

V roku 2005 pretrvával ustálený počet vecí, v ktorých prokurátori odňali vec vyšetrovateľovi a prikázali ju inému vyšetrovateľovi (2005 – 216, 2004 – 217, 2003 – 244). Nie príliš časté využívanie tohto inštitútu prokurátormi je dané tým, že pri nedostatočnom personálnom ale aj kvalitatívnom obsadení úradov vyšetrovania, by takýto postup vyšetrovanie skôr predlžoval, ako prispel k jeho urýchlenému ukončeniu. K takémuto postupu preto pristupujú prokurátori len ojedinele a v mimoriadne závažných prípadoch. V 212 prípadoch došlo k odňatiu veci policajnému orgánu a k jej prikázaniu vyšetrovateľovi. K tomuto oprávneniu prokurátori pristupovali z dôvodu skvalitnenia prípravného konania, resp. vo veciach náročných na dokazovanie.

Aktivita prokurátorov pri prezentovanom výkone dozoru nad zachovávaním zákonnosti v prípravnom konaní v roku 2005 si zaslúži pozitívne hodnotenie. Popri kvantitatívnej náročnosti stúpla aj kvalita uplatňovaných prostriedkov dozoru v záujme zákonnosti rozhodovania orgánov prípravného konania.

Účasť prokurátorov pri rozhodovaní o väzbe obvinených, jeho vývoj a stav dokumentuje nasledovný prehľad:

Roky	2003	2004	2005
Návrhy na vzatie do väzby (§ 77 ods. 1 Tr. por.)	3 536	3 608	3 419
- z toho úspešné	3 258	3 295	3 105 (90,81%)
Návrhy na vydanie príkazu na zatknutie (§ 69 ods. 1 Tr. por.)	1 293	1 146	1 439
- z toho úspešné	1 194	1 025	1 323 (91,93%)
Sťažnosti podané proti nevzatiu do väzby (§ 74 ods. 2 Tr. por.)	171	91	104
- z toho úspešné	44	52	25 (24%)

Ako vyplýva z uvedených štatistických údajov, podali prokurátori v roku 2005 3 419 návrhov na vzatie obvinených do väzby. Je to o bezmála 200 návrhov menej ako v predchádzajúcom roku, ale aj v roku 2003. Úspešnosť týchto návrhov je však porovnateľná s predchádzajúcim rokom.

Trvale vysoké percento úspešnosti podaných návrhov nasvedčuje tomu, že prokurátori pristupujú k využívaniu tohto svojho zákonného oprávnenia v skutočne odôvodnených prípadoch, spravujúc sa súdnou praxou pri hodnotení podmienok a dôvodov väzby v zmysle príslušných zákonných ustanovení.

V roku 2005 prokurátori vojenskej súčasti prokuratúry vykonali 2 183 previerok vyšetrovacích spisov. Bolo vydaných 1 813 písomných pokynov a 91 vecí bolo vrátených na doplnenie vyšetrovania. Prokurátori zrušili celkom 52 nezákonných a neopodstatnených rozhodnutí vyšetrovateľov a policajných orgánov. V 44 prípadoch sa prokurátor zúčastnil na vyšetrovacích úkonoch. V 5 prípadoch prokurátor odňal vec policajnému orgánu a prikázal vo veci konať vyšetrovateľovi.

Za sledované obdobie prokurátori v 194 prípadoch rozhodovali o podanej sťažnosti a podali 3 návrhy na konanie proti ušlému.

Prokurátori vojenskej súčasti prokuratúry podali 24 návrhov na vzatie obvineného do väzby, pričom boli v 20 prípadoch úspešní. Ďalej vydali 23 návrhov na vydanie príkazu na zatknutie, z čoho bolo 22 úspešných.

Z porovnania s rokmi 2004 a 2003 vyplýva, že dochádza k postupnému zvyšovaniu počtu previerok vyšetrovacích spisov, ako aj písomných pokynov. To zrejme súvisí s menej kvalitnou prácou vyšetrovateľov a policajných orgánov, ako aj prietahmi v konaní, pričom prokurátor sa snaží aj pokynmi urýchliť prípravné konanie.

2.3.4. Základné údaje o činnosti a zaťažnosti prokurátora a o spôsobe vybavení vecí v konaní pred súdom

V porovnaní s predchádzajúcim rokom a rokom 2003 bola v roku 2005 na území Slovenskej republiky zaznamenaná zostupná tendencia v počte súdených obžalovaných (pokles o 919 osôb - o 3,23%, resp. pokles o 2 214 osôb – o 7,44%). V roku 2005 bolo súdených 27 529 obžalovaných, v roku 2004 bolo súdených 28 448 obžalovaných a v roku 2003 29 743 obžalovaných.

Z celkového počtu súdených obžalovaných v roku 2005, bolo odsúdených 25 018 osôb (90,88%) a oslobodených 1 171 obžalovaných (4,25%).

Súdy zastavili trestné stíhanie proti 521 obžalovaným (1,89% osôb), podmienene zastavili trestné stíhanie proti 782 obžalovaným (2,84% osôb), postúpili trestné veci príslušnému orgánu proti 207 obžalovaným (0,75% osôb), schválili zmier a zastavili trestné stíhanie proti 285 obžalovaným (1,04% osôb).

Právne dôvody oslobodenia obžalovaných súdmi spod obžalôb podaných prokurátormi (§ 226 Tr. por.) sa v porovnaní s rokom 2004 podstatne nezmenili. Jedným z dôvodov oslobodenia obžalovaných spod obžaloby bolo rozdielne hodnotenie dôkazov prokurátorom v prípravnom konaní a následne súdom na hlavnom pojednávaní. Ďalším dôvodom boli podstatné zmeny výpovedí obžalovaných a svedkov na hlavnom pojednávaní, v porovnaní s výpoveďami nimi podanými v prípravnom konaní (zmeny výpovedí svedkov posudzujú prokurátori aj z hľadiska eventuálneho spáchania trestného činu krivej výpovede a nepravdivého znaleckého posudku podľa § 175 Tr. zák., prípadne trestného činu krivého obvinenia podľa § 174 Tr. zák.). V tejto súvislosti významnú úlohu malo uplatňovanie zásady trestného konania „in dubio pro reo“ (§ 2 ods. 2 Tr. por.) v procese hodnotenia

dôkazov a rozhodovania na hlavnom pojednávaní (túto zásadu trestného konania nemohli, podľa ustálenej súdnej praxe a zákonnej úpravy účinnej do 31. decembra 2005, uplatňovať orgány prípravného konania).

Veľmi významný podiel na oslobodených trestných veciach mala zistená existencia dôvodov zániku trestnosti činu, najmä v dôsledku uplatnenia hmotno-právneho inštitútu „účinnnej ľútosti“ (tento dôvod zániku trestnosti činu bol najviac uplatňovaný pri trestnom čine zanedbania povinnej výživy podľa § 213 Tr. zák. – išlo o dodatočné a úplné uhradenie výživného páchatelom trestného činu, nemajúce trvalo nepriaznivé následky voči oprávnenému subjektu - § 214 Tr. zák.). Zánik trestnosti činu ako zákonný dôvod pre oslobodenie obžalovaného spod obžaloby, uplatnili sudy celkom v 521 trestných veciach (44% podiel na všetkých oslobodených trestných veciach).

Skutkovoprávnym dôvodom zastavenia trestného stíhania alebo postúpenia trestnej veci obžalovaného inému príslušnému orgánu boli najmä neprípustnosť trestného stíhania podľa § 11 Tr. por., iné hodnotenie stupňa nebezpečnosti činu pre spoločnosť súdom (než orgánmi prípravného konania) alebo zníženie výšky škody, prospechu, hodnoty veci alebo rozsahu činu, ako obligatórnych znakov objektívnej stránky trestných činov majetkovej povahy v priebehu dokazovania pred súdom (objektívne zníženie kvantitatívneho vyjadrenia týchto znakov trestného činu determinovalo zmenu jeho právneho posudzovania v prospech obžalovaného).

Súdy (prvostupňový alebo odvolací) rozhodovali o podmiennečnom zastavení trestného stíhania obžalovaných podľa ustanovenia § 307 Tr. por. najmä preto, že zákonné podmienky inštitútu boli splnené až v tomto úseku trestného konania - obžalovaný nahradil poškodenému škodu, uzatvoril s poškodeným dohodu o jej náhrade, alebo urobil iné opatrenia na náhradu škody, pokiaľ bola činom spôsobená, až v konaní pred súdom. Najvyšší podiel na týchto trestných veciach predstavujú trestné činy majetkovej povahy (krádeže, podvody) a trestné činy v doprave. V niektorých trestných veciach boli splnené zákonné podmienky pre podmiennečné zastavenie trestného stíhania už v prípravnom konaní, avšak prokurátor podal obžalobu na obvineného z dôvodu významného prevýchovného účinku a účelu

prejednania trestnej veci pred súdom, najmä vzhľadom na osobu páchatel'a a charakter ním spáchanej trestnej činnosti.

V roku 2005 prokurátori v súdnom konaní využívali zákonné oprávnenie podávať riadne opravné prostriedky proti rozhodnutiam prvostupňových súdov v primeranom rozsahu.

Celkom bolo podaných 1 530 odvolaní, čo je porovnateľné s rokom 2004 (pokles o 4 podania – o 0,26%). V porovnaní s rokom 2003 vzrástol počet odvolaní o 165 podaní (o 12,09%). Úspešných bolo 444 odvolaní (ide o 61,24% úspešnosť všetkých rozhodnutých odvolaní), čo v porovnaní s rokom 2004 predstavovalo nárast úspešnosti o 16 podaní (3,73%). Doposiaľ sudy nerozhodli o 805 podaných odvolaniach (rovnaký počet aj v roku 2004). Neúspešných bolo 281 odvolaní (v porovnaní s rokom 2004 bola zaznamenaná zostupná tendencia – pokles neúspešnosti o 20 podaní – o 6,64%). Dôvodmi neúspešnosti odvolaní boli najmä rozdielnosť právneho názoru prokurátora a súdu na skutkovoprávny stav veci, rozdielnosť hodnotenia dôkaznej situácie a vierohodnosti jednotlivých dôkazov, i rozdielnosť hodnotenia primeranosti uložených trestov.

V porovnaní s rokmi 2004 a 2003, bola v roku 2005 zaznamenaná periodická (vzostupná i zostupná) tendencia v počte podaných sťažností (pokles o 25 sťažností oproti roku 2004 - o 8,33 %, oproti roku 2003 nárast o 33 sťažností - o 13,63 %). V roku 2005 bolo podaných 275 sťažností, v roku 2004 bolo podaných 300 sťažností a v roku 2003 242 sťažností. Úspešných bolo 39 sťažností (ide o 32,36% úspešnosť všetkých rozhodnutých sťažností). Sudy nerozhodli o 186 podaných sťažnostiach, 50 sťažností zamietli (v porovnaní s rokom 2004 bola zaznamenaná zostupná tendencia – pokles neúspešnosti o 4 podania).

Najviac sťažností, rovnako ako v predchádzajúcom období, podali prokurátori proti rozhodnutiam súdov o nevzatí obvineného do väzby (bolo podaných 104 sťažností, z ktorých bolo 25 úspešných, čo predstavuje takmer 25% úspešnosť).

V porovnaní s predchádzajúcim rokom, bola v roku 2005 zaznamenaná zostupná tendencia v počte podaných odporov podľa § 314g Tr. por. (pokles o 118

odporov - o 6,78%). V roku 2005 bolo podaných 1 621 odporov, v roku 2004 podaných 1 739 odporov. Porovnávajúc rok 2005 s rokom 2003 sa konštatuje tiež zostupná tendencia podaných odporov (pokles o 388 odporov – o 19,31%). V roku 2003 bolo podaných 2 009 odporov.

Najzávažnejším problémom trestného konania pred súdom je, ako aj v predchádzajúcich rokoch, jeho neprimeraná dĺžka od podania obžaloby po vydanie meritórneho rozhodnutia. Dĺžku súdneho konania determinujú najmä objektívne dôvody, spočívajúce v nutnosti vykonávania rozsiahleho dokazovania v skutkovo a právne obtiažnych trestných veciach (charakterizovaných väčším počtom obžalovaných alebo poškodených). Medzi tieto dôvody patrí aj často sa opakujúca neúčasť obžalovaných a iných subjektov trestného konania na hlavnom pojednávaní. Subjektívne dôvody na strane sudcov, ktoré predlžujú trestné konanie, sú predmetom sťažností podávaných obžalovanými a prokurátormi individuálne v konkrétnych trestných veciach podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, adresovaných predsedovi príslušného súdu.

Negatívnym javom z hľadiska celkovej dĺžky trestného konania je časové obdobie, presahujúce niekedy až jeden rok, od podania obžaloby po určenie termínu jej predbežného prejednania, alebo po určenie termínu hlavného pojednávania zákonným sudcom. Táto neúmerne dlhá doba má spravidla subjektívne dôvody na strane súdu. Nespokojnosť možno vysloviť aj s dĺžkou odvolacieho trestného konania. V niektorých trestných veciach bola celková dĺžka trestného konania negatívne ovplyvnená neúmerne dlhým vyhotovovaním písomného rozhodnutia sudcom.

V sledovanom období bolo vojenskou súčasťou prokuratúry zaregistrovaných 382 odsúdených osôb, pričom v roku 2004 to bolo 368 osôb a v roku 2003 616 odsúdených osôb. Z uvedeného je zrejmé, že v rokoch 2004 a 2005 sa stabilizoval počet odsúdených osôb. V roku 2003 bol počet odsúdených osôb 616 a to najmä s prihliadnutím na fakt, že podstatnú časť odsúdených tvorili vojaci základnej služby.

V roku 2005 bolo súdmi oslobodených celkom 28 osôb, čo je nárast oproti predchádzajúcim obdobiam, pretože v roku 2004 bolo oslobodených 15 osôb

a v roku 2003 17 osôb. Tieto čísla súvisia s prevzatím agendy Policajného zboru, pretože podstatnú časť oslobodených vecí tvoria práve veci príslušníkov aj pokynmi sa. V danom prípade ide o kvalifikovaných páchatel'ov, dôkaznú náročnosť dokumentovania vecí, kedy vo väčšine prípadov stojí tvrdenie proti tvrdeniu.

Súdy podmiennečne zastavili trestné stíhanie proti 30 osobám. Pre porovnanie v roku 2003 bolo súdmi podmiennečne zastavené trestné stíhanie v 76 veciach a v roku 2004 v 41 veciach. Zastavené trestné stíhanie bolo v 3 veciach, čo je rovnaké ako v roku 2004. Za sledované obdobie bolo 6 vecí postúpených inému orgánu. Prokurátori vojenskej súčasti prokuratúry podali 71 odvolaní, z toho bolo 23 úspešných, t.j. 32,39%. V roku 2004 bolo podaných 42 odvolaní a v roku 2003 to bolo 49 odvolaní. Zvýšenie počtu podaných odvolaní opätovne súvisí s agendou príslušníkov Policajného zboru. Z celkového počtu 30 podaných sťažností bolo 9 úspešných (30%). Tak ako pri podaných odvolaniach, aj pri sťažnostiach možno konštatovať podstatný nárast, ktorý bol vyššie zdôvodnený. Prokurátori za sledované obdobie podali 66 odporov proti trestnému rozkazu. V roku 2004 bolo podaných 57 odporov a v roku 2003 54 odporov.

Čo sa týka dĺžky konania na súde, jednu vec súdy rozhodli do 7 dní, 9 vecí do 14 dní. Do 1 mesiaca bolo rozhodnutých 96 vecí, do 2 mesiacov 76 vecí, do 3 mesiacov 32 vecí, do 6 mesiacov to bolo 46 vecí, do 1 roka to bolo 9 vecí a jednu vec rozhodli až po uplynutí viac ako jedného roka.

2.3.5. Konanie o podnetoch na podanie sťažnosti pre porušenie zákona

V roku 2005 bolo podaných 1 216 podnetov na podanie sťažnosti pre porušenie zákona v trestných veciach. Je to o 59 podnetov viac v porovnaní s rokom 2004 a o 115 podnetov viac v porovnaní s rokom 2003.

Prokurátori generálnej prokuratúry v roku 2005 vybavili 1180 podnetov, čo je o 35 podnetov viac ako v roku 2004 a o 156 viac ako v roku 2003.

Z označeného počtu podal generálny prokurátor na Najvyšší súd Slovenskej republiky 109 sťažností pre porušenie zákona, t.j. o 16 menej ako v roku 2004 a o 2

viac ako v roku 2003, z toho 52 v neprospech obvineného, 40 v prospech obvineného a 9 v prospech aj v neprospech obvineného. Osem sťažností pre porušenie zákona bolo podaných v iných veciach.

Na základe vlastných podnetov prokuratúry bolo podaných 46 sťažností pre porušenie zákona. V porovnaní s rokom 2004 došlo k miernemu poklesu počtu podaných sťažností pre porušenie zákona z vlastných podnetov prokuratúry o 9 sťažností. Naďalej prevažovali sťažnosti pre porušenie zákona podané na základe podnetov subjektov stojacich mimo prokuratúry (obvinený, poškodený a pod.).

Prokurátori odložili 874 podnetov, t.j. o 5 menej ako v roku 2004 a o 144 viac ako v roku 2003.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zatiaľ prerokoval z celkového počtu 109 podaných sťažností pre porušenie zákona 58 sťažností. Z nich úplne vyhovel v 52 prípadoch, čiastočne vyhovel v 2 prípadoch a 3 sťažnosti pre porušenie zákona zamietol.

Na vojenskú súčasť prokuratúry v roku 2005 napadlo 26 podnetov na podanie sťažnosti pre porušenie zákona, z ktorých už bolo vybavených 25 podnetov.

V 4 veciach generálny prokurátor podal sťažnosť pre porušenie zákona, v 17 veciach bol podnet odložený a v 3 prípadoch bol vybavený iným spôsobom.

Rovnako ako v predchádzajúcich rokoch úspešnosť uplatňovania sťažností pre porušenie zákona generálnym prokurátorom Slovenskej republiky bola mimoriadne vysoká - v roku 2005 vo viac ako 94% vecí Najvyšší súd Slovenskej republiky akceptoval názor generálneho prokurátora Slovenskej republiky. Táto skutočnosť súčasne potvrdzuje záver, že sa neustále vyskytujú závažné porušenia zákona v rozhodovacej činnosti orgánov trestného konania, predovšetkým súdov. Práve proti rozhodnutiam súdov podával generálny prokurátor sťažnosť pre porušenie zákona najčastejšie.

Dlhodobu sa nemenia dôvody, pre ktoré generálny prokurátor podával sťažnosť pre porušenie zákona. V rozhodujúcej miere išlo o nedostatočne zistený skutkový stav veci, neúplnosť dokazovania, či chybné hodnotenie vykonaných dôkazov. Z toho potom pramenili chyby pri právnom posudzovaní skutku tvoriaceho predmet trestného konania. Nie ojedinele sa vyskytovali nedostatky v hmotnoprávnom posudzovaní skutku, ktorý bol riadne zistený. Tieto chyby sa prejavovali miernejším, alebo naopak prísnejším právnym posúdením skutku, čo malo nadväzne závažné dôsledky pre páchatelia pri ukladaní trestu. Vo viacerých prípadoch sa vyskytlo nové porušenie zákona pri ukladaní trestu, keď sa sudy snažili obísť tzv. asperačnú zásadu. Jej aplikácia totiž takmer vždy znamenala uloženie mimoriadne prísneho trestu odňatia slobody na viac rokov za trestnú činnosť, za ktorú sa skutky spáchané do 31. augusta 2003 bežne trestali podmieneným trestom odňatia slobody.

2.3.6. Dozor v miestach, kde sa vykonáva väzba, trest odňatia slobody, ochranné a ústavné liečenie, ochranná a ústavná výchova a v celách policajného zaistenia

Na úseku dodržiavania zákonov v miestach, kde sa vykonáva väzba, trest odňatia slobody, ochranné a ústavné liečenie, ochranná a ústavná výchova a v celách policajného zaistenia, vykonávali v roku 2005 prokurátori aktívny prokurátorský dozor.

V ústavoch na výkon väzby vykonali prokurátori okresných, krajských a generálnej prokuratúry 129 kontrolných previerok, v rámci ktorých uskutočnili 510 pohovorov a riešili 243 sťažností.

V ústavoch na výkon trestu vykonali prokurátori krajských prokuratúr a generálnej prokuratúry 226 kontrolných previerok, v rámci ktorých uskutočnili 439 pohovorov a riešili 388 sťažností. Tieto zväčša smerovali (tak ako po iné roky) na prieťahy v trestnom konaní a to na činnosť resp. nečinnosť vyšetrovateľov, ale aj na podmienky vo výkone väzby. Sťažnosti tiež smerovali na úroveň zdravotnej starostlivosti a postup referentov a pedagógov.

V ústavoch na výkon väzby sa v porovnaní s minulosťou trochu zlepšil stav ohľadne preplnenosti ústavov a to ako dôsledok opatrení generálneho riaditeľa Zväzu väzenskej a justičnej stráže spolu s ministerstvom spravodlivosti o zmene pôsobnosti ústavov na výkon väzby. Napriek tomu je potrebné sa týmito otázkami stále zaoberať, najmä vo vzťahu k trendu vývoja kriminality. Opäť možno s poľutovaním konštatovať, že stále nedošlo k realizácii rekonštrukcie Ústavu na výkon väzby v Bratislave, resp. časti, kde sú cely pre obvinených, kde je nevyhovujúci technický stav.

Čo sa týka výkonu trestu, situácia s preplnenosťou kapacít je stabilizovaná, ale platí to isté ako u väzobných ústavov. Treba rátať s nárastom odsúdených. Toto vyplýva najmä z uplatňovania zásady „trikrát a dost“, asperačnej zásady, ale aj z veľkého počtu nenastúpených ale právoplatných trestov a taktiež so zvýšením trestných sadzieb v súvislosti s rekodifikáciou. Sťažnosti odsúdených sú v zásade totožné ako pri výkone väzby.

Spolupráca prokuratúry s orgánmi Zväzu väzenskej a justičnej stráže SR je na nadštandardnej úrovni, čo vyplýva z korektných pracovných vzťahov na všetkých úrovniach dozoru vykonávaného orgánmi prokuratúry. Obvinení aj odsúdení v porovnaní s minulosťou čoraz viac využívajú možnosť dožadovať sa svojich práv prostredníctvom dozorových prokurátorov.

Na úseku ochrannej a ústavnej výchovy prokurátori realizovali 423 previerok, pri ktorých preverovali spôsob zaobchádzania s chovancami a najmä či nedochádza k zneužívaniu a týraniu detí zo strany vychovávateľov, alebo medzi deťmi navzájom.

V uplynulom období nebol zistený prípad nezákonne umiestneného chovanca do týchto zariadení. Stále však pretrváva stav, že rozhodovanie súdov o návrhoch na nariadenie ústavnej resp. ochrannej výchovy je neprimerane dlhé a s priedahmi. Rovnako naďalej nemožno vysloviť spokojnosť s komunikáciou medzi súdmi a odbormi sociálnych vecí príslušných okresných úradov, pretože rozhodnutia súdov a potvrdenia ich právoplatnosti nie sú bez meškania oznamované výchovným zariadeniam. Zo strany výchovných zariadení alebo samotných chovancov neboli zaznamenané žiadne sťažnosti na dozorových prokurátorov.

Pretrváva vysoká útekovosť chovancov, ako aj nedostatky pri zabezpečení ochrany mládeže a detí nachádzajúcich sa v ústavoch od kriminálne narušenej mládeže. Viac než doposiaľ je aktuálne zaoberať sa otázkou existencie ústavu, kde by sa realizovala výchova kriminálne narušenej mládeže a detí a to na úrovni primeraného materiálnotechnického, personálneho a pedagogického zabezpečenia. Tomuto by však mala predchádzať legislatívna iniciatíva zo strany zainteresovaných strán, najmä však ministerstva školstva.

Na úseku výkonu dozoru nad ochranným liečením vykonali prokurátori v týchto zariadeniach 107 previerok. Nezistili také nedostatky, na základe ktorých by bolo potrebné realizovať zvláštne oprávnenia. Opätovne bola viackrát vyslovená požiadavka vytvorenia špeciálneho ústavu na výkon ochrannej liečby a to najmä vo vzťahu k agresívnym pacientom. Boli zistené nedostatky v tom, že pracovníci zariadení v procese prijímania pacientov do ústavnej liečby nepostupujú v súlade so zákonom č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti a službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinného od 1. januára 2005. Uvedené ustanovenie ukladá týmto pracovníkom pacienta informovať o účele, povahe, následkoch a rizikách postupu zdravotnej starostlivosti a o možnostiach voľby navrhovaných postupov a vyžiadať od pacienta tzv. informovaný súhlas. Zariadenia buď vôbec toto ustanovenie neaplikovali a neuviedli do praxe, alebo tak urobili nesprávne, pretože spracovali rôzne tlačivá o poučení, ale tieto svojím obsahom poučením nie sú.

Čo sa týka dozoru prokurátorov nad celami policajného zaistenia, tento je realizovaný pravidelne a v potrebnom rozsahu. Celkovo bolo vykonaných 894 previerok. Nebol zistený prípad nezákonného umiestnenia osoby do cely policajného zaistenia, ani závažnejšie pochybenia pri tejto činnosti policajných orgánov, následkom čoho by bolo potrebné realizovať prokurátorské oprávnenia. Modernizácia policajných cieľ, ktorá je nevyhnutná, sa následkom nedostatku financií spomalila.

Prokurátori vojenskej súčasti prokuratúry v sledovanom období nevykonali žiadnu previerku v miestach, kde sa vykonáva väzba, trest odňatia slobody,

ochranné a ústavné liečenie alebo ochranná a ústavná výchova, pretože im takáto činnosť neprislúcha.

Činnosť prokurátorov sa obmedzila na vykonávanie previerok v celách predbežného zaistenia, v jednotlivých posádkach v rámci územnej pôsobnosti. Celkom prokurátori vykonali 45 previerok. Na základe vykonaných previerok bolo podaných 12 upozornení prokurátora a 4 protesty. Nedostatky spočívali najmä v tom, že vojaci umiestnení do oddelenia pre výkon disciplinárneho trestu sa nepodrobili opakovanej lekárskej prehliadke, prípadne boli do oddelenia umiestnení bez absolvovania lekárskej prehliadky. Prokurátori v priebehu previerok nezaregistrovali žiadne sťažnosti, žiadosti vojakov o uskutočnenie pohovoru a nebol zistený žiadny dôvod na vykonanie predbežného opatrenia.

2.3.7. Stav prevencie kriminality

Jednou z povinností prokuratúry, uloženej zákonom č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov, je podieľať sa na odstraňovaní príčin a podmienok trestnej činnosti, na prevencii a na potláčaní kriminality. Účinná prevencia vedie k zvýšeniu právneho vedomia občana a tým i k zníženiu trestnej činnosti. Stav prevencie kriminality je výsledkom vzájomnej spolupráce orgánov činných v trestnom konaní a ich spolupráce s ďalšími štátnymi, príp. územnosprávnymi orgánmi. Bez zapojenia týchto orgánov by prokuratúra iba ťažko plnila úlohy na úseku prevencie kriminality.

V oblasti prevencie kriminality túto povinnosť podľa § 4 ods. 1 písm. f) a g) zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre vykonávajú prokurátori tým, že sa podieľajú na príprave a realizácii preventívnych opatrení zameraných na predchádzanie porušovania zákonov a ostatných všeobecne záväzných predpisov, ale i tým, že sa podieľajú na odstraňovaní príčin a podmienok trestnej činnosti a na potláčaní kriminality. Koordináčnym orgánom prevencie kriminality je Rada vlády Slovenskej republiky pre prevenciu kriminality a podľa uznesenia vlády č. 482 z 9. júna 1999 krajské a okresné komisie pre prevenciu protispoločenskej činnosti. Členmi týchto orgánov sú aj určení zástupcovia generálneho prokurátora, krajských a okresných prokurátorov.

Do roku 2003 sa prokurátori okresných a krajských prokuratúr zúčastňovali zasadnutí komisií pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti a protidrogových komisií. V dôsledku reforiem orgánov štátnej správy tieto okresné komisie zanikli a ich činnosť doposiaľ nenahradil žiaden iný orgán. Preto sa prokurátori zúčastňovali len zasadnutí krajských komisií pre protispoločenskú a protidrogovú činnosť.

V protidrogovej oblasti sa prokuratúra podieľala na činnosti Akčnej medzirezortnej protidrogovej skupiny, ktorá pôsobí pri Úrade vlády SR. V rámci tejto skupiny bola venovaná pozornosť aj prevencii.

Výraznejšie sa aktivita prokurátorov pri prevencii protispoločenskej činnosti prejavila vo vykonávaní besied a prednáškových činností prokurátorov. Najčastejšou formou bolo hlavné pojednávanie, na ktorom sa ako verejnosť zúčastnili najmä žiaci stredných škôl a po jeho skončení prokurátori spoločne so sudcami besedovali so študentmi na aktuálne témy. Pre účasť študentov sa vyberali najmä pojednávania týkajúce sa drogovej trestnej činnosti, ale aj majetkovej a násilnej trestnej činnosti, ktorých druhov kriminality sa mladiství dopúšťajú najčastejšie. Táto forma preventívneho pôsobenia na mládež mala i zo strany mládeže vysoký ohlas. Taktiež sa prokurátori zúčastnili besied priamo v školách a to so študentmi základných a stredných škôl. Najaktívnejšie v prednáškovej činnosti vystupovali najmä okresné prokuratúry v Topoľčanoch, v Poprade, v Trenčíne, v Liptovskom Mikuláši, v Ružomberku a v Dunajskej Strede.

V oblasti prevencie je potrebné spomenúť tiež spoluprácu prokurátorov vybraných okresných prokuratúr s probačnými a mediačnými úradníkmi okresných súdov. Veľmi dobré výsledky v tomto smere dosiahla napr. Okresná prokuratúra Bratislava IV.

V rámci realizácie preventívnych opatrení, zameraných na predchádzanie porušovania zákonov a ostatných všeobecne záväzných predpisov a na odstraňovanie príčin a podmienok trestnej činnosti sa uskutočnili viaceré

medzirezortné stretnutia vedúcich pracovníkov prokuratúry, súdu a polície na úrovni okresov, krajov a na úrovni orgánov s celoštátnou pôsobnosťou.

Stav a dosiahnuté ciele v oblasti prevencie kriminality sú predmetom každoročného hodnotenia Rady vlády Slovenskej republiky pre prevenciu kriminality pre vládu Slovenskej republiky. Členom Rady vlády Slovenskej republiky pre prevenciu kriminality s poradným hlasom je námestník generálneho prokurátora, ktorý sa jej zasadnutí pravidelne zúčastňuje.

Všetky uvedené aktivity sú však limitované personálnymi podmienkami na jednotlivých prokuratúrach a samozrejme aj zvýšeným nápadom trestnej agendy. Z podkladov zadovážených z jednotlivých prokuratúr vyplýva, že prokurátori sa aktivitám v preventívnej činnosti nebránia, očakávajú však väčšiu iniciatívu od tých orgánov, ktoré majú takúto povinnosť.

Prokurátori vojenskej súčasti prokuratúry v sledovanom období vykonali viacero prednášok, ktoré boli zamerané na práva a povinnosti vojakov, taktiež sa zúčastňovali na veliteľských zhromaždeniach, ktoré sa týkali rozboru disciplíny. V súčinnosti so súdmi bolo zorganizovaných niekoľko hlavných pojednávaní pred organizovanou verejnosťou.

2.4. Základné údaje o niektorých úkonoch súvisiacich s trestným konaním na úseku právneho styku s cudzinou

V súlade s medzinárodnými trestnoprávnymi dohovormi a dvojstrannými zmluvami o právnej pomoci, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj na základe medzinárodne uznávaného princípu vzájomnosti (reciprocity) boli aj v roku 2005 v trestnom konaní s cudzím prvkom využívané inštitúty právnej pomoci, preberania a odovzdávania trestného konania a vydávacieho konania (pasívna a aktívna extradícia). Celkove medzinárodný odbor v roku 2005 evidoval 1 466 vecí s cudzím prvkom (v roku 2004 1 309 vecí).

V poslednom období štáty čoraz väčšmi využívajú inštitút vzájomnej pomoci v trestných veciach, ktorý im umožňuje, aby úspešne vykonali trestné stíhanie aj

vtedy, keď je potrebné dôkazy realizovať na území cudzieho štátu. Niektoré štáty (napr. Nemecko, Ukrajina, Švédsko) pri tom často využívajú aj možnosť zúčastniť sa na vykonávaní úkonov právnej pomoci v cudzine prostredníctvom zástupcov svojich orgánov činných v trestnom konaní, čo nesporne prispieva k efektívnosti tohto inštitútu. Osobitne je táto forma právnej pomoci vyhodnotená v časti 2.4.1.

V prípade, že štát, na území ktorého bol spáchaný trestný čin občanom cudzieho štátu, resp. osobou žijúcou na území cudzieho štátu sa domnieva, že je to účelnejšie a efektívnejšie, má možnosť odovzdať trestné konanie na ďalšiu realizáciu domovskému štátu v prípade, že sú splnené aj ostatné podmienky podľa príslušnej medzinárodnej zmluvy. Slovenská republika bola takto v roku 2005 požiadaná o prevzatie trestného konania resp. prijatie trestného oznámenia vrátane na neznámych páchatelov celkove v 484 veciach a naopak, celkove v 324 veciach odovzdala trestné konanie alebo trestné oznámenie domovskému štátu páchatel'a, ktorý sa dopustil trestnej činnosti na území Slovenskej republiky.

Ďalšou možnosťou je, že sa dotknutý štát rozhodne požiadať o vydanie páchatel'a na trestné stíhanie (tzv. aktívna extradícia). V roku 2005 bol medzinárodný odbor, v súlade s vnútrorezortnými predpismi, požiadaný podriadenými prokuratúrami o udelenie súhlasu na podanie návrhu súdu na vydanie medzinárodného zatýkacieho rozkazu alebo európskeho zatýkacieho rozkazu, ktoré sú predpokladom vyžiadania páchatel'a z cudziny, celkove v 16 veciach, z toho vo všetkých prípadoch bol takýto súhlas generálnou prokuratúrou udelený.

Opačným postupom je tzv. pasívna extradícia, čo znamená vydanie osoby trestne stíhanej cudzím štátom, ktorá sa pobytom na našom území vyhýba trestnému konaniu v dožadujúcom štáte. V roku 2005 bolo prokurátormi v Slovenskej republike zrealizovaných spolu 55 žiadostí cudzích štátov o vydanie páchatel'a na trestné konanie alebo za účelom výkonu trestu odňatia slobody (22 medzinárodných zatýkacích rozkazov a 33 európskych zatýkacích rozkazov). Z uvedeného je zrejmé, že v roku 2005 prevažujú prípady odovzdaní páchatel'ov realizovaných na základe zákona č. 403/2004 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze a zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý upravuje postup slovenských orgánov pri odovzdávaní osôb medzi členskými štátmi Európskej únie, prípadne iným štátom, ak tak

ustanovuje medzinárodná zmluva. Toto konanie je postavené na odlišných princípoch ako klasické extradičné konanie. Najzávažnejší rozdiel spočíva v tom, že v súlade s § 14 ods. 4 citovaného zákona skutočnosť, že vyžiadaná osoba je občanom Slovenskej republiky, nie je dôvodom pre odmietnutie vykonania európskeho zatýkacieho rozkazu, a teda pre odmietnutie jej odovzdania cudziemu štátu na vykonanie trestného stíhania.

Prokuratúra má svoje zastúpenie v EUROJUSTe, ktorý bol zriadený uznesením Rady Európskej únie z 22.2.2002, má sídlo v Haagu a pracuje v ňom v súčasnosti 25 národných členov členských štátov Európskej únie, vrátane Slovenska. Jeho hlavnou úlohou je koordinácia vykonávania úkonov trestného konania medzi príslušnými justičnými orgánmi členských štátov. V prípade potreby zabezpečuje realizáciu týchto úkonov v Slovenskej republike prokurátor generálnej prokuratúry - asistent národného člena. V roku 2005 bola táto forma spolupráce využitá vo viacerých prípadoch, najmä vo vzťahu k Švédsku, Veľkej Británii a Spolkovej republike Nemecko.

Ďalším nástrojom pre uľahčenie vzájomnej medzinárodnej spolupráce v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie je Európska justičná sieť (EJN). Tieto justičné orgány - kontaktné body majú možnosť navzájom priamo komunikovať a zisťovať údaje administratívneho charakteru, nevyhnutné pre realizáciu trestného konania. Prokuratúra disponuje dvoma kontaktnými bodmi (prokurátorka generálnej prokuratúry a prokurátorka Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici) v rámci tzv. hlavnej siete kontaktných bodov EJN.

V priebehu roku 2005 nebola vo vojenskej súčasti prokuratúry zaznamenaná žiadna vec, v ktorej by bolo trestné stíhanie prevzaté z cudziny. Činnosť prokurátorov bola obmedzená iba na dožiadania v rámci medzinárodnej pomoci, avšak treba konštatovať, že došlo k ich podstatnému poklesu, pretože v roku 2004 bolo zaslaných celkom 28 žiadostí o právnu pomoc a v roku 2005 bolo evidovaných 6 žiadostí.

2.4.1 Medzinárodná právna pomoc

Jednou z najvyužívanějších foriem právneho styku s cudzinou je inštitút vzájomnej pomoci v trestných veciach zakotvený v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako i v XXIII. hlave Trestného poriadku účinného do 31. 12. 2005.

Právnou pomocou sa rozumejú úkony po začatí trestného konania v Slovenskej republike, vykonávané v cudzine na základe dožiadania slovenských orgánov (aktívna právna pomoc), alebo takéto úkony vykonávané na území Slovenskej republiky na základe dožiadaní cudzích orgánov (pasívna právna pomoc). Cieľom medzinárodnej právnej pomoci v trestných veciach je získavanie dôkazov na objasnenie trestnej činnosti použiteľných aj v súdnom konaní, ako sú napr. výsluchy osôb, doručovanie písomností a vykonávanie iných úkonov.

Právny styk vo vzťahu k Českej republike, Rakúsku, Maďarsku a Poľsku sa realizuje priamo okresnými a krajskými prokuratúrami v rámci priameho právneho styku, zakotveného v dvojstranných medzinárodných zmluvách, uzatvorených medzi Slovenskou republikou a dotknutými štátmi. Generálna prokuratúra ako ústredný justičný orgán zabezpečuje vzájomný právny styk vo vzťahu k ostatným štátom v zmysle platných mnohostranných medzinárodných zmlúv, alebo recipročne v zmysle Trestného poriadku.

Pasívna právna pomoc:

V roku 2005 sa cudzozemské justičné orgány obrátili na Slovenskú republiku ako dožiadaný štát so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci v 959-tich prípadoch. V porovnaní s rokom 2004 (828 vecí) to predstavuje nárast o 131 žiadostí -13,7% a v porovnaní s rokom 2003 (770 vecí) je to o 189 žiadostí viac, t. j. o 19,7%.

Podľa dožadujúcich štátov bol nápad žiadostí o právnu pomoc v sledovanom období nasledovný:

Česká republika	385 žiadostí
Maďarská republika	270 žiadostí
Rakúska republika	51 žiadostí
Nemecko	45 žiadostí
Poľsko	37 žiadostí
Švajčiarsko	18 žiadostí
Ukrajina	17 žiadostí
Bulharsko	8 žiadostí
Ostatné	128 žiadostí

Z hľadiska druhej špecifikácie úkonov právnej pomoci možno konštatovať, že dožiadania o právnu pomoc cudzích justičných orgánov spočívali predovšetkým vo výsluchoch osôb, či už v postavení svedka, poškodeného alebo obvineného (440 žiadostí), v žiadostiach o doručenie písomností (228 žiadostí), v žiadostiach o vyžiadanie dokladov a informácií (49 žiadostí), žiadostiach o vykonanie domovej prehliadky (6 žiadostí) a iné (285).

Okrem nárastu dožiadaní o právnu pomoc z cudziny možno v sledovanom období poukázať tiež na zvyšovanie náročnosti a rozsahu jednotlivých úkonov právnej pomoci, realizovaných často za prítomnosti zástupcov cudzích justičných orgánov, čo kladie veľké nároky na odbornú, organizačnú ako i časovú prípravu realizácie požadovaného úkonu.

V roku 2005 sa vyskytol i prípad realizácie právnej pomoci a to výsluchu svedkyne prostredníctvom videokonferencie.

Predmetnú právnu pomoc realizovala Okresná prokuratúra vo Veľkom Krtíši na základe žiadosti Švédska, Okresného súdu v Norrköpingu pre trestný čin obchodovania s ľudskými telami podľa 4. hlavy § 2a švédskeho trestného zákonníka (1962:700) a iné. Úkon bol realizovaný v súlade s ustanovením § 432 ods. 2 Tr. por..

V súvislosti s predmetným trestným stíhaním realizovala Okresná prokuratúra vo Veľkom Krtíši taktiež dožiadanie o právnu pomoc na základe žiadosti Úradu

prokuratúry Švédskeho kráľovstva Medzinárodnej krajskej prokuratúry v Linköping, týkajúcu sa ustálenia pobytu slovenských štátnych občanok M. Ž. a L.O.. V nadväznosti na zistený pobyt oboch svedkýň bola generálnej prokuratúre doručená doplňujúca žiadosť o právnu pomoc o výsluch oboch svedkýň v rámci trestného stíhania, vedeného pre trestný čin obchodovania s ľudskými telami podľa 4. hlavy § 2a švédskeho trestného zákonníka (1962:700) a iné.

Výsluch sa uskutočnil za prítomnosti prokurátora Medzinárodnej komory prokurátorov v Linköping Magnus Elvinga, národnej členky pre EUROJUST Solveig Wollstad a kriminálnych inšpektorov Christer Nordha, Tohomas Manssona a tlmočníka Tommy Takácsa. Účasť predmetných osôb na úkonoch právnej pomoci bola povolená okresným prokurátorom vo Veľkom Krtíši podľa § 433 ods. 3 Tr. por..

V roku 2005 cudzie justičné orgány v 10-tich prípadoch požiadali o povolenie účasti svojich zástupcov na úkonoch právnej pomoci realizovaných na území Slovenskej republiky. Vo všetkých prípadoch bola účasť zástupcov cudzích justičných orgánov na úkonoch právnej pomoci povolená v súlade s ustanovením § 433 ods. 3 Tr. por..

V roku 2005 nebola zaznamenaná žiadosť cudzieho štátu na predbežné zaistenie majetku.

Aktívna právna pomoc

Prokuratúra Slovenskej republiky v roku 2005 požiadala cudzozemské justičné orgány o poskytnutie právnej pomoci v 1 279 prípadoch, čo predstavuje oproti roku 2004 (1 067) nárast o 212 žiadostí (16,6%). V porovnaní s rokom 2003 (267) je to nárast o 1 012 žiadostí (79,2%).

Neustály nárast počtu vypracovaných dožiadaní o právnu pomoc do cudziny súvisí s nárastom celkovej kriminality vo svete ako i migráciou našich občanov.

Prehľad podaných žiadostí o právnu pomoc do jednotlivých štátov vyplýva z nasledovnej tabuľky:

Česká republika	980 žiadostí
Maďarská republika	51 žiadostí
Rakúska republika	51 žiadostí
Poľsko	34 žiadostí
Nemecko	31 žiadostí
Veľká Británia	12 žiadostí
Švajčiarsko	5 žiadostí
iné štáty	112 žiadostí

Z hľadiska druhovej špecifikácie požadovaných úkonov právnej pomoci možno podobne ako pri dožiadaniach cudzích orgánov konštatovať, že najväčší počet dožiadaní smeruje k výsluchom osôb (726 žiadostí), k doručeniu písomnosti (82 žiadostí), k vyžiadaniu dokladov a informácií (47 žiadostí) a iné.

Za rok 2005 slovenské justičné orgány ani v jednom prípade nepožiadali cudzie justičné orgány o povolenie účasti svojich zástupcov na úkonoch právnej pomoci v cudzine.

2.4.2. Extradíčné konanie

Extradícia je akt právnej pomoci spočívajúci vo vydaní páchatel'a nachádzajúceho sa na území Slovenskej republiky na trestné stíhanie alebo výkon trestu do cudziny (tzv. pasívna extradícia), resp. naopak - vyžiadanie páchatel'a z cudziny na trestné stíhanie alebo výkon trestu do Slovenskej republiky (tzv. aktívna extradícia).

Generálna prokuratúra nesleduje prípady tzv. aktívnej extradície na výkon trestu do Slovenskej republiky, nakoľko táto problematika je v kompetencii ministerstva spravodlivosti.

Právnym podkladom pre takýto postup je Európsky dohovor o vydávaní, Dodatokový protokol k Európskemu dohovoru o vydávaní, II. dodatkový protokol k Európskemu dohovoru o vydávaní, zákon č. 403/2004 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze a o zmene a doplnení niektorých zákonov (akt prijatý podľa Hlavy VI Zmluvy o Európskej únii – Rámcového rozhodnutia Rady z 13. júla 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania medzi členskými štátmi – 2002/584/JHA), ohľadom európskeho zatýkacieho rozkazu účinný od 1. augusta 2004, ako aj do 31. 12. 2005 ustanovenia IV. časti, XXIII. hlavy, druhý oddiel Trestného poriadku (ustanovenia o medzinárodnom zatýkacom rozkaze a napokon aj dvojstranné medzinárodné zmluvy s nečlenskými štátmi Európskej Únie.

V rámci aktívnej extradície (vydanie páchatel'a do Slovenskej republiky na trestné stíhanie) bolo v roku 2005 prokurátormi podaných celkove 8 návrhov na vydanie medzinárodného zatýkacieho rozkazu a 8 návrhov na vydanie európskeho zatýkacieho rozkazu, ktoré boli súdmi Slovenskej republiky akceptované.

Najčastejšie boli dožiadania do Českej republiky (8 prípadov), Veľkej Británie (2 prípady), ostatné štáty po 1 veci (Chorvátsko, USA, Turecko, Belgicko, Španielsko, Írska republika).

Vydané zatýkacie rozkazy sa týkali najčastejšie osôb stíhaných pre majetkovú kriminalitu (10 trestných činov), v jednom prípade pre trestný čin vraždy a ublíženia na zdraví.

Najviac medzinárodných zatýkacích rozkazov a európskych zatýkacích rozkazov bolo navrhovaných v obvode Krajskej prokuratúry v Prešove (6 vecí), Bratislave (5 vecí) a Košiciach (2 veci), Krajské prokuratúry v Trnave, Nitre a Žiline vykazujú po 1 veci, v obvodoch Krajskej prokuratúry v Trenčíne a v Banskej Bystrici nebol zaznamenaný žiaden prípad aktívnej extradície.

Oproti roku 2004, keď prokuratúry navrhli vydať celkove 21 zatýkacích rozkazov na vyžiadanie páchatel'ov z cudziny, v roku 2005 sa tak stalo iba v 16-tich prípadoch (76% agendy z roku 2004), čo predstavuje pokles o zhruba 24%.

V rámci pasívnej extradície prokuratúra Slovenskej republiky obdržala zo zahraničia celkovo 22 medzinárodných zatýkacích rozkazov a 33 európskych zatýkacích rozkazov.

Najčastejšie dožadujúcimi štátmi boli Maďarsko (15 vecí, čo značí 27% z celkového nápadu medzinárodného zatýkacieho rozkazu a európskeho zatýkacieho rozkazu), Česko (14 vecí – 25%), SRN (10 vecí – 18%), Poľsko (5 vecí – 9%), po 2 veciach (po 3,5%) Slovinsko, Macedónsko, Francúzsko a Rakúsko, po jednej veci (po 2%) Chorvátsko, Španielsko a Taliansko.

Páchatelia boli vyžiadaní najmä pre majetkovú trestnú činnosť (35 trestných skutkov – 70% trestnej činnosti, ktorá bola predmetom medzinárodného zatýkacieho rozkazu či európskeho zatýkacieho rozkazu), vraždy (5 trestných skutkov – 10%), prevádzačstva a pomoci pri ilegálnych prechodoch štátnych hraníc (5 trestných skutkov – 10%), ublíženie na zdraví (2 skutky – 4%), po jednom trestnom skutku (2%) drogová trestná činnosť, vydieranie, útlak.

Oproti roku 2004, keď bolo orgánom prokuratúry doručených 38 žiadostí o vydanie, v roku 2005 to bolo už 55 žiadostí (nárast agendy o zhruba 45% oproti roku 2004).

Nový trestnoprocesný inštitút, ktorým je európsky zatýkací rozkaz, umožnil vydávať do cudziny aj slovenských štátnych občanov. V tomto ohľade však nebolo možné akceptovať všetky európske zatýkacie rozkazy.

Napríklad v jednom prípade Poľská republika na požiadanie o dodatočné vysvetlenie skutočností dôležitých pre rozhodnutie vo veci toto neposkytla v takom rozsahu, aby bolo možné európsky zatýkací rozkaz akceptovať, preto bol tento vrátený bez jeho vykonania.

V ďalšom prípade nebolo možné akceptovať európsky zatýkací rozkaz Spolkovej Republiky Nemecko, nakoľko po rozhodnutí jej ústavného súdu zo dňa 18.07.2005, že prevzatie Rámcového rozhodnutia Rady z 13.06.2002 o európskom zatýkacom rozkaze a o vydávacom konaní medzi členskými štátmi Európskej únie

do právneho poriadku Spolkovej republiky Nemecko je neplatné a neúčinné, nebolo možno európsky zatýkací rozkaz vydaný nemeckým súdom prijať ako právny podklad pre konanie v danej veci.

Za rok 2005 bolo rozhodnuté o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu a vydaní slovenského štátneho občana do cudziny v troch prípadoch (Slovinsko – pre trestný čin vraždy, Rakúsko – pre spolupáchateľstvo k trestnému činu vraždy, Maďarsko – pre trestný čin uvádzania falošných a pozmenených peňazí a cenných papierov).

Skutočnosť, že vyššie citované Rámcové rozhodnutie Rady o európskom zatýkacom rozkaze nie je platné a účinné vo všetkých členských krajinách Európskej únie, resp. jeho účinnosť je v niektorých členských štátoch odložená vo vzťahu k vlastným štátnym občanom (do doby, kým bude vnútroštátna právna úprava v súlade s Rámcovým rozhodnutím), veľmi komplikuje aplikačnú prax orgánov trestného konania, nakoľko v súvislosti s rovnakou agendou je potrebné používať rôzne trestnoprocesné postupy (postup podľa zákona o európskom zatýkacom rozkaze, postup podľa Európskeho dohovoru o vydávaní a jeho dodatkových protokolov, postup podľa dvojstrannej medzinárodnej zmluvy a postup výlučne podľa ustanovení Trestného poriadku, ak nie je základom pre konanie ani dvojstranná medzinárodná zmluva).

2.4.3. Problémy súvisiace s trestným konaním s cudzím prvkom, osobitne s trestným stíhaním cudzincov

Problémy súvisiace s trestným konaním s cudzím prvkom sú v posledných rokoch stabilne rovnaké. Trestné konanie s cudzím prvkom prevažne znamená komplikácie spočívajúce v absencii osoby obvineného, čo má za následok sťaženie dokazovania, zvýšenie nákladov a predlžovanie celého konania.

Administratívne vyhostenie páchatel'a trestného činu, resp. nevzatie cudzinca hneď po spáchaní trestného činu do väzby, komplikuje ďalší postup pri jeho trestnom stíhaní na našom území. Dokazovanie sa musí vykonávať prostredníctvom právnej pomoci, čo je časovo a finančne náročné z dôvodu nutnosti prekladov podstatných

častí spisu, ako aj samotnej žiadosti. Navyiac nie vždy tu je záruka vykonania potrebného dôkazu v dostatočnej kvalite. Z tohto dôvodu cudzozemské justičné orgány čoraz častejšie žiadajú o súhlas s ich prítomnosťou pri realizácii právnej pomoci. Keďže v takomto prípade znáša väčšinu nákladov vysielajúci štát, naše orgány túto možnosť, tak ako po minulé roky, nevyužili.

Finančná náročnosť vybavovania vecí s cudzím prvkom je zrejmá a narastá v závislosti od počtu žiadostí o právnu pomoc a tlmočnických a prekladateľských úkonov. V jednej trestnej veci, ktorú prokuratúra prevzala z Maďarskej republiky, bolo za prekladateľské práce uhradené viac ako 300 000,- Sk.

Problémy spojené s vykonávaním extradícií sú dané najmä prijatím nových medzinárodnoprávných inštitútov (najmä európskeho zatýkacieho rozkazu) a nadobúdaním skúseností s ich používaním v aplikačnej praxi orgánov činných v trestnom konaní, nedostatkami v jazykovej pripravenosti uvedených orgánov, ako aj absenciou zastúpenia mnohých v praxi používaných cudzích jazykov (právo vydávanej osoby na konanie v jej materinskom jazyku alebo štátnom jazyku krajiny, ktorej je štátnym občanom), v zoznamoch oficiálnych tlmočníkov a prekladateľov ministerstva spravodlivosti.

V súvislosti s novou zákonnou úpravou odmien za prekladateľský a tlmočnický úkon je potrebné zaistiť aj navýšenie rozpočtu rezortu prokuratúry na platby za zákonom nariadené (Trestný poriadok a medzinárodné zmluvy) oficiálne tlmočenie a preklady listín v rámci extradíčného konania i konania v právnom styku s cudzinou v trestných veciach.

Časť 3. STAV ZÁKONNOSTI A ČINNOSŤ PROKURATÚRY V NETRESTNEJ OBLASTI

Prokurátori pôsobnosť v netrestnej oblasti vykonávajú v rozsahu a spôsobom ustanovenom v zákone o prokuratúre a v osobitných zákonoch. Vykonávajú ju takým

spôsobom, aby sa rešpektovala zásada oddelenia štátnych mocí vrátane rešpektovania nezávislosti súdov, rovnoprávnosť zúčastnených strán a nediskriminácia. V tomto ohľade teda prokuratúra Slovenskej republiky plne zodpovedá základným demokratickým štandardom a akékoľvek názory o zhode terajšej pôsobnosti prokurátora v netrestnej oblasti s pôsobnosťou prokurátorov pred rokom 1990 je potrebné kategoricky odmietnuť, pretože pramene z nedostatku znalostí o právnych úpravách postavenia a pôsobnosti prokuratúry v jej historickoprávnom vývoji.

V pôsobnosti prokurátorov v netrestnej oblasti došlo v roku 2005 k významným legislatívnym zmenám prijatím zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Týmto zákonom bolo zrušené od 1. apríla 2005 oprávnenie generálneho prokurátora podávať návrhy na zapretie otcovstva, súčasne novelou Občianskeho súdneho poriadku, ktorá bola vykonaná týmto zákonom, sa odňala možnosť prokurátorovi vstupovať do začatých občianskych súdnych konaní vo veciach výchovy maloletých detí, a to aj napriek vážnym a odôvodneným výhradám zo strany prokuratúry. Tým došlo k situácii, že kým napr. v Českej republike, ale i vo Francúzsku orgány prokuratúry pri ochrane práv maloletých detí majú významné oprávnenia, v Slovenskej republike zo zákona bola odstránená i tá skromná, ale účinná možnosť, aby prokurátor v súdnom konaní mohol v súlade s verejným záujmom chrániť práva maloletých detí, a to nielen prostriedkami civilného práva, ale aj prostriedkami trestného práva.

Tak ako v predchádzajúcich rokoch, aj v roku 2005 aktivita prokurátorov v netrestnej oblasti mala stúpajúcu tendenciu. Vzrástol tak počet podaní (podnetov) fyzických osôb a právnických osôb, ako aj počet vykonaných opatrení smerujúcich k ochrane práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb, ale aj štátu.

Prokurátori v netrestnej oblasti v roku 2005 vybavili celkom 14 522 vecí (v roku 2004 – 14 280). Celkom za roky 2001 až 2005 prokurátori vybavili v netrestnej oblasti 68 616 vecí.

Proti všeobecne záväzným právnym predpisom vydaným orgánmi verejnej správy, opatreniam a rozhodnutiam týchto orgánov v konkrétnych veciach bolo podaných v roku 2005 1 024 protestov prokurátora (v roku 2004 – 941). Za roky 2001 až 2005 prokurátori podali orgánom verejnej správy celkom 5 452 protestov prokurátora. Na účel odstránenia porušovania zákonov a ostatných všeobecne záväzných právných predpisov prokurátori v roku 2005 podali 1 083 upozornení prokurátora (v roku 2004 – 1 263). Za roky 2001 až 2005 podali celkom 5 427 upozornení prokurátora.

Významným zdrojom poznatkov o dodržiavaní zákonov, resp. o ich porušovaní je previerka zachovávanía zákonnosti, ktorú prokurátor môže vykonať v orgáne verejnej správy v právoplatne skončených veciach.

V orgánoch verejnej správy prokurátori vykonali 1 296 previerok (v roku 2004 – 1 314). Za roky 2001 až 2005 v orgánoch verejnej správy prokurátori vykonali celkom 6 160 previerok.

V oblasti občianskosúdnej podstatnú časť agendy tvorili veci, v ktorých prokurátori vstúpili do začatých občianskosúdnych konaní a veci týkajúce sa vybavovania podnetov na podanie mimoriadneho dovolania proti právoplatným rozhodnutiam súdov vydaným v občianskom súdnom konaní. Prokurátori v roku 2005 vstúpili do 1 184 súdnych konaní (v roku 2004 – 1 684). Za roky 2001 až 2005 vstúpili do 7 770 konaní na súdoch. Podali 111 návrhov na začatie konania pred súdom (v roku 2004 – 140). Za roky 2001 až 2005 podali prokurátori celkom 630 návrhov. Generálny prokurátor podal na Najvyšší súd Slovenskej republiky 130 mimoriadnych dovolaní (v roku 2004 – 99). Za roky 2001 až 2005 generálny prokurátor podal celkom 827 mimoriadnych dovolaní.

Úspešnosť protestov prokurátora a upozornení prokurátora bola aj v roku 2005 dobrá. Tým sa len potvrdila skutočnosť, že tak protest prokurátora, ako aj upozornenie prokurátora sú efektívnym právnym prostriedkom prostredníctvom ktorého prokurátor môže účinne, ale najmä operatívne, chrániť právo a zákonom chránené záujmy fyzických osôb, právnických osôb, ale aj štátu.

Vzhľadom na niektoré pochybnosti, ktoré sa o efektívite týchto právnych prostriedkov prokurátora z času na čas objavujú, považujeme za účelné o úspešnosti týchto opatrení uviesť štatistické údaje za roky 2001 až 2005, teda za obdobie účinnosti nového zákona o prokuratúre č. 153/2001 Z. z..

R o k	2001	2002	2003	2004	2005	Spolu
Vybavené protesty	808	998	1013	785	762	4366
Vybavené upozornenia	1083	980	795	1061	937	4856
Úspešné protesty	730	907	894	708	664	3903
Neúspešné protesty	69	85	94	63	93	404
Späťvzaté protesty	9	6	25	14	5	59
Úspešné upozornenia	1008	957	776	1030	921	4692
Neúspešné upozornenia	73	20	17	29	15	154
Späťvzaté upozornenia	2	3	2	2	1	10

Za celé uvedené obdobie bola úspešnosť u protestov prokurátora 89,3% a upozornení prokurátora 96,6%.

3.1. Činnosť prokuratúry pri preskúvaní postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy

3.1.1. Počet podnetov na preskúmanie zákonnosti

Počet podnetov, ktoré orgány prokuratúry obdržali od fyzických osôb a právnických osôb na preskúmanie zákonnosti všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných orgánmi verejnej správy, opatrení a najmä individuálnych rozhodnutí je zrejmý z tohto prehľadu:

K r a j (prokuratúra)	Počet podnetov					
	2001	2002	2003	2004	2005	Spolu
Bratislava	871	558	645	662	818	3554
Trnava	194	231	309	383	232	1349
Trenčín	226	289	365	343	391	1614
Nitra	268	252	323	337	406	1586
Žilina	357	340	347	355	414	1813
Banská Bystrica	296	317	311	362	453	1739
Prešov	433	398	423	356	354	1944
Košice	314	603	345	305	348	1915
Generálna prokuratúra SR	522	670	726	795	712	3425
Celkom	3481	3658	3794	3898	4128	18959

V roku 2005 počet podnetov v porovnaní s rokom 2004 vzrástol o 5,9 %. K výraznejšiemu nápadu podnetov došlo na prokuratúrach v obvode krajských prokuratúr v Bratislave, Nitre, Žiline a Banskej Bystrici. Naopak k podstatnému zníženiu počtu podnetov došlo na prokuratúrach v obvode Krajskej prokuratúry v Trnave.

V špecifikácii predmetu najpočetnejších podnetov ani v roku 2005 nedošlo k výraznejším zmenám.

Tak ako v predchádzajúcich rokoch, aj v roku 2005 najviac podnetov smerovalo na preskúmanie postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy vo veciach územnej samosprávy, v stavebných veciach, vo veciach katastra nehnuteľností a vo veciach daní, poplatkov a finančných vecí. Narastá aj počet podnetov v oblasti sociálnych a pracovných vecí, ktorá skutočnosť nepochybne úzko súvisí so zásadnejšími legislatívnymi zmenami v tejto oblasti.

Špecifikácia predmetu najpočetnejších podnetov a vývoj ich nápadu vyplýva z tohto prehľadu:

Špecifikácia predmetu podnetu	Rok	Prokuratúry									Celkom
		BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE	GP	
Stavebné veci	2001	179	38	32	43	76	31	62	26	97	550
	2002	179	29	49	30	79	45	64	78	93	646
	2003	163	20	58	42	103	44	69	45	101	645
	2004	169	41	87	55	107	59	61	40	132	751
	2005	197	45	91	52	121	78	43	36	90	753
Kataster nehnuteľností	2001	237	37	24	44	77	46	100	78	85	728
	2002	163	20	26	60	75	35	43	77	56	555
	2003	131	24	36	48	55	34	47	70	77	522
	2004	116	29	55	68	70	44	38	31	87	538
	2005	161	50	65	60	93	108	44	43	78	702
Územná samospráva	2001	42	8	43	28	27	22	17	25	26	238
	2002	27	17	37	33	20	27	31	107	56	355
	2003	42	23	58	48	28	61	29	41	46	376
	2004	61	36	22	39	18	83	33	28	42	362
	2005	41	13	34	63	34	52	43	29	43	351
Dane, poplatky, finančné veci	2001	32	11	13	19	16	57	33	34	68	283
	2002	31	15	40	15	22	42	30	135	90	420
	2003	54	19	48	22	11	37	18	26	76	311
	2004	55	29	19	15	17	60	11	35	62	303
	2005	46	18	28	33	12	53	25	25	48	288

Celkový počet podnetov, ktoré orgány prokuratúry v roku 2005 obdržali v netrestnej oblasti, ako už bolo uvedené, bol 4 128. Z tohto počtu teda viac ako štvrtinu tvorili podnety, ktorými sa na základe podnetov fyzických a právnických osôb preskúmal postup a rozhodnutia stavebných úradov a katastrálnych orgánov (spolu 1 455 podnetov). Aj tento štatistický údaj nasvedčuje tomu, v ktorej oblasti sa prejavuje najväčšia nespokojnosť právnických a fyzických osôb s postupom a rozhodnutiami orgánov verejnej správy.

Dôvodným podnetom je ten podnet, na základe ktorého prokurátor v záujme ochrany práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu uplatnil niektorý z právnych prostriedkov uvedených v § 21 ods. 2 zákona o prokuratúre (protest prokurátora, upozornenie prokurátora, návrh na začatie konania pred súdom).

K dôvodnosti podnetov uvádzame tento prehľad za rok 2005:

K r a j (prokuratúra)	Počet podnetov	Počet podaných opatrení z podnetov		% dôvodnosti podnetov
		protesty	upozornenia	
Bratislava	818	98	33	16,01%
Trnava	232	26	8	14,60%
Trenčín	391	40	28	17,39%
Nitra	406	59	36	23,39%
Žilina	414	72	50	29,46%
Banská Bystrica	453	93	30	27,15%
Prešov	354	54	24	22,03%
Košice	348	27	19	15,08%
Generálna prokuratúra SR	712	12	12	3,50%
Celkom	4128	481	240	17,46%

Na základe podnetov prokurátori v roku 2005 podali 481 protestov a 240 upozornení. Dôvodnosť podnetov bola 17,46 %, pričom uvedený údaj je skreslený údajom za generálnu prokuratúru, ktorá podstatnú časť došlých podnetov postúpila na vybavenie podriadeným prokuratúram. Pozoruhodný je údaj za prokuratúry v obvode Krajskej prokuratúry v Žiline, kde v podstate každý tretí podnet došlý na prokuratúru bol dôvodný.

V sledovanom období napadlo na vojenskú súčasť prokuratúry celkom 24 podnetov od fyzických a právnických osôb, ktorými sa domáhali preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy. Z toho bolo 20 podnetov od fyzických osôb a 4 podnety od právnických osôb. Čo sa týka obsahového zamerania, 2 podnety smerovali do oblasti náhradového konania, 1 podnet sa týkal vybavovania oznámení a sťažností. Tromi podnetmi sa podávateľia domáhali preskúmania zákonnosti rozkazov a v 6 prípadoch išlo o disciplinárnu prax, v jednom prípade o odškodnenia úrazu.

Z celkového počtu 24 vecí bolo 6 odložených, v 1 prípade bolo úspešne podané upozornenie. Prokurátori spracovali na základe podnetov 3 protesty, ktorým bolo vyhovené.

Počet podnetov v roku 2004 bol rovnaký ako v roku 2005, došlo iba k zmene obsahového zamerania.

Najvyšší nápad podnetov v tejto oblasti zaznamenala Vyššia vojenská prokuratúra v Trenčíne, ktorá vybavovala 9 podnetov, na ostatné prokuratúry napadlo zhodne po 5 podnetov.

3.1.2. Previerky zachovávania zákonnosti

Podľa zákona o prokuratúre majú prokurátori možnosť vykonávať previerky v orgánoch verejnej správy. Počet vykonaných previerok v rokoch 2001 až 2005 v orgánoch verejnej správy je uvedený v nasledovnom prehľade:

R o k	BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE	GP	Celkom
2001	34	91	177	157	86	152	189	308	-	1194
2002	84	22	159	170	73	213	200	292	-	1213
2003	101	55	158	159	211	109	138	257	-	1188
2004	179	44	160	187	224	103	164	253	-	1314
2005	108	180	138	189	178	82	156	264	1	1296
Spolu	506	392	792	862	772	659	847	1374	1	6205

Najviac previerok, ako to vyplýva z prehľadu, vykonali prokurátori v obvode Krajskej prokuratúry v Košiciach. Pozitívne treba hodnotiť zlepšenie stavu v previerkovej činnosti v obvode Krajskej prokuratúry v Trnave.

Ako vyplýva z podkladov jednotlivých krajských prokuratúr, viac ako 50 % previerok bolo v roku 2005 vykonaných v orgánoch územnej samosprávy, a to najmä v oblasti stavebného konania, poskytovania sociálnej pomoci a sociálnych služieb, dane z nehnuteľnosti, prijímania všeobecne záväzných nariadení a pod. Jednu previerku zachovávania zákonnosti v roku 2005 vykonala aj generálna prokuratúra, a to na Ministerstve vnútra Slovenskej republiky, v oblasti postupu a rozhodovania tohto ministerstva ohľadom súkromných bezpečnostných služieb.

Na základe poznatkov, ktoré prokurátori získali vykonanými previerkami, podali 356 protestov prokurátora (v roku 2004 – 354) a 725 upozornení prokurátora

(v roku 2004 – 809). Najviac protestov prokurátora podali prokurátori v obvodoch krajských prokuratúr v Žiline a Nitre.

V sledovanom období prokurátori vojenskej súčasti prokuratúry vykonali celkom 218 previerok , čo zodpovedá predchádzajúcemu roku 2004 , kedy vykonali celkom 220 previerok. V roku 2003 bolo dokonca vykonaných 297 previerok.

Obdobne ako v roku 2004 bolo najviac previerok vykonaných na úseku disciplinárnej praxe. V roku 2005 bolo vykonaných 73 previerok na tomto úseku, v roku 2004 66 a v roku 2003 77 previerok. Prokurátori vykonali ďalej 58 previerok na úseku náhradového konania, 39 previerok bolo zameraných na vybavovanie oznámení a sťažností, 23 previerok bolo vykonaných na úseku dodržiavania práv vojakov.

Najviac previerok bolo vykonaných Vojenskou obvodnou prokuratúrou v Banskej Bystrici, ktorej prokurátori uskutočnili 76 previerok , Vojenská obvodná prokuratúra v Prešove vykonala 71 previerok, prokurátori Vojenskej obvodnej prokuratúry v Bratislave uskutočnili 70 previerok a prokurátori Vyššej vojenskej obvodnej prokuratúry v Trenčíne 1 previerku.

3.1.3. Vlastné poznatky

Tak, ako v predchádzajúcich rokoch, aj v roku 2005 prokurátori iniciatívne využívali poznatky o porušovaní zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov aj z iných oblastí činnosti prokuratúry a to najmä z trestnej oblasti, ale aj z tlače, z materiálov orgánov územnej samosprávy, kontrolných a inšpekčných orgánov a pod.

V roku 2005 prokurátori získali celkom 1131 takýchto poznatkov a na ich základe orgánom verejnej správy podali 224 protestov prokurátora (v roku 2004 – 186) a 312 upozornení prokurátora (v roku 2004 – 201). Najviac týchto poznatkov získali prokurátori v obvode krajských prokuratúr v Prešove (319), Košiciach (280) a Trenčíne (181). Uvedené prokuratúry podali aj najviac protestov a upozornení.

Podstatná časť činnosti vojenskej súčasti prokuratúry na tomto úseku vychádzala z vlastných poznatkov, ktoré boli získané najmä v rámci previerkovej činnosti a čiastočne i z poznatkov v rámci trestného konania.

3.1.4. Zákonnosť postupov a rozhodnutí orgánov štátnej správy

Zákonnosť postupov a rozhodnutí orgánov štátnej správy z pohľadu prokuratúry je možné hodnotiť iba na základe tých poznatkov, s ktorými orgány prokuratúry disponujú, t. j. takých, ktoré zistili z vlastnej činnosti, resp. na základe podnetov právnických a fyzických osôb. Ide o obmedzený počet poznatkov v porovnaní so státisícami rozhodnutí a opatrení, ktoré orgány štátnej správy každoročne vydávajú. Nepochybne však poznatky prokuratúry o porušovaní zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov môžu signalizovať poruchové javy v postupe a rozhodovaní týchto orgánov a práve na tieto poruchové javy je orientovaná aj táto časť správy.

Orgány prokuratúry v Slovenskej republike v roku 2005 v zmysle Plánu hlavných úloh prokuratúry Slovenskej republiky na rok 2005 zhodnotili v netrestnej oblasti stav zákonnosti, postupu a rozhodovania štátnej správy podľa zákona č. 379/1997 Z. z. o prevádzkovaní súkromných bezpečnostných služieb a podobných činností o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a o doplnení zákona č. 65/1965 Zb. Zákonníka práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o SBS“). V rámci plnenia tejto úlohy krajské prokuratúry vykonali previerky zachovávanía zákonnosti na krajských riaditeľstvách Policajného zboru SR (ďalej len „KRPZ“) a generálna prokuratúra na ministerstve vnútra.

Zhodnotením sa konštatovali viaceré nedostatky v postupe a rozhodovaní uvedených orgánov.

Najčastejšie sa vyskytujúcim pochybením bola nemožnosť ustáliť v preverovanom spise okamih doručenia rozhodnutia účastníkovi konania. Toto pochybenie vzniklo tak, že účastník konania síce v spise poznamenal s uvedením dátumu, že sa vzdáva odvolania, opomenul však potvrdiť prevzatie rozhodnutia

a konajúci orgán sa s tým uspokojil. Toto pochybenie zakladá porušenie ustanovenia § 24 ods. 1 a § 51 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“). Zistili ho plošne takmer vo všetkých druhoch preverovaných spisov krajské prokuratúry v Banskej Bystrici, v Trnave a v Trenčíne.

Ďalšou veľkou skupinou zistených nedostatkov bolo neúplné poučenie, ktoré neobsahovalo informáciu o možnosti preskúmania rozhodnutia súdom, čo zakladá porušenie § 47 ods. 4 správneho poriadku. Takéto pochybenie vo viacerých prípadoch zistili krajské prokuratúry v Nitre, v Trnave a v Žiline.

Medzi pochybenia, vyskytujúce sa na viacerých KR PZ, patrilo aj nesprávne vyznačovanie právoplatnosti rozhodnutí.

Krajská prokuratúra v Trenčíne v ojedinelom prípade (rozhodnutie sp. zn. LIC 27-12/2004 z 24. augusta 2004 týkajúce sa udelenia licencie spoločnosti) zistila vyznačenie právoplatnosti skôr, ako predmetné rozhodnutie bolo účastníkovi konania vôbec doručené. K doručeniu v danom prípade došlo 26. augusta 2004, ale účastník konania na prvopise rozhodnutia v administratívnom spise už 25. augusta 2004 vyznačil, že sa vzdáva odvolania, čo KR PZ Trenčín aj akceptovalo a týmto dňom vyznačilo právoplatnosť a súčasne mu vydalo aj licenciu na prevádzkovanie strážnej služby č. PS 001183. Týmto postupom došlo k porušeniu ustanovení § 52 ods. 1, § 53 SP a § 16 ods. 3 zákona o SBS.

Krajská prokuratúra v Bratislave vo veci KR PZ Bratislava sp. zn. Lic-18/2003 zistila, že k žiadosti o udelenie licencie pre žiadateľa bola doložená zakladateľská listina z 20. augusta 2003, ale spoločnosť bola zapísaná do obchodného registra na základe inej zakladateľskej listiny (spísanej 7. júna 2004) až dňa 22. júna 2004. Licencia bola pritom vydaná už 26. septembra 2003, teda takmer 9 mesiacov pred vznikom spoločnosti.

Obdobné zistenia hmotnoprávneho pochybenia na strane žiadateľa sa zistili vo veciach toho istého KR PZ sp. zn. Lic 3/2004 a Lic 8/2004. V oboch prípadoch išlo o žiadosti o vydanie licencie na vlastnú ochranu, ktoré však boli podpísané len

jedným z členov predstavenstva, hoci v mene spoločnosti (ako vyplýva z výpisu z obchodného registra) konajú vždy dvaja členovia predstavenstva. Z uvedeného vyplýva, že v daných veciach konania prebehli a rozhodnutia boli vydané na základe neplatných žiadostí.

Krajská prokuratúra v Nitre previerkou zistila nedostatky v nekvalite výkonu kontrolnej činnosti zo strany KR PZ.

Pri výkone kontroly dňa 31.3.2004 u fyzickej osoby Zs. S. KR PZ nezistilo, že Zs. S. bol od 27.9.2002 trestne stíhaný za úmyselný trestný čin.

Uznesením bývalého Okresného úradu vyšetrovania PZ v Komárne č. OÚV-350/10-KN-2002Be zo dňa 27.9.2002 bolo Zs. S. vznesené obvinenie za trestný čin vydierania podľa § 235 ods. 1 Trestného zákona. V apríli 2003 bola v tejto veci podaná obžaloba a rozsudkom Okresného súdu Komárno č. k. 1 T 75/03 z 20.4.2005 bol uznaný vinným zo spáchania trestného činu obmedzovania osobnej slobody podľa § 231 ods. 1 Trestného zákona. Trestné stíhanie bolo skončené uznaním viny rozhodnutím Krajského súdu v Nitre 7 To 17/05 zo dňa 4.8.2005. S poukazom na znenie § 9 ods. 2 písm. d) zákona o SBS v znení k 30.4.2004 nebolo možné Zs. S. považovať za spoľahlivú osobu. Od 1. mája 2004 je účinné ustanovenie § 9 ods. 2 písm. f) zákona o SBS, podľa ktorého za spoľahlivú nemožno považovať osobu, ktorá je trestne stíhaná za trestný čin uvedený v § 8 písm. a) až c) zákona o SBS (v § 8 písm. a/ zákona o SBS sú uvedené úmyselné trestné činy). V zmysle § 20 ods. 1 zákona o SBS mala byť Zs. S. odňatá licencia, keďže prestal spĺňať podmienku spoľahlivosti ustanovenú v § 6 ods. 1 písm. d) zákona o SBS.

Krajská prokuratúra v Nitre tiež zistila prípady rozhodovania KR PZ o udeľovaní licencií na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu, keďže KR PZ si nezaobstaralo všetky potrebné doklady pre rozhodnutie, čím porušilo ustanovenie § 32 ods. 1 správneho poriadku. Osobitne treba poukázať na zistenie o absencii lekárskeho posudku o zdravotnej spôsobilosti žiadateľa na udelenie licencie.

Za zmienku stojí aj zaujímavý poznatok Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici ilustrujúci medzery v zákone o SBS. Spis č. Lic – 13/2001- Ing. G. B. – Rimavská Sobota (zánik oprávnenia podnikat'). Na KR PZ zaslalo 3.12.2004 Obvodné oddelenie PZ Rimavská Sobota oznámenie o úmrtí Ing. G. B. (zosnulého 20.10.2004). KR PZ v Banskej Bystrici následne vyzvalo manželku zosnulého, v zmysle § 23 ods. 2 a 4 zákona o SBS na vrátenie licencie a evidencie súvisiacej s prevádzkovaním bezpečnostnej služby. KR PZ v Banskej Bystrici súčasne zaslalo oznámenie o úmrtí Prezídiu PZ v Bratislave. Dňa 3.3.2005 manželka zosnulého na základe výzvy zaslala licenciu – táto sa nachádza v spise. Súčasne oznámila, že nenašla žiadnu evidenciu, ani nevie, čoho sa týka. K uvedenej veci vedúci oddelenia SBS uviedol, že zákon nerieši otázku, kto je povinný odovzdať krajskému riaditeľstvu evidencie v prípadoch, ak prevádzkovateľ – fyzická osoba, zomrie. KR PZ tak nemá možnosť zabrániť prípadnému zneužitiu týchto evidencií.

Nedostatky procesného charakteru zistila previerkou generálna prokuratúra aj na Úrade súkromných bezpečnostných služieb Prezídia Policajného zboru Ministerstva vnútra SR (ďalej len „úrad“). Predmetom previerky bola zákonnosť postupu a rozhodovania úradu ako odvolacieho orgánu i ako orgánu vykonávajúceho štátny dozor. Previerkou boli preskúmané všetky rozhodnutia vydané úradom v sledovanom období (celkovo 108 spisov), pričom jej zistenia čiastočne korešpondovali so zisteniami zhromaždenými krajskými prokuratúrami.

Pri rozhodnutiach o sankciách ukladaných na základe výsledkov štátneho dozoru častejšie dochádzalo k nesprávnemu stanoveniu dátumu právoplatnosti rozhodnutia. Úrad obvykle vychádzal z toho, že ak posledný deň lehoty na podanie odvolania pripadol na deň pracovného pokoja alebo voľna, vyznačoval právoplatnosť najbližším pracovným dňom. Uplynutie lehoty v deň pracovného pokoja alebo voľna má na právoplatnosť rozhodnutia vplyv len vtedy, ak by účastník konania bol v tento deň podal opravný prostriedok, čím sa presúva jeho oprávnenie na nasledujúci pracovný deň. Ak však opravný prostriedok podaný nebol, rozhodnutie nadobúda právoplatnosť márnym uplynutím lehoty, bez ohľadu na to, v ktorý deň lehota uplynula. Toto pochybenie, zakladajúce porušenie § 52 ods. 1 správneho poriadku, bolo zistené vo veciach sp. zn. PPZ-2008/B-2003, PPZ-1806/B-2003, PPZ-1343/B-2004, PPZ-2634/B-2004, PPZ-717/B-2003.

Častejším pochybením zakladajúcim porušenie § 13 ods. 1 zákona NR SR č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o kontrole“) s použitím § 17 ods. 2 správneho poriadku je skutočnosť, že pracovníci úradu pri vykonávaní štátneho dozoru si nie vždy zabezpečili výpis z obchodného registra a nepreverili tak, či osoby, s ktorými pri výkone štátneho dozoru konali ako so štatutárnymi zástupcami kontrolovaných spoločností, v skutočnosti takéto právne postavenie mali. Toto pochybenie bolo najčastejšie zisteným pochybením, napr. v spisoch sp. zn. PPZ-687/SBS-2004, PPZ-688/SBS-2004, PPZ-689/SBS-2004, PPZ-700/SBS-2004, PPZ-719/SBS-2004, PPZ-695/B-2002. Najzávažnejšie sa toto pochybenie prejavilo práve v poslednom citovanom prípade.

Štátny dozor tu bol vykonávaný u spoločnosti s ručením obmedzeným so sídlom v Bratislave. Tejto spoločnosti úrad rozhodnutím z 29. júla 2002 uložil pokutu 100.000,- Sk. Spoločnosť však úradu neoznámila, že vstúpila do likvidácie a sústavne ho zavádzala predstierajúc, že v likvidácii nie je (napr. používaním názvu spoločnosti bez dovetku – „v likvidácii“). Hoci na rozhodnutí je vyznačená právoplatnosť dňom 10. októbra 2002, je otázne, či rozhodnutie bolo riadne doručené a mohlo nadobudnúť právoplatnosť, keďže nebolo doručované spoločnosti s.r.o. v likvidácii. Táto spoločnosť bola napokon dňom 28. mája 2003 vymazaná z obchodného registra bez zaplatenia pokuty. Výpis z obchodného registra si úrad zadovážil až v štádiu vymáhania pokuty t. j. v čase, keď spoločnosť už neexistovala.

Popri vyššie naznačených zisteniach stojí za povšimnutie aj skutočnosť, že úrad celú svoju agendu vybavuje s personálnym obsadením 35 pracovníkov (vrátane tých, ktorí sa touto problematikou zaoberajú na jednotlivých KR PZ).

Popri rozhodovacej činnosti v správnom konaní a výkone štátneho dozoru (úrad) či kontroly (KR PZ) treba uviesť, že do pôsobnosti úradu patrí aj legislatívna činnosť, vykonávanie skúšok osôb nespĺňajúcich podmienku požadovaného vzdelania na udelenie licencie pre detektívne služby a skúšok odbornej spôsobilosti, preverovanie spoľahlivosti osôb, ktoré majú byť poverené výkonom fyzickej ochrany v strategických objektoch, vydávanie preukazov odbornej spôsobilosti, vedenie

informačného systému SBS a poskytovanie informácií osobám, ktoré osvedčili právny záujem a metodické riadenie KR PZ. Iba v roku 2004 vykonal úrad 401 skúšok odbornej spôsobilosti a vydal 6473 preukazov odbornej spôsobilosti, vykonal 33 štátnych dozorov a rozhodol o 33 odvolaniach proti rozhodnutiam KR PZ, v 103 prípadoch rozhodol o odňatí preukazu odbornej spôsobilosti a spolupôsobil i pri vzniku nového zákona o SBS. Za tohto stavu je nutné napriek zisteným pochybeniam činnosť úradu a jemu podriadených zložiek hodnotiť v zásade pozitívne. Najmä druhostupňové rozhodnutia majú veľmi dobrú úroveň. Z ich odôvodnenia je zrejmá celá genéza spracovávaného prípadu, od výkonu kontroly, cez vysporiadanie sa s námietkami vznesenými proti jej zisteniam, rozhodnutie KR PZ, dátum jeho doručenia účastníkovi konania, dátum doručenia odvolania KR PZ a následne celého spisu úradu, až po vysporiadanie sa so všetkými argumentmi obsiahnutými v odvolaní.

Generálna prokuratúra v roku 2005 podala ministerstvám alebo ostatným ústredným orgánom štátnej správy, resp. orgánom štátnej správy s celoslovenskou pôsobnosťou 13 protestov prokurátora a 12 upozornení prokurátora. S výnimkou jedného upozornenia, ktoré generálna prokuratúra podala ministerstvu vnútra na základe vykonanej previerky, ostatné opatrenia boli podané na základe podnetov právnických osôb a fyzických osôb. Na základe takéhoto obmedzeného počtu opatrení nie je možné hodnotiť úroveň zákonnosti postupu a rozhodovania správnych orgánov. Je však zrejmé, že aj na týchto ústredných orgánoch štátnej správy dochádza k porušovaniu práv či už v postupe týchto orgánov, alebo v rámci ich rozhodovacej činnosti.

Početnými poznatkami o porušovaní zákonnosti v postupe a rozhodovaní orgánov štátnej správy disponujú okresné prokuratúry a krajské prokuratúry, ktoré väčšinu podnetov právnických osôb a fyzických osôb vybavujú v prvom stupni a ktoré sa v podstate výlučne podieľajú aj na previerkovej činnosti vykonávanej orgánmi prokuratúry.

Všetky krajské prokuratúry vo svojich podkladových materiáloch zhodne konštatujú, že naďalej pretrváva nepriaznivý stav v postupe a rozhodovaní orgánov katastra nehnuteľností. V roku 2005 po tom, čo sa zintenzívnila aj kontrolná činnosť

zo strany katastrálnych úradov na správach katastra, katastrálne úrady vo viacerých prípadoch orgánom prokuratúry podali podnety na podanie protestu prokurátora. Katastrálne úrady totiž už nedisponovali žiadnymi právnymi prostriedkami, ktorými by mohli odstrániť porušenie zákona a účastníci konania nemali právny záujem na tom, aby sa nezákonný, ale im vyhovujúci právny stav, zmenil.

Napr. len Krajská prokuratúra v Trenčíne na základe podnetov katastrálneho orgánu podala v roku 2005 6 protestov prokurátora, ktorým bolo vyhovené. Zistené pochybenia spočívali najmä v porušovaní zákona NR SR č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov a súvisiacich zákonov, keď Správa katastra Trenčín rozhodnutiami o povolení vkladu povolila vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností ohľadne podielu na spoločných častiach a zariadeniach bytového domu, ktorý však nemá charakter samostatného predmetu práv.

Zistené poznatky o porušovaní zákonnosti na úseku katastra nehnuteľností opätovne preukázali porušovanie najmä ustanovenia § 31 ods. 1, 2 katastrálneho zákona. Správne orgány na úseku katastra nehnuteľností nedostatočne skúmali najmä oprávnenia prevodcov nakladať s nehnuteľnosťami a či zmluvná voľnosť, resp. právo nakladať s nehnuteľnosťou nie je obmedzené. Správy katastra nechávali bez povšimnutia aj neúplné návrhy na vklad a nie vždy trvali na tom, aby k týmto návrhom boli pripojené potrebné doklady ako napr. geometrický plán, ocenenie nehnuteľností. Ojedinele prokuratúry zistili aj prípady, že správy katastra rozhodli v tzv. zrýchlenom konaní podľa § 32 ods. 3 katastrálneho zákona, hoci na takýto postup neboli splnené podmienky - nebol zaplatený správny poplatok.

Napr. okresný prokurátor v Čadci pod sp. zn. Pd 2006/05 podal protest prokurátora proti rozhodnutiu Správy katastra v Čadci č. V 1944/2004 zo dňa 29.9.2004, ktorým bol povolený vklad vlastníckeho práva k pozemku v obci Raková v prospech fyzickej osoby. Správa katastra v Čadci rozhodla o návrhu na vklad v zrýchlenom konaní podľa § 32 ods. 3 katastrálneho zákona, hoci účastníci konania o to v návrhu na vklad nepožiadali a ani neuhradili osobitný správny poplatok v sume 5000,- Sk. K návrhu na vklad nebol priložený geometrický plán, medzi prílohami chýbalo rozhodnutie príslušného orgánu štátnej správy ochrany poľnohospodárskej pôdy o vyňatí poľnohospodárskej pôdy v súlade so zák.

č. 220/2004 Z. z. Nadobúdateľ nehnuteľnosti, ktorý bol cudzím štátnym príslušníkom preukázal svoju totožnosť cestovným pasom a zo spisu sa nedalo zistiť, či cudzinec spĺňal podmienky pre nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti nachádzajúcej sa za hranicou zastavaného územia obce v zmysle zákona NR SR. č. 202/1995 Z. z. devízový zákon a zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Protestu prokurátora bolo vyhovené a rozhodnutie bolo zrušené.

Nadalej v postupe katastrálnych orgánov dochádza k porušovaniu zákona aj v prípadoch zápisu práv do katastra nehnuteľností záznamom. Tieto porušenia spočívali predovšetkým v tom, že zápisy práv záznamom sa vykonali na základe listín, ktoré neboli spôsobilé na záznam alebo v tom, že boli zapísanie ine skutočnosti, než vyplývali z predložených listín.

Napr. okresný prokurátor v Nových Zámkoch pod sp. zn. Pd 3090/05 5.4.2005 podal protest prokurátora vo veci záznamu 27/01 vykonaného ešte bývalým Okresným úradom, katastrálnym odborom v Nových Zámkoch. Na základe delimitačného protokolu o prevode správy lesných nehnuteľností vo vlastníctve štátu medzi Slovenským pozemkovým fondom ako odovzdávajúcim a Lesmi Slovenskej republiky š. p. Banská Bystrica ako preberajúcim, bolo zapísané vlastnícke právo preberajúceho, teda sa zaevidoval právny stav v rozpore s údajmi uvedenými v predloženej listine. Protestu prokurátora bolo vyhovené a záznam bol zrušený.

Viacere prokuratúry v roku 2005 vykonali previerky dodržiavania zákonnosti v postupe živnostenských úradov pri rozhodovaní podľa živnostenského zákona.

Previerky ukázali, že živnostenské oprávnenia v zásade boli vydávané osobám, ktoré spĺňali všeobecné podmienky prevádzkovania živnosti. Nesprávny postup bol zistený iba na niektorých okresných úradoch, pričom nedostatky spočívali najmä v tom, že bezúhonnosť žiadateľa o vydanie živnostenského oprávnenia bola preukázaná výpisom z registra trestov starším ako 3 mesiace (napr. Okresný úrad v Štúrove).

Živnostenské listy zásadne obsahovali náležitosti v zmysle § 47 živnostenského zákona. Ojedinele boli zaznamenané pochybenia v súvislosti s uvádzaním obchodného mena odlišného od ohlásenia živnosti, predmetu podnikania, keď tento bol na vydanom živnostenskom liste vymedzený všeobecne, alebo keď nezodpovedali obsahu ohlásenia, v ktorom je uvedených viac, prípadne menej živností.

Porušenia procesných predpisov boli zistené pri vyvodzovaní zodpovednosti za porušenie právnych predpisov na úseku živnostenského podnikania. Najzávažnejšími boli prípady uloženia pokuty bez predchádzajúceho vykonania správneho konania a vydávanie rozhodnutí bez zákonom ustanovených náležitostí, najmä čo sa týka skutkového a právneho vymedzenia porušení zákonov a ostatných predpisov vo výroku rozhodnutí (napr. na obvodných úradoch v Komárne, v Nitre a ďalších).

V hodnotenom období podľa poznatkov prokuratúry dosť často dochádzalo k porušovaniu právnych predpisov v postupe a rozhodovaní orgánov prejednávajúcich priestupky. Správne orgány v mnohých veciach rozhodovali na základe nedostatočne zisteného stavu veci, resp. na základe nesprávne vykonaných a vyhodnotených dôkazov. Správne orgány v priestupkových veciach nedodržiavali zákonné lehoty (§ 67 ods. 3 zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov – na začatie konania, § 57 ods. 2 toho istého zákona - na predloženie spisového materiálu odvolaciemu orgánu, § 49 – na rozhodnutie).

Početné poznatky o porušovaní zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov zisťujú orgány prokuratúry, a to najmä z vybavovania podnetov na úseku stavebného konania. Porušovanie predpisov na tomto úseku je tak frekventované, že uvedený úsek štátnej správy môžeme nazvať najviac ohrozeným úsekom z hľadiska dodržiavania zákonnosti v oblasti štátnej správy. Neprisľúcha prokuratúre hodnotiť vhodnosť alebo nevhodnosť legislatívnej úpravy týkajúcej sa postavenia a činnosti orgánov zodpovedných za tento úsek, faktom podľa poznatkov prokuratúry je to, že prelieňanie rozhodovacej činnosti obcí a miest ako stavebných úradov vykonávajúcich prenesenú štátnu správu a krajských stavebných úradov ako špeciálnych orgánov štátnej správy v oblasti stavebníctva spôsobuje problémy, ktoré

majú nepochybne negatívny dopad aj na kvalitu postupu a rozhodovania stavebných úradov.

Krajské stavebné úrady ako odvolacie orgány nie vždy reagovali na pochybenia stavebných úradov v konaniach podľa stavebného zákona, najmä na nedodržiavanie procesných predpisov (doručovanie, vyhotovovanie rozhodnutí), ktoré však majú dopad na práva účastníkov konania. Tieto úrady v odvolacích konaniach potvrdili rozhodnutia obcí ako stavebných úradov aj v prípadoch, kedy boli zrejmé dôvody na ich zmenu alebo zrušenie.

Napr. krajský prokurátor v Nitre 30.6.2005 podal upozornenie prokurátora krajskému stavebnému úradu v Nitre za účelom odstránenia porušenia viacerých ustanovení správneho poriadku a § 88a ods. 1, 4 a 6 stavebného zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku („stavebný zákon“), v znení neskorších predpisov v prípade rozhodnutia Mesta Topoľčany č. 2004/Výst.05814-4 zo dňa 11.11.2004, ktorým rozhodlo o dodatočnom povolení stavby „Stavebné úpravy rodinného domu a samostatný prístrešok pre auto“. Krajský stavebný úrad na odvolanie účastníčky konania toto rozhodnutie potvrdil, hoci samotný stavebník ani nepodal žiadosť o dodatočné povolenie stavby, čo malo mať podľa § 88a ods. 6 písm. a) zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku („stavebný zákon“) v znení neskorších predpisov za následok odstránenie stavby.

V rámci vojenskej súčasti prokuratúry sa previerky na úseku činnosti orgánov štátnej správy vykonávali iba v oblasti priestupkového konania. Príslušní velitelia majú v konaní o priestupkoch postavenie orgánov štátnej správy. V roku 2005 bolo podaných na úseku disciplinárnej praxe 39 protestov, za to isté obdobie bolo podaných 18 upozornení .

3.1.5. Zákonnosť postupu a rozhodovania orgánov územnej samosprávy najmä pri prijímaní všeobecne záväzných nariadení obcí, miest a samosprávnych krajov a v ostatnej rozhodovacej činnosti

Ak by sme štatisticky alebo percentuálne mali vyjadriť v akom podiele sa prokurátori venujú problematike štátnej správy a problematike územnej samosprávy, vyšlo by nám nepochybne to, že prokurátori sa výkonu dozoru nad orgánmi verejnej

správy, postupu a rozhodovania orgánov územnej samosprávy venujú viac ako 70 % a problematike dozoru nad orgánmi štátnej správy 30%. Uvedený nepomer však nepramení z rozhodnutia prokuratúry, ale pramení z toho, že medzi stavom zákonnosti v orgánoch štátnej správy a orgánoch územnej samosprávy je značný rozdiel. Kým väčšina orgánov štátnej správy v podstate vo svojom postupe a rozhodovaní v zásade dodržiava zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy, v postupe a rozhodovaní orgánov územnej samosprávy je frekvencia porušovania zákonnosti oveľa väčšia a niektoré prokuratúry dokonca poukázali na javy, že niektoré orgány územnej samosprávy, a to najmä na úrovni obcí, majú tzv. „vlastné právo“, t. j. rozhodujú, alebo postupujú svojvoľne, teda bez akéhokoľvek zákonného zmocnenia alebo bez zákona.

Prokurátori už tradične značnú pozornosť venovali prijímaniu všeobecne záväzných nariadení obcí, miest, ale aj samosprávnych krajov, ale v roku 2005 už väčšiu pozornosť venovali aj individuálnej rozhodovacej činnosti týchto orgánov, a to najmä vo veciach, v ktorých došlo k preneseniu pôsobnosti z orgánov štátnej správy na orgány územnej samosprávy.

Orgány územnej samosprávy v roku 2005 vybavili celkom 361 protestov prokurátora (v roku 2004 – 487). Z tohto počtu nevyhoveli 28 protestom. V tom istom roku orgány územnej samosprávy vybavili 595 upozornení (v roku 2004 – 729). Iba 5 upozorneniam nevyhoveli.

V hodnotenom období prokurátori opätovne zistili, že obce a mestá v oblasti vlastnej normotvorby nedodržiavajú procesný postup, resp. vo viacerých z nich vôbec nebolo možné zistiť, resp. preveriť, či takýto procesný postup vôbec prebehol.

Niektoré obce a mestá nevyhotovovali zápisnice o hlasovaní poslancov za prijatie všeobecne záväzného nariadenia (ďalej len „VZN“). Z existujúcich zápisníc sa nie vždy podarilo zistiť, či sa za prijatie VZN vyslovila kvalifikovaná väčšina poslancov. Dokonca poslanci niektorých obcí mali problém s matematickým vypočítaním kvalifikovanej väčšiny.

Napr. Obecné zastupiteľstvo v Stankovanoch má 9 poslancov, ak sú všetci prítomní na zasadaní 3/5 väčšina je 5,4 z čoho vyplýva, že za prijatie nariadenia sa musí vysloviť najmenej 6 poslancov. Obec však tvrdila, že na prijatie nariadenia stačí 5 poslancov.

Poznatky prokuratúry získané v roku 2005 naďalej svedčia o tom, že obce a mestá pri prijímaní VZN dostatočne nerozlišujú, či obci alebo mestu oprávnenie na prijatie VZN vyplýva zo zákona, resp. že obec (mesto) VZN prijíma pri výkone samosprávy. Obce a mestá nesprávne rozlišujú plnenie úloh na úseku územnej samosprávy a plnenie úloh pri výkone miestnej štátnej správy a častokrát VZN prijímajú v presvedčení, že upravovaná oblasť spoločenských vzťahov spadá pod samosprávu obcí (miest), a to napriek jasnej a zrozumiteľnej úprave uvedenej v § 4 ods. 4 zákona o obecnom zriadení.

Napr. okresný prokurátor v Spišskej Novej Vsi pod sp. zn. Pd 2027/05 na základe podnetu Prezídia Policajného zboru – odboru poriadkovej polície z 12.9.2005 preskúmal zákonnosť VZN obce Hrabušice o obecnej polícii, ktoré schválilo obecné zastupiteľstvo 29.4.2005. Preskúmaním tohto nariadenia zistil, že v § 7 ods. 2 VZN bolo zakotvené, že so súhlasom obecného zastupiteľstva v Hrabušiciach môže obecná polícia vo vymedzenom rozsahu k vykonávaniu úloh vyplývajúcich z hospodárskej zmluvy s inými hospodárskymi, spoločenskými organizáciami a orgánmi ako i občanmi vykonávať činnosť i mimo územia obce.

Obecná polícia v zmysle ustanovenia § 2 ods. 1 zákona SNR č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii v znení neskorších predpisov je poriadkový útvar pôsobiaci pri zabezpečovaní obecných vecí verejného poriadku, ochrany životného prostredia v obci a plnení úloh vyplývajúcich z VZN obce, z uznesení obecného zastupiteľstva z rozhodnutí starostu obce. Podľa § 3 ods. 1 písm. a) citovaného zákona obecná polícia zabezpečuje verejný poriadok v obci, spolupôsobí pri ochrane jej obyvateľov a iných osôb pred ohrozením života a zdravia.

Na základe týchto zistení okresný prokurátor podal protest prokurátora proti uvedenej časti VZN, ktorému obec vyhovel a napadnutú časť VZN nahradila textom, ktorý zodpovedá zákonu.

Ako konštatovali viaceré prokuratúry vo svojich podkladoch, najčastejšie zistili prokurátori pochybenia v nariadeniach vyrubujúcich miestne dane a miestne poplatky za komunálne odpady a drobné stavebné odpady (zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov) a chov psov (zákon č. 282/2002 Z. z., ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov).

Okresný prokurátor v Trebišove napr. podal protest prokurátora proti VZN obce Dobrá o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady na rok 2005. Obec vo VZN ustanovila, že miestnymi poplatkami podľa zákona č. 582/2004 Z. z. sú aj: poplatok za užívanie pohrebného vozidla, poplatok za krátkodobý prenájom kultúrneho domu, poplatok za ohlásenie drobnej stavby, poplatok zo vstupného, poplatok za reklamu, poplatok za úradný výkon.

Týmto postupom obec porušila § 2 ods. 1 zákona č. 582/2004 Z. z., pretože poplatky boli prijaté nad rámec uvedeného zákona.

Obec Dobrá ďalej vo VZN ustanovila, že ak nebudú miestne dane a poplatky zaplatené včas alebo budú zaplatené v nesprávnej výške, správca dane (teda obec) ich vyrúbi platobným výmerom, zvýšil však nezaplatené dane a poplatky o 20 %. Týmto obec porušila § 35 ods. 1 písm. a) zákona SNR č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov.

Protestu prokurátora obec vyhovela.

Takéto prípady porušenia zákona zo strany obcí konštatovali v podstate všetky okresné prokuratúry.

Ešte aj v roku 2005 prokurátori zistili prípady nesplnenia zákonnej povinnosti obce vydať VZN a upraviť určitú oblasť spoločenských vzťahov.

Ide napr. o nariadenia, ktoré majú byť vydané na plnenie úloh obce v zmysle zákona SNR č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov, ktorý v ustanovení § 30 ods. 10 ukladá obci nariadením vymedziť miesta na umiestňovanie plagátov alebo iných nosičov informácií (obec Bíňa v okrese Nové Zámky).

V obci Nána (okres Nové Zámky) nemali vydané nariadenie podľa § 39 ods. 4 zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov na úpravu podrobností v súvislosti s nakladaním s komunálnymi, drobnými stavebnými odpadmi a elektroodpadu na jej území.

V oboch prípadoch prokurátor na zistené porušenie zákonov reagoval podaním upozornenia.

Pri nariadeniach upravujúcich podrobnosti v podmienkach držania psov niektoré obce zavádzali neprípustné sankčné postihy (pokuty) za porušovanie povinností vyplývajúcich z nariadenia, resp. zákona č. 282/2002 Z. z. a upravovali osobitné skutkové podstaty priestupkov (napr. v obciach Krškany, Horný Pial v okrese Levice).

V prijímaní VZN samosprávnymi krajmi nedostatky zistila Krajská prokuratúra v Banskej Bystrici.

Krajská prokuratúra v Banskej Bystrici podala protest prokurátora proti VZN Banskobystrického samosprávneho kraja z 21.3.2002 č. 1/2003 „o spôsobe platenia občanov za poskytované služby, o spôsobe určenia výšky úhrady za poskytovanú sociálnu starostlivosť v zariadeniach sociálnych služieb v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti“ v znení jeho doplnenia z 11.12.2003, resp. 25.3.2004 v ustanoveniach § 1 ods. 1 písm. c), § 8 až 10 a § 19 ods. 1 a 2.

V proteste krajský prokurátor poukázal na ustanovenie § 1 ods. 1 písm. c) a ustanovenie § 8 až 10, ktoré upravovali podrobnosti zaraďovania do poradovníka čakateľov na poskytovanie služieb v zariadeniach sociálnych služieb, pričom kategória prednostného čakateľa bola definovaná v § 9 ods. 2 tak, že v tejto kategórii

je uchádzač, ktorý zariadeniu poskytne dobrovoľný sponzorský príspevok v minimálnej výške 50.000,- Sk, pričom spĺňa aj ďalšie predpoklady ustanovené zákonom č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci. Navrhované ustanovenie § 19 ods. 1 predmetného VZN ustanovilo, že uchádzači zaradení do poradovníka čakateľov pred nadobudnutím účinnosti tohto nariadenia sa považujú za uchádzačov zaradených do kategórie ostatných čakateľov, ktorí sa zaraďujú do poradovníka až za uchádzačmi v kategóriách mimoriadne naliehavých a prednostných čakateľov v zmysle definície podľa § 9 ods. 2 nariadenia. Ustanovenie § 10 ods. 1 nariadenia ustanovilo, že predvolanie uchádzača z poradovníka čakateľov na poskytovanie služieb v zariadení sa riadi podľa poradia kategórií, teda uchádzačovi z nižšej kategórie ostatných čakateľov možno začať poskytovať sociálne služby až vtedy, ak sa vo vyššej kategórii nenachádza nezaradený uchádzač. VZN v uvedených ustanoveniach bolo v rozpore s viacerými ustanoveniami zákona o sociálnej pomoci. Protestu prokurátora zastupiteľstvo samosprávneho kraja vyhovel uznesením z 23.8.2005 č. 903/2005 a sporné ustanovenie z VZN vypustilo.

Tak ako už bolo konštatované, v roku 2005 aj v súlade s usmernením zo strany generálnej prokuratúry, orgány prokuratúry na území okresov a krajov zamerali svoju pozornosť na postup a rozhodovanie obcí pri poskytovaní sociálnej pomoci a v agende stavebného konania. Usmernenie vyplývalo zo skutočnosti, že práve v týchto dvoch oblastiach prokuratúra evidovala značný nárast podnetov fyzických osôb.

V rozhodovacej činnosti orgánov územnej samosprávy prokuratúry zistili značný počet vecí, v ktorých došlo k porušovaniu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov a to aj na úrovni samosprávnych krajov.

Krajský prokurátor v Prešove pod Kd 2021/05 podal protest prokurátora proti časti uznesenia Prešovského samosprávneho kraja, ktorou boli schválené prevody vlastníctva nehnuteľností do vlastníctva doterajších nájomcov. Protestu bolo vyhovené, napadnutú časť uznesenia samosprávny kraj zrušil s tým, že nová cena za prevedené nehnuteľnosti bude vypočítaná v súlade so zákonom NR SR č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov.

Krajská prokurátorka v Trenčíne podala v roku 2005 upozornenie prokurátora za účelom odstránenia porušovania predpisov týkajúcich sa sociálnej pomoci a školstva, ktorému samosprávny kraj vyhovel a prijal opatrenie v záujme predchádzania porušovania zákonnosti v týchto oblastiach rozhodovacej činnosti.

V sociálnej oblasti, a to najmä pri aplikácii zákona o sociálnej pomoci prokurátori z vybavených podnetov, ale aj previerkami najčastejšie zistili nedostatky v rozhodnutiach starostov, ktorými rozhodovali podľa § 15 písm. a) zákona o sociálnej pomoci vo veciach poskytnutia sociálnej služby – opatrovateľskej služby a o úhrade za túto službu.

Napr. rozhodnutia, ktoré boli vydané samosprávnymi orgánmi pôsobiacimi v okrese Považská Bystrica boli nezrozumiteľné. Napr. Mesto Považská Bystrica rozhodnutím z 2.8.2004 stanovilo A.K. vo výroku rozhodnutia výšku úhrady za opatrovateľskú službu 645,- Sk mesačne, pričom v rozpore s výrokom v odôvodnení uviedlo, že vzhľadom na príjmové a majetkové pomery žiadateľa mu bola vypočítaná suma úhrady vo výške 38,- Sk.

Viacere orgány samosprávy v tom istom okrese vydávali duplicitné rozhodnutia, resp. rozhodnutia bez právneho podkladu. Okresná prokuratúra ďalej v tomto okrese zistila (napr. v obciach Brvište, Udiča, Domaniža a v meste Považská Bystrica), že výroky rozhodnutí o poskytovaní opatrovateľskej služby obsahujú navyše meno opatrovateľky, čím pri zmene opatrovateľky boli orgány územnej samosprávy nútené vydať nové rozhodnutia.

V tejto súvislosti sa zistila aj nesprávna prax, keď orgán územnej samosprávy zastavil výplatu za opatrovateľskú službu opatrovateľke rozhodnutím vydaným v správnom konaní, hoci opatrovateľka bola s mestom (Považská Bystrica) v pracovnoprávnom vzťahu, ktorého skončenie mohlo prichádzať do úvahy iba postupom ustanoveným Zákonníkom práce.

V súvislosti s nárastom úmrtí bezdomovcov a prípadmi, v ktorých orgány činné v trestnom konaní začali vyšetrovanie, orgány prokuratúry v netrestnej oblasti

zistovali, ako orgány územnej samosprávy naplňajú čl. 39 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého článku, kto je v hmotnej núdzi, má právo na takú pomoc, ktorá je nevyhnutná na zabezpečenie základných životných podmienok a či obce v súlade s § 71 ods. 1 písm. f) zákona o sociálnej pomoci vyhľadávajú pri výkone svojej samosprávnej pôsobnosti občanov, ktorým treba poskytnúť sociálnu pomoc.

Poznatky prokuratúry nasvedčujú tomu, že s výnimkou Bratislavy, ktorá poskytuje pomoc bezdomovcom pri zabezpečení prístrešia, v ostatných obciach a mestách ide o nedostatočnú pomoc, t. j. zistila sa v podstate nečinnosť orgánov územnej samosprávy v tejto oblasti. Aj takéto zistenie odôvodnilo záver, že prokurátori sa v roku 2006 pri previerkach osobitne zameriavajú aj na plnenie povinností zo strany miest a obcí uvedených v zákone o sociálnej pomoci, resp. ďalších súvisiacich predpisoch.

Na úseku stavebného poriadku sa obce a mestá ako stavebné úrady vo vzťahu k drobným stavbám, stavebným úpravám a udržiavacím prácam, sa dopúšťali obvyklých pochybení, konštatovaných aj v Správe o činnosti prokuratúry za rok 2004, t. j. naďalej postupovali v rozpore so stavebným zákonom a vykonávacími predpismi.

Ohlásenia neobsahovali predpísané náležitosti a neboli k nim častokrát pripojené potrebné doklady. Obce napriek tomu nevyzývali žiadateľov na doplnenie ohlásenia. Ani obsah oznámení stavebných úradov nezodpovedal § 57 ods. 2 a 5 stavebného zákona, len ojedinele bol k oznámeniu pripojený overený jednoduchý situačný výkres.

Napriek zriadeniu spoločných obecných úradov za účelom zrýchlenia a skvalitnenia postupu a rozhodovania orgánov územnej samosprávy, zistené poznatky prokuratúry svedčia o tom, že obce a mestá dôsledne nedodržiavali ustanovenia stavebného zákona a vykonávacích predpisov.

Vo viacerých prípadoch stavebné aktivity, ktoré mohli byť uskutočnené iba na základe stavebného povolenia, boli uskutočnené len na základe ohlásenia stavebnému úradu.

Napr. okresný prokurátor vo Zvolene pod Pd 2043/04 podal protest prokurátora proti opatreniu primátora mesta Zvolen z 2.6.2003 č. j. Sv 2336/2003/1, ktorým nemal námietky proti ohláseným stavebným úpravám stavebníka Okresného úradu vo Zvolene v domovej nehnuteľnosti v kat. území Zvolena, ktorá slúžila ako bývalý štátny okresný archív a úpravami sa malo dosiahnuť získanie kancelárskych priestorov, ubytovacej kapacity a skladové priestory. V proteste prokurátor poukázal na to, že z projektovej dokumentácie, ktorá bola priložená k ohláseniu (spracovanej v rozsahu a s podrobnosťou dokumentácie, ktorá sa vyžaduje pre stavebné povolenie) vyplynuli také úpravy, ktoré presahovali limity stavebných úprav spôsobilých na ohlásenie stavebnému úradu podľa § 55 ods. 2 písm. b) stavebného zákona a vyžadovali si stavebné povolenie. V proteste prokurátor tiež poukázal na to, že stavebník pôvodne požiadal stavebný úrad o vydanie stavebného povolenia, ale toto konanie bolo primátorom 11.12.2003 zastavené. Následne stavebník predložil požadované stavebné úpravy ako ohlasovaciu stavebnú aktivitu, s ktorou primátor vyslovil súhlas. Protestu prokurátora bolo vyhovené a opatrenie primátora bolo zrušené.

Za závažné porušenie predpisov v stavebnom konaní treba považovať postup stavebných úradov, ktoré pred vydaním stavebného povolenia nevyžadovali všetky potrebné vyjadrenia a súhlasné stanoviská dotknutých orgánov štátnej správy podľa osobitných predpisov. Boli zistené napr. prípady vydania stavebného povolenia bez súhlasu orgánu ochrany ovzdušia podľa zákona č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia v znení neskorších predpisov (napr. v obciach Hul, Gbelce a Podhájská v okrese Nové Zámky).

Prokurátori zaznamenali poznatky o porušovaní zákonov aj v oblasti ochrany životného prostredia, a to predovšetkým v postupe a rozhodovaní obcí na úseku ochrany ovzdušia a ochrany drevín.

Obce ako správcovia poplatkov za znečisťovanie ovzdušia sú častokrát pasívne a prevádzkovateľom malých zdrojov znečisťovania ovzdušia neurčili poplatky, ktoré sú povinné platiť v zmysle zákona, a to ani vtedy, keď prevádzkovatelia sami oznámili občanom údaje potrebné na vyrúbenie poplatku. Takéto poznatky prokurátori získali napr. v obciach Čermany, Kráľová nad Váhom,

Hájske a ďalších. Obce aj v prípadoch, v ktorých rozhodovali na základe žiadostí znečisťovateľov, rozhodli aj na základe žiadostí, ktoré nemali zákonom stanovené náležitosti, a to predovšetkým v tom, že neobsahovali preukázanie voľby najlepšej dostupnej techniky a odôvodnenie riešenia najvhodnejšieho z hľadiska ochrany ovzdušia (mesto Šurany, obce Bánov a Palárikovo).

Obce ako správcovia poplatkov za znečisťovanie ovzdušia neukladali pokuty za oneskorené podanie oznámenia k poplatku, hoci im takáto povinnosť vyplýva zo zákona č. 401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov. V prípadoch, ak aj obce za oneskorené podanie oznámenia uplatnili postih, uplatnili ho podľa zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a nie podľa zákona o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia. Pokuty ukladali bez vykonania správneho konania a vydávali rozhodnutia o pokute bez zákonom ustanovených náležitostí, ktoré často neobsahovali ani skutkovo vymedzené konanie (nečinnosť), ktoré boli dôvodom uloženia pokuty (napr. v obciach Uľany nad Žitavou, Bánov).

Obdobné porušovanie zákonov prokurátori zistili aj v rozhodovacej činnosti obcí na úseku ochrany drevín, keď súhlas na výrub drevín udeľovali bez vykonania správneho konania, bez zabezpečenia dôkazov, ktoré by potvrdili opodstatnenosť rozhodnutia a bez vyjadrenia odborne spôsobilej osoby, čo je zákonnou podmienkou rozhodnutia podľa § 55 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (napr. v obci Jur nad Hronom).

Nadalej pretrvávajú nedostatky v rozhodovaní obcí aj pri určovaní súpisných čísiel, t. j. pri vydávaní oznámení o určení súpisného čísla pre účely zápisu stavieb do katastra nehnuteľností. Opatrenia obce častokrát vydávali osobám, ktoré neboli stavebníkmi stavby a ani dostatočne nepreukázali vlastnícke právo k stavbe, resp. osobám, ktoré zjavne neboli vlastníkmi stavby.

3.1.6. Zákonnosť postupu a rozhodovania ostatných orgánov verejnej správy

Poznatky o zákonnosti postupu a rozhodovania ostatných orgánov verejnej správy prokurátori predovšetkým získali na základe vybavovania podnetov. I v roku

2005 sa na viacerých prokuratúrach opakovala situácia z predchádzajúcich rokov, keď niektoré podnety na podanie protestu prokurátora podali prokurátorom samotné orgány verejnej správy proti vlastným rozhodnutiam. Išlo predovšetkým o podnety z úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, čo je podmienené právnou úpravou uvedenou v § 70 ods. 1 zák. č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, podľa ktorej nápravu nezákonného stavu je možné uskutočniť len v osobitnom konaní o proteste prokurátora.

Napr. okresná prokurátorka v Ružomberku na základe takéhoto podnetu pod Pd 2010/05 podala protest prokurátora proti rozhodnutiu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Ružomberku č. 232/2005 o zaradení J. D. do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Účastník konania J.D. v čase podania žiadosti o zaradenie do evidencie zatajil, že vykonával samostatnú zárobkovú činnosť, čo správny orgán zistil neskôr až sám. Vykonávanie samostatnej zárobkovej činnosti je okolnosťou, ktorá nedovoľuje, aby správny orgán zaradil žiadateľa do evidencie uchádzačov o zamestnanie.

Niektoré prokuratúry zistili v súvislosti s vybavovaním podnetov porušovanie zákona v postupe a rozhodovaní daňových orgánov.

Krajská prokuratúra v Košiciach vo veci vedenej pod č. Kd 2027/05 v súvislosti s vybavovaním podnetu právnickej osoby podala 11.4.2005 Daňovému riaditeľstvu SR, pracovisko Košice podľa § 22 a nasl. zák. č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov protest prokurátora proti rozhodnutiu č. VI/256/12/712/2005 z 1.2.2005. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 8.2.2005 a bolo ním rozhodnuté o odvolaní daňového subjektu proti rozhodnutiu Daňového úradu Košice I č. 695/231/71550/04/Ger zo 7.6.2004 o vyrúbení dane z prevodu a prechodu nehnuteľností vo výške 2.146.340,- Sk tak, že vyrúbená daň z prevodu a prechodu nehnuteľností bola znížená na sumu 974.440,- Sk.

Dôvodom podania protestu prokurátora bolo zistenie, že daňový orgán v konaní a rozhodnutí porušil ustanovenie § 2 ods. 1 zák. č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení

neskorších predpisov, ustanovenia § 19 písm. b), § 10 ods. 1 zák. č. 318/1992 Zb. o dani z dedičstva, dani z darovania a dani z prevodu a prechodu nehnuteľností v znení neskorších predpisov, účinného do 31.3.2002.

Podávateľ podnetu namietal nezákonnosť rozhodnutia daňového riaditeľstva v tom, že daň z prevodu a prechodu nehnuteľností mali vyrúbiť dva daňové úrady (Košice I a Košice II) z úradných cien nehnuteľností a súčasne namietal určenie dane z jedného základu dane, t. j. 13.244.497,- Sk, hoci išlo o prevod vlastníctva dvoch nehnuteľností, čím bol daňový subjekt ukrátený o sumu 195.510,- Sk.

K prevodu dvoch nehnuteľností nachádzajúcich sa v katastrálnom území Košice-Západ a v katastrálnom území Košice-Stred na nových vlastníkov z dlžníka (daňového subjektu) došlo na základe zmluvy o zabezpečení záväzku prevodom práva, uzavretej podľa § 553 a nasl. OZ zo dňa 18.9.2000.

Predmetom zmluvy bol teda prevod dvoch nehnuteľností v cene podľa znaleckého posudku 5.062.944,- Sk a 8.181.553,- Sk. Na predmet uvedenej zmluvy povolil vklad Okresný úrad Košice I, katastrálny odbor dňa 23.2.2001 pod č. V 2980/00.

Daňové riaditeľstvo SR, pracovisko Košice na základe odvolania daňového subjektu za základ dane určilo súčet hodnoty nehnuteľností podľa znaleckých posudkov, t. j. sumu 13 244 497,- Sk a z nej vyrúbilo daň vo výške 974 440,- Sk. Rozhodnutie odôvodnilo tým, že išlo o jeden prevod vlastníctva formou zmluvy o zabezpečení záväzku, ktorý bol v katastri zavkladovaný pod č. V 2980/00, a preto prvostupňový daňový úrad správne určil jeden základ dane, do ktorého zahrnul obidve nehnuteľnosti.

Tento postup odvolacieho orgánu bol v rozpore s vyššie uvedenými ustanoveniami zákona č. 511/1992 Zb. a zákona č. 318/1992 Zb..

Zákon používa termín „nehnuteľnosť“ v jednotnom čísle a nie v množnom čísle. Zo zákonnej úpravy prevodu nehnuteľností nevyplýva, že pri prevode viacerých nehnuteľností jedným právnym titulom je základom dane z prevodu a prechodu

nehnutelností súčet ceny za všetky prevádzané nehnuteľnosti. Rozhodujúcou skutočnosťou na určenie základu dane z prevodu nehnuteľnosti nie je teda samotný zápis do katastra nehnuteľností ako akt vkladu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ale rozhodujúcim je to, čo zákon ako základ dane určuje. Ak zákon za základ dane určuje odplatu za prevod alebo prechod vlastníctva k nehnuteľnosti, potom podľa zák. č. 318/1992 Zb. nebolo možné, aby vlastná daňová povinnosť, odvíjajúca sa od daňového základu, bola určená v závislosti od obsahu právoplatného rozhodnutia o povolení vkladu do katastra nehnuteľností.

Daň z prevodu nehnuteľností mala byť samostatne určená z ceny každej nehnuteľnosti podľa znaleckých posudkov a nie súčtom týchto cien, ako to bolo vykonané v danom prípade.

Takýto právny názor zaujal aj Najvyšší súd SR v rozsudku č. k. 6 SŽ 66/98 z 26.2.1999 publikovanom v Zbierke súdnych rozhodnutí č. 4 z roku 2002.

O proteste prokurátora rozhodlo až Ministerstvo financií Slovenskej republiky rozhodnutím číslo MF/013782/2005-722 zo 17.5.2005 tak, že protestu vyhovel, rozhodnutie Daňového riaditeľstva SR, pracovisko Košice č. VI/256/712/2005 z 1.2.2005 zrušilo a vec vrátilo na nové konanie a rozhodnutie.

V zhodnocovanom období viaceré prokuratúry zistili nedostatky aj v činnosti orgánov Policajného zboru SR vybavujúcich agendu priestupkov. Išlo predovšetkým o nedostatky v postupe týchto orgánov, keď pri rozhodovaní vo veciach najmä dopravných priestupkov nie vždy náležite zistili skutkový stav potrebný pre správne rozhodnutie vo veci.

Napr. okresný prokurátor v Žiari nad Hronom pod Pd 2036/05 podal protest prokurátora proti opatreniu orgánu Okresného riaditeľstva PZ SR, ODI v Žiari nad Hronom o uložení blokovej pokuty v sume 500,- Sk účastníkovi dopravnej nehody I.B. dňa 21.5.2005. Zo spisového materiálu vyplynulo, že účastník I.B. neporušil dopravné predpisy o odbočovaní vľavo, ale bol obeťou kolízie vozidiel zapríčinennej druhým účastníkom nehody J.S., ktorý sa so svojim vozidlom neoprávnene pohyboval po ľavej časti vozovky cez miesta vymedzené na parkovanie a takto

predchádzal vozidlo účastníka I.B. Uloženie blokovej pokuty I.B. teda bolo nezákonné.

Len ojedinele sa vyskytli poznatky v postupe a rozhodovaní právnických osôb, ktorým osobitné zákony zverili rozhodovanie o právach a povinnostiach konkrétnych subjektov, a to na úseku sociálnych vecí a školstva. Išlo predovšetkým o rozhodnutia sociálnych poisťovní a rozhodnutia riaditeľov škôl, resp. detských domovov.

3.2. Činnosť prokuratúry v oblasti občianskosúdnej a poznatky o uplatňovaní prokurátorských opatrení v tejto oblasti

3.2.1. Zdroj činnosti

Prokurátor vykonáva svoju pôsobnosť v občianskom súdnom konaní uplatňovaním svojich oprávnení v konaní pred súdom a zastupovaním štátu v konaní pred súdom, ak to ustanovuje osobitný zákon.

Hlavným zdrojom poznatkov pre činnosť prokuratúry na tomto úseku sú predovšetkým poznatky fyzických osôb a právnických osôb. Prehľad o zdrojoch poznatkov pre činnosť prokurátorov v občianskosúdnej oblasti uvádza tento prehľad:

Zdroj	Rok	Prokuratúry									Celkom
		BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE	GP	
Podnety	2002	375	125	126	205	165	320	196	256	594	2363
	2003	338	115	139	218	197	287	185	268	538	2285
	2004	373	112	174	182	218	363	274	299	521	2516
	2005	350	109	128	168	222	264	304	331	400	2276
Vlastné Poznatky	2002	12	3	28	24	83	13	159	222	-	544
	2003	7	10	23	21	151	46	218	13	-	489
	2004	130	10	8	33	187	12	155	51	-	586
	2005	65	6	7	42	1	46	216	72	-	455
Iný zdroj	2002	139	142	69	294	74	147	165	136	-	1166
	2003	105	167	65	306	61	121	117	220	-	1162
	2004	128	118	69	332	53	186	90	358	-	1334
	2005	17	185	47	293	211	151	104	25	-	1033
Spolu	2002	526	270	223	523	322	480	520	614	594	4072
	2003	450	292	227	545	409	454	520	501	538	3936
	2004	631	240	251	547	458	561	519	708	521	4436
	2005	432	300	182	503	434	461	624	428	400	3764

Aj v roku 2005 prokurátori získali najviac poznatkov pre činnosť v oblasti občianskosúdnej z podnetov fyzických, ale aj právnických osôb. V počte podnetov nie sú zahrnuté podnety na podanie mimoriadneho dovolania proti právoplatným rozhodnutiam súdov vydaným v občianskom súdnom konaní.

Mnoho podnetov smerovalo na odstránenie príčin prierahov v občianskosúdnych konaniach na súdoch. V tomto ohľade však prokuratúra nedisponuje žiadnymi oprávneniami, takže tieto podnety bez prijatia osobitných opatrení boli postúpené na vybavenie príslušným justičným orgánom. Viacerými podnetmi sa fyzické osoby po tom, čo generálnemu prokurátorovi prijatím nového zákona o rodine bolo zrušené oprávnenie podávať návrhy na zapretie otcovstva, domáhali podania takéhoto návrhu. Osobitným javom v roku 2005 bol nárast počtu podnetov smerujúcich k tomu, aby prokurátori vstúpili do začatých konaní vo veciach konkurzov. Menovite išlo aj o anonymné podnety, ktoré poukazovali na rozkrádanie majetku patriaceho do konkurznej podstaty.

3.2.2. Počet návrhov na začatie konania pred súdom, druhy návrhov, výsledok konania na súde

Návrhové oprávnenia generálneho prokurátora a ostatných prokurátorov sú limitované osobitnými zákonmi. To znamená, že generálny prokurátor, resp. prokurátor môže podať návrh na začatie konania v občianskoprávnej veci iba v prípade, ak mu to osobitný zákon umožňuje.

Prijatím nového zákona o rodine a zrušením oprávnenia generálneho prokurátora iniciovať konanie o zapretie otcovstva, sa celkový počet návrhov na začatie konania v roku 2005 výraznejšie znížil. Počet návrhov na začatie konania, ale i druh týchto návrhov, je zrejmý z tohto prehľadu:

Prokuratúra (kraj)	§ 35/1 b OSP	§ 250zf OSP	§ 62 Zák.o rod.	§ 86 Tr.zák.	§ 456 OZ	Spolu
Bratislava	-	-	3	-	-	3
Trnava	-	-	2	2	-	4
Trenčín	6	-	2	3	-	11
Nitra	1	2	2	-	28	33
Žilina	-	-	1	-	-	1
Banská Bystrica	-	-	4	3	2	9
Prešov	-	-	3	23	1	27
Košice	-	-	2	19	2	23
Celkom	7	2	19	50	33	111

Okresné a krajské prokuratúry v roku 2005 podali celkom 111 návrhov na začatie konania (v roku 2004 – 140, v roku 2003 – 126, v roku 2002 – 125).

Najviac návrhov na začatie konania bolo podaných podľa § 62 zákona o rodine (do 31. marca 2005).

Konanie o preskúmanie zákonnosti uznesení zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja v zmysle § 250f OSP iniciovala 2 návrhmi iba Krajská prokuratúra v Nitre. Išlo o prípady uznesení uvedeného zastupiteľstva, ktorými schválilo predaj budovy polikliniky mesta Komárno a tiež schválilo zmluvu o budúcej kúpnej zmluve vzťahujúcu sa na výstavbu sídla samosprávneho kraja.

Kým v prípade uznesenia o predaji budovy polikliniky bolo uznesenie na návrh prokuratúry súdom zrušené, v druhom prípade nové zastupiteľstvo samosprávneho kraja uznesenie zrušilo, takže súdne konanie bude zastavené.

Ako vyplýva z podkladov prokuratúry, väčšine podaných návrhov súdy vyhovel. V šiestich veciach Okresnej prokuratúry v Prešove súd nevyhovel návrhom na uloženie ochrannnej výchovy ako žiadal prokurátor, ale na nápravu maloletých súd považoval za postačujúce opatrenie - uloženie dohľadu nad maloletými.

Odvolanie prokurátori v roku 2005 proti rozhodnutiu súdu nepodali, nakoľko k takémuto postupu nebol dôvod.

3.2.3. Počet vstupov do konania na súde, ich skladba, aktivita prokurátora

Druhou formou účasti prokurátora v občianskom súdnom konaní je vstup prokurátora podľa § 35 ods. 2 OSP do začatého občianskeho súdneho konania, a to len vo veciach, ktoré sú výslovne v tomto zákonom ustanovení uvedené. Ide o tieto veci: spôsobilosť na právne úkony, vyhlásenie za mŕtveho, zápis do obchodného registra, opatrovníctvo, konkurz a vyrovnanie (teraz reštrukturalizácia - zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii). Prokurátor v týchto konaniach, ak do nich vstúpi, je od účastníka konania hmotnoprávne iným subjektom, pretože v konaní sa nerozhoduje o jeho subjektívnych právach a povinnostiach. Prokurátor nemôže

v konaní do ktorého vstúpil disponovať s predmetom konania (návrhom), nemôže uznať nárok, vzdať sa ho, resp. uzavrieť zmier a pod. Na procesné úkony je však oprávnený v takom rozsahu ako účastník konania, pričom jeho hlavným poslaním v tomto konaní je dbať o dôslednú ochranu práv a zákonom chránených záujmov účastníkov konania. Väčšinou ide o prípady nesporného konania, ktoré je charakterizované spravidla nie protirečivým postavením a záujmami účastníkov konania. Aj v týchto veciach však môžu existovať snahy alebo tendencie v rozpore s objektívnou skutočnosťou presadzovať osobné záujmy na úkor záujmov účastníkov konania, alebo na úkor verejného záujmu. Týka sa to napríklad návrhov na pozbavenie spôsobilosti na právne úkony, v ktorých sa takéto tendencie neraz v súdnych konaniach prejavujú.

Prehľad o počtoch a druhoch vstupov do začatého občianskeho súdneho konania uvádza tento prehľad:

	Rok	Prokuratúry								Celkom
		BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE	
Vstupy celkom	2003	105	140	180	274	206	161	250	336	1652
	2004	127	98	192	261	247	162	269	328	1684
	2005	75	149	103	197	142	108	165	254	1184
Spôsobilosť na právne úkony	2003	15	48	71	97	62	59	119	82	553
	2004	28	31	113	112	87	54	129	85	639
	2005	51	109	92	172	93	79	105	119	820
Vyhlásenie za mŕtveho	2003	2	2	6	5	8	16	9	17	65
	2004	-	-	2	4	14	12	6	14	52
	2005	15	11	3	2	21	12	4	42	110
Zápis do obchodného registra	2003	4	-	13	9	-	-	22	1	49
	2004	1	-	3	-	2	1	37	-	44
	2005	-	-	-	-	-	-	41	1	42
Výchova maloletých	2003	81	86	89	154	83	81	64	194	832
	2004	88	66	73	138	90	90	71	201	817
	2005	-	29	4	22	14	15	10	59	153
Opatrovníctvo	2003	-	4	1	9	53	3	36	38	144
	2004	-	1	1	7	54	3	26	21	113
	2005	5	-	4	1	14	-	5	23	52
Konkurz a vyrovnanie	2003	3	-	-	-	-	2	-	4	9
	2004	10	-	-	-	-	2	-	7	19
	2005	4	-	-	-	-	2	-	1	7

Počet vstupov sa v roku 2005 znížil, pričom jediným dôvodom tohto stavu je to, že novelizáciou OSP sa vypustila možnosť prokurátorovi vstúpiť do začatých

konaní vo veciach výchovy maloletých detí. Na strane druhej došlo k dosť výraznému nárastu počtu vstupov vo veciach spôsobilosti na právne úkony a vyhlásenia za mŕtveho.

Všetky prokuratury v podkladoch poukázali na to, že vypustenie vstupu vo veciach maloletých nebolo dobrým riešením a že týmto legislatívnym opatrením sa prokurátorom odobrala jedna z významných možností chrániť práva a zákonom chránené záujmy maloletých detí.

V tejto súvislosti napr. Krajská prokuratura v Žiline poukázala na vstup okresnej prokurátorky v Ružomberku pod sp. zn. Pc 2003/05 do začatého konania o nariadenie ústavnej výchovy nad štyrmi maloletými deťmi – súrodencami. Ústavná výchova nad maloletými deťmi bola súdnym rozhodnutím nariadená. Zároveň však prokurátorka zistenia z tohto konania využila pre to, aby sa v rámci trestného konania zisťovalo, či sa v predmetnej veci otec maloletých detí nedopustil trestného činu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 215 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. c), d) Tr. zák..

Prokurátori sa vo vstupových veciach zúčastňovali nariadených pojednávaní, na ktorých boli aktívni a svojimi aktivitami a návrhmi na vykonávanie dôkazov prispeli k riadnemu zisteniu skutkového stavu veci a k vydaniu zákonných súdnych rozhodnutí.

3.2.4. Mimoriadne dovolania generálneho prokurátora a ich úspešnosť

Mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora je procesným úkonom, ktorým sa generálny prokurátor snaží zabezpečiť ochranu práv a zákonom chránených záujmov účastníkov konania, ale aj ďalších v zákone vymenovaných osôb, v prípadoch inak procesne nezvládnuteľných situácií, v ktorých došlo k hrubému porušeniu zákonnosti, prípadne aj ústavnosti v konaní pred všeobecnými súdmi.

Uvedomujeme si, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora z hľadiska systematiky opravných prostriedkov, upravených v Občianskom súdnom poriadku nie je najvhodnejším riešením, ale súčasne si uvedomujeme i to, že

v mnohých v praxi riešených prípadoch je významným procesným opatrením, ktorým môže generálny prokurátor naplniť svoje ústavné poslanie – chrániť práva a zákonom chránené záujmy fyzických osôb, právnických osôb, ale častokrát aj záujmy štátu, a to predovšetkým na základe podnetov, ktoré tieto osoby generálnemu prokurátorovi podávajú.

Mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora proti právoplatnému rozhodnutiu súdu bolo do Občianskeho súdneho poriadku zavedené zákonom č. 169/1998 Z. z. s účinnosťou od 1. júla 1998.

Vzhľadom na niektoré diskusie o potrebnosti takéhoto procesného opravného prostriedku, a to najmä v odborných právnických kruhoch, považujeme za potrebné stručne poukázať na vývoj tejto agendy od roku 1998, ale aj efektívnosť tohto prostriedku.

Pre ilustráciu uvádzame tento prehľad:

R o k	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Spolu
Nápad podnetov	350	906	1102	1363	1259	1187	1291	1514	8972
Podané mimoriadne dovolania	4	31	87	180	332	86	99	130	949
Mimoriadnym dovolaniam vyhovie	3	12	48	119	183	72	60	45	542
Mimoriadnym dovolaniam nevyhovie	1	17	28	49	72	27	22	25	241

Z prehľadu je zrejmé, že počet podnetov na podanie mimoriadneho dovolania z roka na rok stúpa. Generálny prokurátor od roku 1998 podal 949 mimoriadnych dovolaní, pričom ich úspešnosť za celé toto hodnotené obdobie bola v priemere viac ako 57 %.

Mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora, ako špecifický procesný prostriedok slúžiaci k prelomeniu právoplatných súdnych rozhodnutí sa tak ukazuje ako efektívny právny prostriedok ochrany práv a zákonom chránených záujmov tých subjektov, ktoré podľa zákona môžu iniciovať aktivitu generálneho prokurátora. Nie bez významu je aj skutočnosť, že takýmto vnútroštátnym procesným prostriedkom sa

do významnej miery eliminuje možnosť týchto subjektov domáhať sa ochrany práv na Európskom súde pre ľudské práva.

V nejednom prípade práve v dôsledku toho, že bolo podané mimoriadne dovolanie sa zabránilo tomu, aby bezdôvodne, resp. v rozpore so zákonom neboli vyplatené značné finančné prostriedky. Typickým takým prípadom napr. v r. 2005 bol medializovaný prípad Štátneho divadla v Košiciach, ktoré na základe právoplatných rozhodnutí súdov malo zaplatiť desiatky miliónov Slovenských korún súkromnej firme, a to na základe právne sporných zmlúv.

V mnohých prípadoch podanie úspešného mimoriadneho dovolania otvorilo cestu k náprave hrubej nezákonnosti, ku ktorej došlo v konaní a pri rozhodovaní všeobecného súdu.

Nie bez významu je aj skutočnosť, že práve mimoriadnymi dovolaniami generálny prokurátor pôsobí aj v procese zjednocovania súdnej praxe a v tvorbe judikatúry v prípadoch najmä sporného aplikovania predpisu hmotného, ale aj procesného práva.

3.3. Pôsobnosť generálneho prokurátora vo vzťahu k Ústavnému súdu Slovenskej republiky

Generálny prokurátor v roku 2005 obdržal 67 podnetov fyzických a právnických osôb, ktorými sa domáhali podania návrhu na začatie konania o súlade všeobecne záväzných právnych predpisov s Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), niektorými zákonmi, ako aj s Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

V roku 2005 generálny prokurátor aj na základe uvedených podnetov podal Ústavnému súdu Slovenskej republiky 9 návrhov na začatie konania.

Ide o nasledovné návrhy na začatie konania:

1. *Návrh na začatie konania o súlade § 9 ods. 4 zákona SNR č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1 a čl. 30 ods. 4 ústavy (VI Gc 4044/02).*

V návrhu sa namietajú podstatné rozdiely v počte voličov pripadajúcich na jeden poslanecký mandát, čo je v rozpore s požiadavkou, aby každému poslaneckému mandátu zodpovedal rovnaký počet obyvateľov obce s trvalým pobytom vo volebnom obvode, čím sa občanom taktiež nezabezpečujú rovnaké podmienky pri prístupe k voleným funkciám.

O návrhu ústavný súd ešte nerozhodol.

2. *Návrh na preskúmanie súladu § 3 ods. 2, § 5 ods. 1 a prílohy č. 3 Všeobecne záväzného nariadenia mesta Pezinok č. 2/97 o vyhlásení záväzných častí územného plánu v znení neskorších nariadení s čl. 2 ods. 3, čl. 13 ods. 1 písm. a), čl. 68, čl. 71 ods. 2 vetou prvou ústavy, ako aj s čl. I § 5 ods. 5, ods. 10, § 39 ods. 4, § 72 zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov, § 6 ods. 2, ods. 3, ods. 4 (v znení platnom k 31. decembru 2002), § 13 ods. 4, ods. 5 a § 24 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, § 27 ods. 3, písm. a) zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (GÚs 4024/04).*

V návrhu sa poukázalo na to, že obec zasiahla do kompetencie príslušného orgánu štátnej správy odpadového hospodárstva.

Ústavný súd nálezom z 5. januára 2006 č. IV ÚS 154/05-39 rozhodol, že Všeobecne záväzné nariadenie mesta Pezinok č. 2/1997 o vyhlásení záväzných častí územného plánu v znení neskorších nariadení nie je v súlade s čl. 2 ods. 3, čl. 13 ods. 1 písm. a) a s čl. 68 ústavy, s ustanoveniami čl. I § 5 ods. 5 a 10, § 39 ods. 4 a § 72 zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a s ustanoveniami § 6 ods. 2 a § 13 ods. 4 a 5 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov. Vo zvyšnej časti návrhu nevyhovelo.

3. *Návrh na začatie konania o súlade § 15 čl. I zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1 vetou prvou, čl. 12 ods. 2, čl. 13, ods. 4, vetou prvou čl. 20 ods. 1, ods. 4, čl. 46 ods. 1, ods. 2, poslednou vetou, čl. 65 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 prvou vetou, čl. 13, čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských*

práv a základných slobôd v znení protokolov č. 3, 5 a 8 a s čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru (GÚs 4016/05).

V návrhu sa poukazuje na diskriminačný charakter ustanovenia a na to, že napadnuté ustanovenie sa vyznačuje viacerými rysmi znárodnenia.

Ústavný súd uznesením zo 4. mája 2005 č. PL.ÚS 11/05-11 prijal návrh na ďalšie konanie a súčasne na návrh generálneho prokurátora pozastavil účinnosť čl. I § 15 zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov.

4. *Návrh na začatie konania o súlade niektorých ustanovení zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s ústavou, ako aj o súlade zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v spojení so zákonom SNR č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov SR, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) s ústavou.*

V rozsiahlom návrhu sa poukazuje na viaceré ústavné problémy predmetných zákonov a na nejasnosť pôsobenia jednotlivých mocí (výkonnej a súdnej) a ďalšie problémy súvisiace so statusovými pomermi sudcov. O návrhu ústavný súd ešte nerozhodol. Svojim uznesením z 27. apríla 2005 č. PL.ÚS 10/05-106 prijal návrh na ďalšie konanie.

5. *Návrh na začatie konania o súlade § 2 ods. 3 slova „.....zriaďuje....“, ods. 4 až ods. 6 zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1, vetou prvou, čl. 2 ods. 2, čl. 23 ods. 1, ods. 3, čl. 46 ods. 1, čl. 66 ods. 2, čl. 67 ods. 3 ústavy (GÚs 4035/04).*

V návrhu sa namieta to, že právna norma rieši určitý konkrétny prípad (situácia obcí Kežmarok a Ľubica).

O návrhu ústavný súd ešte nerozhodol.

6. *Návrh na začatie konania o súlade ustanovení ustanovení § 3 ods. 3 vety druhej, ods. 4, odsek 5, § 4 ods. 2, ods. 4, ods. 5, § 8 ods. 3, § 13 ods. 1, písm. a), písm. b), § 14 ods. 1, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1, § 17 ods. 3, § 18 ods. 1, ods. 3, § 19 ods. 1, ods. 4, § 20 ods. 1, ods. 2, § 21 ods. 4, § 22 ods. 2, ods. 3, ods. 5, ods. 6, § 23 ods. 2, ods. 5, § 24 ods. 8, ods. 9, ods. 11, písm. d), ods. 21 slovného spojenia „ ak sa vyhlasuje ochranné pásmo jaskyne alebo*

ochranné pásmo prírodného vodopádu, všeobecne záväznou vyhláškou tohto úradu sa ustanovia aj podrobnosti o územnej ochrane ochranného pásma vrátane ich územnej a časovej doby platnosti a vymedzia sa jeho hranice.“ a slovného spojenia „alebo ochranného pásma.“, § 25 ods. 1, ods. 3, § 26 ods. 4 až ods. 6, § 27 ods. 7, § 28 ods. 4, ods. 9, § 29 ods. 1, písm. a), písm. b), § 30 ods. 1 vety tretej, ods. 2, § 34 ods. 6, § 37, § 41 ods. 1, § 43 ods. 1 vety poslednej, § 49 ods. 6, ods. 7, § 50 ods. 1 vety poslednej, ods. 5, ods. 6, § 61 ods. 1, ods. 3, ods. 4, ods. 7, ods. 8, § 75 ods. 3, § 81 ods. 2, písm. a) až písm. d), písm. f) až písm. n), § 82 ods. 3 vety druhej, § 103 ods. 7 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 543/2002 Z. z.“) s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1, ods. 2, čl. 20 ods. 1, ods. 4, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1, ods. 2 ústavy (GÚs 4002/03).

V návrhu sa poukazuje na viaceré nedostatky právnej úpravy, ktorá porušuje právnu istotu formuláciou zmätočných ustanovení, diskriminuje subjekty národného práva, necháva orgány ochrany prírody a krajiny konať inak, ako spôsobom stanoveným zákonom, atď.

O návrhu ústavný súd ešte nerozhodol.

7. *Návrh na začatie konania o súlade § 232 ods. 4 vety prvej slovného spojenia „alebo vyhlásením konkurzu“ zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1 vetou prvou, čl. 7 ods. 5, čl. 12 ods. 1, ods. 2, čl. 20 ods. 1 vetou prvou a vetou druhou ústavy a s čl. 1 Dodatkového protokolu k Európskemu dohovoru o ľudských právach a základných slobodách (GÚs 4011/03).*

V návrhu sa poukazuje na stav, že sa neobnovuje členstvo právnickej osoby v družstve v prípade, ak dodatočne dôjde právoplatným rozhodnutím súdu ku zrušeniu konkurzu z iných dôvodov ako po splnení rozvrhového uznesenia, alebo pre nedostatok majetku, čím dochádza k znevýhodneniu právnických osôb – členov družstiev oproti právnickým osobám – spoločníkom obchodných spoločností.

O návrhu ústavný súd ešte nerozhodol.

8. *Návrh na začatie konania o súlade § 151h ods. 6 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov s čl. 46 ods. 1 ústavy (GÚs 4019/03).*

V návrhu sa namieta to, že ustanovenie umožňuje záložnému veriteľovi, ktorý nemá postavenie účastníka exekučného konania, aby zmaril prebiehajúce exekučné konanie tým, že neudelí svoj súhlas s výkonom exekúcie na záloh.

O návrhu ústavný súd ešte nerozhodol.

9. *Návrh na začatie konania o súlade § 25 ods. 4 zákona č. 657/2004 Z.z. o tepelnej energetike s čl. 1 ods. 1 vetou prvou, čl. 35 ods. 1 a čl. 55 ods. 2 ústavy (GÚs 4009/05).*

V návrhu sa poukazuje na obmedzenie hospodárskej súťaže a tým následne aj narušenie trhovej ekonomiky ako základného ústavného princípu v oblasti ekonomiky.

Ústavný súd o návrhu ešte nerozhodol.

V roku 2005 ústavný súd rozhodol o štyroch veciach, v ktorých návrhy na začatie konania boli podané v predchádzajúcich rokoch.

3.4 Činnosť vojenskej súčasti prokuratúry na netrestnom úseku.

V sledovanom období v netrestnej oblasti na vojenskú súčasť prokuratúry napadlo celkom 248 nových vecí, pričom prevedených z roku 2004 bolo 18 vecí. V roku 2005 bolo vybavených 254 vecí, nevybavených zostalo iba 9 vecí. Oproti roku 2004 došlo síce k minimálnemu poklesu celkového nápadu, avšak je nepochybné, že táto agenda je z roka na rok náročnejšia a to nielen preto, že prokurátori preskúmavajú rozhodnutia služobných orgánov ozbrojených zborov, Slovenskej informačnej služby, Národného bezpečnostného úradu, ale aj s prihliadnutím na fakt, že v tejto oblasti je veľmi rozsiahla právna úprava, preto si táto práca vyžaduje špecializáciu a vysokú erudovanosť.

V roku 2005 bolo vybavených celkom 254 vecí, pričom prokurátori vypracovali 74 protestov a 33 upozornení. V 6 prípadoch vec odložili, 4 veci postúpili inému orgánu, 3 veci postúpili inej prokuratúre. Najviac vecí ukončili protokolom o vykonaní previerky.

Čo sa týka počtu podaných protestov, tento je porovnateľný s rokom 2004, kedy bolo podaných 85 protestov. Oproti roku 2003 došlo k podstatnému zvýšeniu počtu týchto prokurátorských aktov. Na druhej strane je potrebné konštatovať, že došlo k podstatnému zníženiu počtu podaných upozornení.

Časť 4. ZÁVERY A OPATRENIA

4.1. Závery

Rok 2005 bol rokom prípravy a následného prijatia nových trestných kódexov. Bol to rok, kedy značná časť našej pozornosti sa musela zamerať na štúdium trestných kódexov, ktoré vstúpili do účinnosti 1.1.2006. Generálna prokuratúra opakovane kritizovala krátku legisvakačnú lehotu u týchto zákonov s poukazom na to, že bude mať negatívny vplyv na ich aplikáciu v praxi.

Aj v roku 2005 pokračoval nárast nápadu vecí na prokuratúru. Je síce pravdou, že v súvislosti s prijatím nových trestných kódexov došlo k zvýšeniu tabuľkových miest prokurátorov o 65, ale to je v podstate iba jeden prokurátor na každú prokuratúru a v nápade vecí s porovnaním s rokom 2000 došlo k zvýšeniu až o 50%! Skutočnosť je taká, že nedošlo k navýšeniu ani jedného štátnozamestnaneckého miesta. Tento fakt sa začal odrážať aj na výsledkoch práce prokurátorov. Došlo k malému, ale predsa len zníženiu rýchlosti konania na prokuratúre, k zníženiu počtu prokurátorských previerok v dôsledku úplnej pracovnej vyťaženia prokurátorov a to najmä na okresných prokuratúrach.

Možno konštatovať, že prokuratúra úlohy, ktoré jej vyplývajú so zákonov splnila, to však neznamená, že by sa v našej činnosti nevyskytli niektoré pochybenia a nezrovnalosti. Tieto nedostatky boli následne riešené prostriedkami disciplinárneho konania.

V roku 2005 naďalej pokračovali snahy ministerstva spravodlivosti o podriadenie prokuratúry výkonnej moci, a to najmä ministerstvu spravodlivosti. Opakovane konštatujeme, že kompetentné orgány nevenovali tejto snahe potrebnú pozornosť, napriek tomu, že postavenie prokuratúry je zakotvené priamo v Ústave SR a generálny prokurátor je ústavným činiteľom. Odôvodnenie tejto snahy nepravdivým a zavádzajúcim tvrdením o prokuratúre „sovietskeho typu“ u veľkej časti prokurátorov vzbudzovali nevôľu a nechť k práci. Prokuratúra neslúži žiadnej politickej strane a možno aj to je dôvod na výpady voči nej.

V trestnej oblasti sa vývoj kriminality v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi nezmenil. Tak isto sa dlhodobomení skladba trestne stíhaných osôb, ani skladba páchaných trestných činov. Tak ako v predchádzajúcich rokoch rozhodujúci podiel na trestnej činnosti majú trestné činy proti majetku – až 44,3%. Počet väzobne stíhaných osôb poklesol o 12,2%. Tak ako v predchádzajúcich rokoch musíme konštatovať, že aj v roku 2005 sa na páchaní trestnej činnosti veľkou mierou podieľali recidivisti. V hodnotenom období nebol dostatočne využívaný inštitút zmieru a to aj pre komplikovanú právnu úpravu.

Prokuratúra sa vhodne zapojila do činnosti Eurojustu, pričom spolupráca je obojstranne hodnotená ako veľmi prospešná a kvalitná.

Na úseku právneho styku s cudzinou sa v roku 2005 začala realizácia úkonov na území cudzieho štátu. Ďalšou významnou zmenou je aplikácia európskeho zatýkacieho rozkazu. Tieto skutočnosti zapríčinili vyššiu finančnú náročnosť vybavovaných vecí s cudzím prvkom (najmä tlmočnicke a prekladateľské odmeny).

V netrestnej oblasti narastal počet podnetov od fyzických a právnických osôb. Previerková činnosť bola orientovaná najmä na postup a rozhodovanie orgánov územnej samosprávy. Mierne sa znížil počet podnetov v občianskosúdnej oblasti a to v dôsledku legislatívnych zmien. Pretrvával stúpajúci trend podnetov na podanie mimoriadneho dovolania. Generálna prokuratúra sa začala dôslednejšie orientovať na preverovanie zákonnosti postupu a rozhodovania orgánov štátnej správy.

Ekonomické zabezpečenie činnosti generálnej prokuratúry bolo v porovnaní s rokom 2004 výrazne lepšie, ale napriek tomu neumožňovalo žiadne rozvojové programy. Všetky záväzné ukazovatele rozpočtu boli v rezorte prokuratúry dodržané.

V oblasti informatiky aj v roku 2005 pokračovali práce na elektronickej výmene informácií so súdmi a vyšetrovateľmi (projekt Patrícia) a vytvorili sa tak všetky predpoklady pre jeho zavedenie do činnosti v roku 2006.

Aj v roku 2005 pokračovali prokurátori vojenskej súčasti prokuratúry v osobnom vyšetrowaní niektorých trestných vecí, naďalej vykonávali dozor nad trestnou činnosťou príslušníkov polície. Podarilo sa vyriešiť umiestnenie Hlavnej vojenskej prokuratúry do dôstojných priestorov na Špitálskej ulici v Bratislave. V súvislosti s prijatím nových trestných kódexov sa v roku 2006 očakáva podstatné zvýšenie nápadu, napriek tomu že od 1.1.2006 je armáda SR plne profesionalizovaná.

Register trestov pokračoval vo svojej štandardnej činnosti. Došlo k výraznému zlepšeniu vydávania výpisov a odpisov z registra trestov na počkanie v rekonštruovaných priestoroch na Kvetnej ulici v Bratislave, ako aj k rozšírenému elektronickému spojeniu s orgánmi ministerstva vnútra a ministerstva spravodlivosti. Vzhľadom na to, že niektoré organizácie zneužívajú možnosti občanov vyžiadať si odpis z registra trestov, prihliadnúc k potrebe zákonne upraviť spoluprácu s ďalšími krajinami Európskej únie, javí sa nevyhnutné pripraviť nový zákon o registri trestov.

Na činnosť prokuratúry mala určitý negatívny dopad nie celkom domyslená diferenciácia plátov medzi prokurátormi zaradenými na Úrade špeciálnej prokuratúry a ostatnými prokurátormi. Platy vyššie o viac ako sto tisíc korún hodnotili ostatní prokurátori ako neadekvátne vynaloženej námahe a charakteru práce. Je doslova absurdné, že radový prokurátor zaradený na Úrad špeciálneho prokurátora má takmer dvojnásobný plat v porovnaní s ústavným činiteľom – generálnym prokurátorom.

4.2. Opatrenia na zlepšenie činnosti prokuratúry

- pripraviť novelu zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre a zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry;
- pripraviť návrh nového zákona o registri trestov;
- pripraviť návrh novely Trestného zákona a Trestného poriadku podľa poznatkov z praxe tak, aby boli bez problémov aplikovateľné v každodennej činnosti;
- v súvislosti s neustálym nárastom agendy žiadať zvýšenie tabuľkových miest na každej prokuratúre o dvoch prokurátorov a jedného štátneho zamestnanca;

- pokračovať na prácach projektu „Patrícia“ tak, aby tento mohol ku dňu 1.1.2007 nahradiť doteraz používaný projekt „Register“;
- zabezpečiť elektronické prepojenie medzi registrom trestov Slovenskej republiky a Registrom trestov Českej republiky;
- naďalej pokračovať v prácach na elektronickom prepojení národných registrov trestov v rámci Európskej únie;
- v netrestnej oblasti zhodnotiť stav a úroveň previerkovej činnosti prokurátorov;
- personálne doplniť stav prokurátorov Úradu špeciálnej prokuratúry na dvadsaťpäť;
- v spolupráci s Eurojustom úspešne zorganizovať medzinárodnú konferenciu na tému „Európsky zatýkací rozkaz“.

SPRÁVA

O ČINNOSTI ÚRADU ŠPECIÁLNEJ PROKURATÚRY

ZA ROK 2005

Časť 1. STAV A ZABEZPEČENIE PLNENIA ÚLOH

1.1. Plnenie úloh prokuratúry v roku 2005

Úlohy Úradu špeciálnej prokuratúry vyplývajú z ustanovenia § 55b ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre, podľa ktorého Úrad špeciálnej prokuratúry vykonáva dozor nad zachovávaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní, trestne stíha osoby podozrivé zo spáchania trestných činov a uplatňuje oprávnenia prokurátora v konaní pred súdom, a to vo veciach, ktoré patria do právomoci Špeciálneho súdu.

Právomoc Špeciálneho súdu (a teda analogicky aj príslušnosť Úradu špeciálnej prokuratúry) bola do 31.12.2005 stanovená v § 15a vtedy platného Trestného poriadku (zákona č. 141/1961 Zb.).

Z hľadiska plnenia úloh Úradu špeciálnej prokuratúry mal dôležitý význam zákon č. 122/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom, v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť dňa 15. apríla 2005. V dôsledku tohto zákona bolo viac ako 100 trestných vecí vrátených na príslušné krajské alebo okresné prokuratúry. Išlo o veci, v ktorých bolo začaté trestné stíhanie pred 1. septembrom 2004 a pôvodne v nich vykonávali dozor podľa § 174 Tr. por. prokurátori uvedených prokuratúr. V tejto súvislosti je však potrebné poukázať na to, že nešlo o alibistické „zbavovanie sa vecí“, pretože u spoločensky vysoko nebezpečných alebo dôkazne náročných vecí využil generálny prokurátor zmocnenie dané mu zákonom č. 122/2005 Z. z. a rozhodol, že tieto veci aj naďalej ostali v príslušnosti Úradu

špeciálnej prokuratúry. Generálny prokurátor takto rozhodol vo viac ako 100 trestných veciach.

Odbor všeobecnej kriminality plnil úlohy predovšetkým na úseku odhaľovania a dokazovania trestných činov korupčného charakteru a trestnej činnosti páchanej zločineckými skupinami. Napriek skutočnosti, že tento odbor bol spočiatku obsadený len dvomi prokurátormi a až v priebehu roka bol doplnený ďalšími dvomi prokurátormi, bol v uvedených oblastiach zaznamenaný výrazný posun dopredu v porovnaní s rokom 2004. Najmä boj proti korupcii bol aj pozitívne vnímaný občanmi a médiami. Na úseku boja proti organizovanej kriminalite bola situácia zložitá v tom, že dokazovanie týchto trestných vecí je zdĺhavé, ide o skupinové veci viacerých páchatel'ov a doposiaľ nie je judikovaná zločinecká skupina v právnom slova zmysle.

Predpokladom pre účinný boj proti korupcii bolo vytvorenie špecializovaných zložiek polície a špecializovaného oddelenia na Úrade špeciálnej prokuratúry, pretože táto činnosť si vyžaduje utajované postupy, dokonalú taktiku a stratégiu s rozpracovaním detailov v dokazovaní, nevyhnutná je súčinnosť medzi vyšetrovateľom a prokurátorom, odborná znalosť problému na tom úseku, kde ku korupcii dochádza a osobná nasadenosť prokurátora v ktoromkoľvek čase a na ktoromkoľvek mieste.

Odbor ekonomickej kriminality plnil úlohy predovšetkým na úseku trestných činov hospodárskych a trestných činov proti majetku, ak takýmito činmi bola spôsobená škoda alebo bol získaný prospech dosahujúci najmenej desaťtisícnásobok minimálnej mzdy, čo v praxi predstavovalo škodu alebo prospech vo výške minimálne 65 mil. Sk (od 1.10.2005, t.j. od účinnosti nariadenia vlády SR č. 428/2005 Z. z. vo výške minimálne 69 mil. Sk).

Aj tento odbor plnil úlohy v podmienkach veľkej neobsadenosti prokurátormi, ktorí boli spočiatku tiež len dvaja a až v priebehu roka sa stav doplnil o ďalších dvoch. Dokazovanie vyššie uvedených hospodárskych trestných činov a trestných činov proti majetku je charakteristické tým, že je veľmi rozsiahle a komplikované a často trvá aj niekoľko rokov.

Oddelenie trestných činov ústavných činiteľov plnilo úlohy predovšetkým vo vzťahu k ústavným činiteľom a ďalším funkcionárom, ktorí boli vymenovaní v § 15a ods. 1 vtedy platného Trestného poriadku. Pre činnosť tohto oddelenia bol špecifický vysoký počet vecí riešených pred začatím trestného stíhania. Išlo o množstvo trestných oznámení predovšetkým na sudcov a prokurátorov, ktoré neboli nijako bližšie odôvodnené, avšak ktoré napriek tomu museli byť procesne vybavené. Oddelenie bolo celý rok 2005 tvorené len jedným prokurátorom.

Z Plánu hlavných úloh prokuratúry SR na rok 2005 vyplývala pre Úrad špeciálnej prokuratúry len jedna špecifická úloha a to spracovanie a predloženie správy o činnosti Úradu špeciálnej prokuratúry za rok 2004. Táto úloha bola splnená dňa 30.3.2005.

Z opatrení na zlepšenie činnosti Úradu špeciálnej prokuratúry je potrebné spomenúť predovšetkým presťahovanie Úradu špeciálnej prokuratúry z dočasných priestorov v Bratislave do novej budovy v Pezinku, ktoré sa uskutočnilo koncom mája 2005. Táto budova spĺňa parametre na činnosť tejto inštitúcie.

Prokurátori Úradu špeciálnej prokuratúry v roku 2005 participovali na legislatívnych prácach formou pripomienok k navrhovaným zákonom a iným právnym predpisom, vrátane interných predpisov generálnej prokuratúry.

Na úseku spolupráce s prokurátormi iných krajín sa v roku 2005 vykonal len jeden úvodný krok a to návšteva generálneho prokurátora a špeciálneho prokurátora v Taliansku, kde boli nadviazané kontakty s prokurátormi talianskej prokuratúry pracujúcimi na úseku boja s mafiou.

Na plnení úloh vyplývajúcich z medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky a prokuratúry Slovenskej republiky sa Úrad špeciálnej prokuratúry podieľal tým spôsobom, že vedúci oddelenia boja proti organizovanému zločinu, terorizmu a medzinárodnej kriminality vypracoval za generálnu prokuratúru podklady o stave implementácie a praktického uplatňovania ustanovení Dohovoru OECD na boj proti podplácaniu zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách k hodnoteniu Slovenskej republiky Pracovnou skupinou OECD, podieľal

sa na pracovných stretnutiach s hodnotiacou misiou OECD počas jej návštevy v máji 2005 v Slovenskej republike a zastupoval generálnu prokuratúru na hodnotení Slovenskej republiky na zasadnutí Pracovnej skupiny OECD v októbri 2005 v Paríži. Okrem toho participoval s riaditeľom odboru ekonomickej kriminality na stretnutí s hodnotiacou misiou výboru MONEYWAL Rady Európy.

1.1. Aktivity prokuratúry v legislatívnom procese, v národných a nadnárodných komisiách, účasť a aktivity na medzinárodných seminároch a konferenciách

V rámci uvedených aktivít prokurátori Úradu špeciálnej prokuratúry reprezentovali generálnu prokuratúru na nasledujúcich akciách :

Spolupráca s OECD

Spolupráca generálnej prokuratúry s OECD sa začala realizovať formou aktívnej účasti prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry na zasadnutiach Pracovnej skupiny na boj proti podplácaniu zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách a účasťou na hodnotiacich misiách organizovaných Sekretariátom OECD. Okrem toho aktívne participoval na zasadnutiach pracovnej skupiny, kde uplatňoval pripomienky a stanoviská Slovenskej republiky k prejednávanej problematike.

Spolupráca s orgánmi Európskej únie

Dňa 18.mája 2005 sa vedúci oddelenia organizovaného zločinu, terorizmu a medzinárodnej kriminality zúčastnil zasadnutia Výboru podľa článku 36 Rady Európskej únie v Bruseli k problematike radikalizácie a náboru členov teroristických skupín.

Prokurátor odboru ekonomickej kriminality sa v priebehu roka podieľal na činnosti pracovnej skupiny E-19 pri Rade Európskej únie a to na príprave návrhu rámcového rozhodnutia o zjednodušení výmeny informácií a spravodajstva medzi orgánmi činnými v trestnom konaní v členských štátoch Európskej únie najmä vo

veciach, ktoré sa týkajú závažnej trestnej činnosti vrátane teroristických činov, návrhu rozhodnutia o výmene informácií a kooperácii týkajúcej sa teroristických činov a návrhu rámcového rozhodnutia o boji proti organizovanému zločinu.

Spolupráca s OSN

V dňoch 7.-9.marca 2005 sa vedúci oddelenia organizovaného zločinu, terorizmu a medzinárodnej kriminality zúčastnil Regionálneho seminára OSN o medzinárodnej spolupráci v boji proti terorizmu, korupcii a nadnárodnému organizovanému zločinu v Chorvátsku v Záhrebe, kde podal informáciu o legislatívnej úprave postihu predmetnej trestnej činnosti v Slovenskej republike.

Dvaja prokurátori odboru všeobecnej kriminality sa v dňoch 12. až 15. decembra 2005 zúčastnili regionálneho seminára organizovaného regionálnym centrom OSN vo Viedni na tému boja proti korupcii.

Spolupráca s EUROJUST

Vedúci oddelenia organizovaného zločinu, terorizmu a medzinárodnej kriminality sa zúčastnil pracovného stretnutia EUROJUST dňa 16. septembra 2005 v Haagu v Holandsku, zameraného na prezentáciu výsledkov vyšetrovania bombových útokov v Londýne.

Ďalej sa zúčastnil koordinačného stretnutia ku zriadeniu spoločnej bázy pre vyšetrovanie trestnej činnosti občana Slovenskej republiky páchanej vo viacerých krajinách západnej Európy, ktoré sa konalo v dňoch 21.-22. septembra 2005 v Holandsku v sídle EUROJUST. Vec je v štádiu vyšetrovania, ktoré je vedené z územia Spolkovej republiky Nemecko.

Napokon sa zúčastnil prvého pracovného stretnutia predstaviteľov kontaktných bodov EUROJUST pre vytvorenie spoločných vyšetrovacích tímov uskutočnené v Holandsku v dňoch 22.-23. novembra 2005. Cieľom stretnutia bola diskusia k problematike uplatňovania Druhého Rámcového rozhodnutia Rady EÚ o vytvorení spoločných vyšetrovacích tímov.

Spolupráca s OLAF

Dňa 10. novembra 2005 sa prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry zúčastnil v Bruseli seminára o stave implementácie dohovorov smerujúcich k ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev do legislatívy jednotlivých členských krajín. V dňoch 17. -18. novembra 2005 sa zúčastnil tretej konferencie prokurátorov pracujúcich na úseku boja proti podvodom. V dňoch 4.-7. septembra 2005 sa zúčastnil seminára zameraného na ekonomickú kriminalitu a medzinárodnú spoluprácu, ktorý organizovala Generálna prokuratúra Saská v Drážďanoch.

1.2. Poznatky o uplatňovaní zákona o prokuratúre

Ani jeden prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry nebol v roku 2005 disciplinárne stíhaný.

V roku 2005 boli prokurátormi Úradu špeciálnej prokuratúry trestne stíhaní traja prokurátori. Išlo o prokurátora Okresnej prokuratúry v Považskej Bystrici JUDr. Pavla Marciňu (VII/1 Gv 42/05), ktorý bol stíhaný pre trestný čin marenia úlohy verejného činiteľa z nedbanlivosti podľa § 159 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák.. Ďalej išlo o dvoch prokurátorov Okresnej prokuratúry v Lučenci a to JUDr. Milana Valacha (VII/1 Gv 14/05) a JUDr. Ondreja Guláša (VII/1 Gv 57/05), ktorí boli stíhaní za trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1, ods. 2 vtedy platného Tr. zák..

1.3. Personálny stav prokuratúry v roku 2005

Plánovaný počet prokurátorov Úradu špeciálnej prokuratúry je 25.

K 1. januáru 2005 však na Úrade špeciálnej prokuratúry pracovalo len sedem prokurátorov. Dňa 1.4.2005 nastúpili štyria prokurátori, avšak ku dňu 6.6.2006 dvaja z nich na vlastnú žiadosť odišli. Až dňa 1.12.2005 nastúpili ďalší dvaja prokurátori. Teda väčšinu roka pôsobili na Úrade špeciálnej prokuratúry len siedmi alebo deväti prokurátori.

Plánovaný počet štátnych zamestnancov je 13, pričom k 31.12.2005 bolo obsadených 10 miest štátnych zamestnancov. Plánovaný počet zamestnancov vo verejnej službe je 5. Všetky miesta sú obsadené.

1.4. Materiálnotechnické zabezpečenie činnosti Úradu špeciálnej prokuratúry v roku 2005

Materiálnotechnické zabezpečenie činnosti Úradu špeciálnej prokuratúry v roku 2005 bolo na primeranej úrovni.

V budove Úradu špeciálnej prokuratúry sú miestnosti určené na prehrávanie obrazových, zvukových a obrazozvukových záznamov a výsluchy utajených svedkov. Tieto miestnosti však nie sú vybavené potrebnou audio a video technikou. Preto bude nutné takúto techniku zadovážiť.

Na Úrad špeciálnej prokuratúry bolo pôvodne plánovaných len 12 miest prokurátorov. Tomu zodpovedá aj materiálnotechnické zabezpečenie. Od 1. januára 2006 však na úrad nastúpilo ďalších 5 prokurátorov a preto bude potrebné aj ich čo najskôr primerane materiálne zabezpečiť a zároveň doplniť materiálno-technické zabezpečenie na plánovaný počet 25 prokurátorov.

ČASŤ 2. STAV ZÁKONNOSTI A ČINNOSŤ ÚRADU ŠPECIÁLNEJ PROKURATÚRY V TRESTNEJ OBLASTI

2.1. Stav a vývoj kriminality

Porovnanie vývoja kriminality riešenej prokurátormi Úradu špeciálnej prokuratúry oproti predchádzajúcim rokom nie je objektívne možné, pretože tento úrad začal svoju činnosť od 01.09.2004 a teda údaje z rokov 2004 a 2005 nemožno porovnávať.

V roku 2005 bolo na Úrade špeciálnej prokuratúry skončené trestné stíhanie voči 637 osobám, ktoré spolu spáchali 786 trestných činov. Z celkového počtu stíhaných páchatel'ov bolo 36 žien. Väzobne bolo vyšetrovaných 71 páchatel'ov.

Právoplatne bolo v roku 2005 odsúdených 36 obžalovaných.

Najviac páchatel'ov bolo stíhaných pre trestné činy proti poriadku vo verejných veciach, ktorých bolo spolu 266, čo predstavovalo 33,8%. Najčastejšie išlo o trestné činy korupcie, pre ktoré bolo stíhaných 109 osôb, pričom na 76 z nich bola do konca roka 2005 podaná aj obžaloba.

Pre trestné činy charakteru organizovaného zločinu bolo stíhaných 225 osôb, čo predstavovalo 28,6%. Z týchto trestných činov bol najčastejšie stíhaným trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a Tr. zák., pre ktorý bolo vznesené obvinenie 161 páchatel'om. Je však potrebné poukázať na to, že vo veľkej časti išlo o členov prevádzračských skupín, pričom v priebehu vyšetrovania sa pomerne často nepodarilo preukázať, že by tieto skupiny mali skutočne charakter zločineckých skupín a právna kvalifikácia konania obvinených musela byť upravená tak, že trestný čin podľa § 185a Tr. zák. bol vypustený a ďalej boli stíhaní „len“ ako členovia organizovaných skupín.

Pre trestné činy proti majetku bolo stíhaných 173 osôb, čo predstavovalo 18,2%. Najčastejšie išlo o trestný čin podvodu podľa § 250 Tr. zák..

Pre trestné činy hospodárske bolo stíhaných 54 osôb, čo predstavovalo 4,3%.

2.2. Príčiny a podmienky hlavných druhov kriminality

2.2.1. Majetková kriminalita

Ako vyplýva zo štatistických prehľadov, najpočetnejším bol trestný čin podvodu podľa § 250 Tr. zák., pre ktorý bolo stíhaných 54 osôb, čo predstavovalo 6,9% z celkového počtu stíhaných trestných činov. Pre tento trestný čin bolo

obžalovaných 6 osôb. Tento trestný čin bol spáchaný rôznymi spôsobmi, v praxi sa však najčastejšie vyskytovali tzv. zmenkové podvody a podvody páchané uplatňovaním si nárokov z falšovaných alebo nekrytých cenných papierov alebo z fiktívnych pohľadávok mnohokrát aj v konkurznom konaní. V súbehu s trestným činom podvodu boli takto páchané trestné činy falšovania a pozmeňovania peňazí a cenných papierov podľa § 140 Tr. zák. a falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 Tr. zák.. Posledne uvedený spôsob spáchania trestnej činnosti (teda uplatňovanie fiktívnych pohľadávok v konkurznom konaní) bol niekedy právne kvalifikovaný aj ako trestný čin poškodzovania veriteľa podľa § 256 Tr. zák.. Ďalšími formami trestnej činnosti kvalifikovanej ako podvod boli fakturácie nevykonaných prác a v neposlednom rade aj činnosť rôznych nebankových subjektov. Napokon takto vyšetrovatelia a prokurátori právne kvalifikovali úverové podvody, ku ktorým došlo v 90. rokoch a trestnú činnosť páchanú štatutárnymi zástupcami bánk.

Ďalšími často sa vyskytujúcimi trestnými činmi proti majetku boli aj trestné činy sprenevery podľa § 248 Tr. zák. (27 osôb; 3,4%), legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 252 Tr. zák. (27 osôb; 3,4%) a krádeže podľa § 247 Tr. zák. (25 osôb; 3,2%).

V prípade ďalších foriem tzv. tunelovania bánk, najmä poskytnutím úverov a záruk podnikateľským subjektom, ktorých návratnosť už od počiatku bola vysoko riziková až nemožná a v konečnom dôsledku k návratnosti finančných prostriedkov banke ani nedošlo, bola trestná činnosť štatutárných zástupcov bánk kvalifikovaná ako trestný čin sprenevery podľa § 248 Tr. zák. alebo trestný čin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 255 Tr. zák. (napr. Devín banka, a.s. v konkurze alebo Slovenská kreditná banka, a.s. v konkurze).

Tzv. privatizačná trestná činnosť (napr. SPP, a.s. alebo zástupcovia FNM SR) bola právne posúdená ako trestný čin sprenevery podľa § 248 Tr. zák. alebo trestný čin porušovania záväzných pravidiel hospodárskeho styku podľa § 127 Tr. zák. (tento trestný čin bol vypustený novým Trestným zákonom č. 300/2005 Z. z . účinným od 1.1.2006).

2.2.2. Násilná kriminalita

Násilná kriminalita je Úradom špeciálnej prokuratúry riešená len vtedy, ak je spáchaná v súvislosti s trestnými činmi, ktoré patria do príslušnosti Úradu špeciálnej prokuratúry. Preto nie je osobitne sledovaná.

2.2.4. Organizovaný zločin

Ako už bolo uvedené, v roku 2005 bolo pre trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a Tr. zák. vznesené obvinenie 161 osobám, čo predstavovalo 20,4% všetkých trestne stíhaných osôb.

Trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a ods. 1 Tr. zák. je obvykle sprievodným trestným činom pri iných formách trestnej činnosti. Okrem ekonomickej kriminality (príznačnej pre trestnú vec vedenú pod sp. zn. VII Gv 319/04 za trestný čin skrátenia dane a poistného podľa § 148 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. a ďalšie trestné činy – tzv. prípad minerálnych olejov, kde je za uvedený trestný čin trestne stíhaných 81 páchatel'ov), ide najmä o trestné činy nedovoleného prekročenia štátnej hranice a prevádzachstva podľa § 171a Tr. zák. (v roku 2005 vznesené obvinenie proti 81 páchatel'om, čo predstavuje 10,4% počtu všetkých trestne stíhaných osôb), trestné činy proti životu a zdraviu (trestne stíhaných 18 páchatel'ov, čo predstavuje 2,3% počtu všetkých trestne stíhaných osôb) a majetkové trestné činy. Z účasti na aktivitách zločineckých skupín v súvislosti s prevádzachstvom bolo vznesené obvinenie aj niekoľkým príslušníkom polície a príslušníkom colnej správy, ktorí aktívne spolupracovali s prevádzachskými skupinami. Spolupráca spočívala v tom, že členov prevádzachských skupín informovali o rozdelení strážnej služby, o harmonograme pohybu policajných a colných hliadok a poskytovali im aj iné formy spolupráce, z čoho finančne profitovali. Títo páchatelia boli trestne stíhaní aj za trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) Tr. zák., prípadne pre trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 161a ods. 1, ods. 2 Tr. zák..

Zločinecká skupina ako jednotiaci kvalifikačný prvok sa vyskytuje aj vo veciach tzv. mafiánskych zoskupení. Typickou násilnou kriminalitou spáchanou zločineckou skupinou je napríklad trestná vec vedená pod sp. zn. VII/2 Gv 49/05 pre trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. c), písm. j) Tr. zák. a ďalšie trestné činy. V predmetnej trestnej veci je vedené trestné stíhanie proti 16 páchatelom, ktorí participovali na rozličných aktivitách zločineckej skupiny.

Vyšetrovanie a dokumentovanie trestnej činnosti za trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a ods. 1 Tr. zák. je veľmi komplikovaný a náročný proces, spojený obvykle s rozsiahlymi požiadavkami na znalecké dokazovanie, na prepisy záznamov o uskutočnenej telekomunikačnej činnosti a na ďalšie oblasti. Z uvedeného dôvodu nebola za tento trestný čin doteraz podaná žiadna obžaloba.

Samotná definícia pojmu „zločinecká skupina“ tak, ako bola špecifikovaná v ustanovení § 89 ods. 27 Tr. zák., neumožňovala jednotný výklad. Z uvedeného dôvodu dochádzalo bežne k situáciám, keď zložky polície a prokuratúry realizovali trestné stíhanie za trestný čin podľa § 185a ods. 1 Tr. zák. voči skupinám páchatelov páchajúcim trestnú činnosť organizovanou formou nedosahujúcou úroveň zločineckej skupiny.

Problémy v tejto oblasti jednoznačne nerieši ani nová legislatíva v ustanovení § 129 Tr. zák., hoci už definovala niektoré pojmy, ktoré predtým neboli definované vôbec. Dokazovanie je potrebné predovšetkým zameriavať na úroveň organizovanosti skupiny, existenciu vnútornej štruktúry a aktivity jej jednotlivých členov, spôsob páchania trestnej činnosti, snahu o dosiahnutie zisku, spôsob jeho delenia a umiestňovania do ďalších ekonomických aktivít za účelom jeho legalizácie. Všeobecne možno konštatovať, že v niektorých trestných veciach skutky, pre ktoré je vedené trestné stíhanie, boli spáchané na vysokej úrovni organizácie a deľby úloh v rámci páchania každej konkrétnej formy trestnej činnosti. V takýchto prípadoch je právna kvalifikácia konania obvinených aj podľa § 185a Tr. zák. plne odôvodnená. Hrozbu vysokej sankcie pri tejto právnej kvalifikácii trestnej činnosti obvinených si

uvedomujú aj samotní páchatelia a v rámci prípravného konania badať zvýšené úsilie obvinených a ich obhajcov o zbavenie trestnej zodpovednosti za tento trestný čin.

Pri organizovanom zločine je pomerne časté aj páchanie trestného činu nedovoleného ozbrojovania podľa § 185 Tr. zák.. V roku 2005 bolo pre tento trestný čin vznesené obvinenie 11 osobám, čo predstavuje 1,4% počtu trestne stíhaných páchatel'ov. Prevažná väčšina prípadov sa týkala nedovolenej držby a prechovávanía krátkych strelných zbraní, vyskytli sa však aj dlhé strelné zbrane a súčiastky k nim.

Pre trestný čin vraždy podľa § 219 Tr. zák. bolo vznesené obvinenie 18 páchatel'om (2,3%), vždy však v súbehu s trestným činom, ktorý patrí do príslušnosti Úradu špeciálnej prokuratúry. Pre trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 222 Tr. zák. bolo vznesené obvinenie 6 osobám, čo predstavuje 0,8% páchatel'ov. Rovnaké počty osôb boli trestne stíhané pre trestný čin obmedzovania osobnej slobody podľa § 231 Tr. zák. a pre trestný čin vydierania podľa § 235 Tr. zák..

2.2.7. Kriminalita proti poriadku vo veciach verejných

V roku 2005 bolo trestne stíhaných 266 osôb pre trestné činy proti poriadku vo verejných veciach. Z toho počtu bolo najviac – 109 osôb (13,8%) stíhaných za trestné činy korupcie, ktoré patrili do pôsobnosti úradu, 81 osôb (10,3%) bolo stíhaných pre trestný čin nedovoleného prekročenia štátnej hranice a prevádzachstva podľa § 171a Tr. zák., 44 osôb (5,6%) bolo stíhaných pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 Tr. zák., 23 osôb (2,9%) bolo stíhaných pre trestný čin falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 Tr. zák..

V minulom roku bolo za trestné činy proti poriadku vo verejných veciach obžalovaných 105 osôb. Najviac obžalovaných osôb a to 76 bolo pre trestné činy korupcie.

Pri odhaľovaní, usvedčovaní a dokazovaní trestných činov korupcie sa osvedčilo použitie agenta (§ 88b Tr. por.) a nadväzne aj použitie informačno-technických prostriedkov, najmä odpočúvania a záznamu telekomunikačných

činností (§ 88 Tr. por.), vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo iných záznamov (§ 88e Tr. por.), sledovanie osôb a vecí (§ 88d Tr. por.).

Je potrebné uviesť, že k zisťovaniu a usvedčovaniu korupčnej trestnej činnosti doposiaľ nebývalou mierou prispeli občania, či už ako oznamovatelia trestných činov korupcie, svedkovia v trestnom konaní alebo v procesnom postavení agentov. Ako príklad spolupráce občanov pri odhaľovaní a dokazovaní trestných činov korupcie je možné spomenúť prípady trestne stíhaného sudcu okresného súdu, prokurátorov okresnej prokuratúry, primátorov miest, starostov obcí, prednostu krajského pozemkového úradu, prednostu odboru krajského úradu, lekárov a ďalšie.

Aj napriek zvýšeniu počtu trestne stíhaných a obžalovaných osôb za trestné činy korupcie je možné konštatovať, že páchanie tejto trestnej činnosti má aj naďalej vysoko latentný charakter a z tohto pohľadu je nemožné čo i len odhadom určiť skutočný rozsah tohto druhu trestnej činnosti v Slovenskej republike.

Zo skúseností z minuloročnej činnosti Úradu špeciálnej prokuratúry v tejto oblasti je zrejmé, že korupcia existuje tak v oblasti štátnych orgánov (štátna správa, samospráva, polícia, súdnictvo, prokuratúra), ako aj v súkromnej sfére, a to v obchodno-právnych vzťahoch a v občiansko-právnych vzťahoch.

Vo všeobecnosti platí, že korupčné prostredie sa vytvára tam, kde rozhodovanie, najmä štátnych orgánov, nie je transparentné a kde zlyháva kontrolná činnosť nadriadených orgánov, ale aj kontrolná činnosť špecializovaných kontrolných úradov. Taktiež sa javí, že funkcionári štátnych úradov ako aj ich podriadení majú nedostatočné poznatky o možných sankciách za porušovanie zákona a naďalej je pomerne nízka odolnosť štátnych zamestnancov voči prejavom podplácania. Bolo by vhodné zvýšiť právne vedomie aj prostredníctvom účinnejšieho dodržiavania etických kódexov.

2.2.8. Kriminalita v Policajnom zbore

Kriminalita v Policajnom zbore je sledovaná na Úrade špeciálnej prokuratúry len cez trestné činy prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1,

ods. 2 Tr. zák., kde sa prejavy korupcie viazali na rozhodovaciu právomoc príslušníkov Policajného zboru, ktorí konali v súvislosti s obstarávaním vecí všeobecného záujmu a páchali túto trestnú činnosť ako verejní činitelia. Celkovo bolo stíhaných 6 príslušníkov Policajného zboru a obžaloba bola podaná na 5 príslušníkov Policajného zboru. Všetci policajti boli v minulom roku trestne stíhaní pre trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a Tr. zák. a pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 Tr. zák..

2.2.11. Kriminalita cudzincov na našom území, kriminalita našich občanov alebo osôb s trvalým pobytom na našom území v cudzine

Páchatelmi trestnej činnosti na území Slovenskej republiky sú nielen občania Slovenskej republiky, ale aj cudzinci. Pre trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 185a ods. 1 Tr. zák. a s ním súvisiacej trestnej činnosti je vedené trestné stíhanie aj proti 13 občanom Ukrajiny, vyskytli sa však aj občania iných krajín, napríklad 3 občania Pakistanu, 3 občania Indie, 2 občania Afganistanu a z ďalších krajín.

Účasť cudzincov na páchaní majetkovej a hospodárskej kriminality bola zanedbateľná. V roku 2005 boli stíhaní pre takéto trestné činy 4 cudzinci.

V roku 2005 došlo k odovzdaniu trestného stíhania na Ukrajinu pre trestný čin korupcie v prípade dvoch osôb ukrajinskej štátnej príslušnosti, k prevzatíu trestného činu korupcie nedošlo.

Z cudziny boli prevzaté 2 trestné stíhanie. V jednom prípade išlo o Českú republiku, v druhom prípade o Poľsko.

V súvislosti s trestným stíhaním cudzincov stále markantnejším problémom začína byť jazyková bariéra. Cudzinci zo vzdialených krajín Ázie a Afriky nehovoria anglicky ani iným medzinárodne rozšíreným jazykom, ale často používajú nárečie alebo dialekt miestnej časti krajiny, z ktorej pochádzajú. V Slovenskej republike je problém zabezpečiť tlmočníka do niektorých jazykov, čím môže dochádzať

k porušovaniu základných práv účastníkov trestného konania. Na tento problém často poukazujú najmä obhajcovia obvinených.

2.3. Činnosť prokuratúry v trestnej oblasti (register Gn)

2.3.1. Základné údaje o činnosti prokurátora a spôsob vybavenia vecí v preverovaní

Podľa štatistických údajov bolo v roku 2005 na Úrade špeciálnej prokuratúry vybavených 758 trestných oznámení. Väčšinou išlo o oznámenia fyzických osôb (723). Trestné oznámenia právnických osôb (35) boli menej časté. Väčšina z uvedených vecí bola vybavená odmietnutím podľa § 159 ods. 1 písm. c) Tr. por., pretože nebol dôvod na začatie trestného stíhania alebo na odloženie veci.

Oznámenia, ktoré boli adresované priamo na Úrad špeciálnej prokuratúry boli podľa § 158 ods. 1 Tr. por. odovzdané na vybavenie príslušným policajným súčastiam, najčastejšie išlo o miestne príslušné odbory boja proti korupcii alebo odbory boja proti organizovanej kriminalite. Súčinnosť s vyšetrovateľmi a policajnými orgánmi uvedených odborov pri vybavovaní oznámení možno hodnotiť kladne a o väčšine oznámení bolo rozhodnuté v zákonom stanovenej tridsaťdňovej lehote. Po odmietnutí veci uznesením vyšetrovateľa alebo policajného orgánu musel prokurátor často rozhodovať o podanej sťažnosti oznamovateľa. Častými situáciami bolo to, že oznamovateľ sa domáhal uplatnenia opravného prostriedku aj po tom, čo prokurátor podľa § 148 ods. 1 písm. c) Tr. por. zamietol jeho sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa alebo policajného orgánu. Takéto opakované podania potom museli byť vybavované ako podnety na preskúmanie postupu prokurátora v zmysle zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre.

Prácu prokurátorov Úradu špeciálnej prokuratúry veľmi komplikujú tzv. notorickí sťažovatelia, ktorí opakovane podávajú ďalšie a ďalšie oznámenia, ktorými sa postupne domáhajú, aby bol preskúmaný postup všetkých orgánov činných v trestnom konaní, ktorí sa podieľali na vybavovaní ich oznámení, počínajúc policajným orgánom a končiac špeciálnym prokurátorom. Nie sú zriedkavé ani

prípady, že sťažovatelia napokon napíšu oznámenie aj na špeciálneho prokurátora alebo generálneho prokurátora Slovenskej republiky. Tým sa niekedy vytvára až patová situácia a neexistuje spôsob, ako takýmto sťažovateľom vysvetliť, že ich podania sú irelevantné.

2.3.2. Základné údaje o činnosti a zaťažnosti prokurátora a spôsobe vybavenia vecí v prípravnom konaní

V roku 2005 napadlo 294 vecí do prípravného konania (register VII Gv), pričom vybavených bolo 362 vecí. Uvedený rozdiel vyplýva z toho, že v roku 2004 napadol na Úrad špeciálnej prokuratúry enormný počet takýchto vecí a tieto boli postupne vybavované v roku 2005.

Obžaloba bola podaná v 70 veciach, spolu na 117 obvinených. V jednej veci proti jednej osobe bolo trestné stíhanie podmiennečne zastavené podľa § 307 Tr. por..

Inštitút zmieru Úrad špeciálneho prokurátora nevyužil. Zastavené trestné stíhanie podľa § 172 Tr. por. bolo v 106 veciach proti 25 osobám, v 3 veciach proti 1 osobe bolo trestné stíhanie postúpené inému orgánu. Prerušené trestné stíhanie podľa § 173 ods. 1 písm. a) Tr. por. bolo v 2 veciach proti 3 osobám a podľa § 173 ods. 2 Tr. por. v 2 veciach proti 2 osobám.

2.3.3. Dozor prokurátora nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní

Dozor nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní zo strany prokurátorov Úradu špeciálnej prokuratúry je aktívny. Zo strany prokurátorov sú po predchádzajúcom preskúmaní vyšetrovacích spisov vydávané početné pokyny, zabezpečované osobné konzultácie a prejednávania ďalšieho postupu vo vyšetrovaní a nezriedkavo sa prokurátori aj osobne zúčastňujú jednotlivých vyšetrovacích úkonov. Preto skôr výnimočným je vrátenie veci vyšetrovateľovi na došetrenie zo strany prokurátora alebo zrušenie rozhodnutia vydaného vyšetrovateľom.

U trestných činov korupcie a trestných činov charakteru organizovanej kriminality je prokurátorský dozor často vykonávaný neformálne, t.j. bez vydávania písomných pokynov. Vyplýva to z požiadaviek na rýchlosť, operatívnosť a utajenosť plánovaných postupov.

Účasť prokurátorov na vyšetrovacích úkonoch mala v roku 2005 zvyšujúcu tendenciu, aj keď bola stále limitovaná vysokou zaťaženosťou. Prokurátori však často sami vykonali vyšetrovací úkon, najčastejšie výsluch svedka alebo agenta. Vo všetkých veciach, kde bol na dokazovanie použitý agent v zmysle § 88b Tr. por., bol agent následne vypočutý prokurátorom v súlade s § 88b ods. 11 Tr. por.. Vysoká úspešnosť bola zaznamenaná pri návrhoch na vzatie obvinených do väzby (103 návrhov, z toho 85 akceptovaných, t.j. 82,52%).

2.3.4. Poznatky o využívaní osobitných prostriedkov odhaľovania organizovaného zločinu

Je takmer samozrejmosťou, že pri dokazovaní trestných činov v organizovanom zločine, ale aj v korupcii sa využívali také inštitúty Trestného poriadku, akými boli odpočúvanie a záznam telekomunikačných činností (602 prípadov), agent (61 prípadov), sledovanie osôb a vecí (104 prípadov), vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo iných záznamov (109 prípadov), pričom aplikácia týchto inštitútov vyšetrovateľmi bola na dobrej úrovni. Taktiež sa využívalo ustanovenie § 101 ods. 4 Tr. por., t.j. že sa pri výsluchoch svedkov neuvádzala totožnosť alebo bydlisko svedka.

V tejto oblasti sa väčšie problémy nevyskytovali, avšak problémy vznikali pri odposluchoch telefonických hovorov medzi cudzincami navzájom, pretože vykonávanie prepisov a prekladanie týchto prepisov je zdĺhavé a niekedy málo efektívne. Niekedy je problém so zadovážením tlmočníka a prekladateľa, najmä na rôzne ázijské jazyky.

2.3.5. Problémy s odhaľovaním a postihom organizovanej trestnej činnosti

Spoluprácu s jednotlivými odbormi Úradu boja proti korupcii Policajného zboru je možné hodnotiť pozitívne, je však potrebné aj naďalej venovať pozornosť zvyšovaniu odbornosti policajtov špecializujúcich sa na trestné činy korupcie.

Spolupráca s odbormi Úradu boja proti organizovanej kriminalite nebola vždy na požadovanej úrovni. Nedostatky sa vyskytovali predovšetkým v oblasti rýchlosti vyšetrovania, pretože boli zistené prípady dlhodobej nečinnosti vyšetrovateľa, niekedy presahujúcej aj obdobie pol roka. Niektorí vyšetrovatelia nereagovali na pokyny prokurátorov, alebo ich niekedy vôbec nesplnili.

V priebehu roka bola konštituovaná nová vyšetrovacía súčasť pôsobiaca na úseku boja s organizovaným zločinom – odbor vyšetrovania obzvlášť závažnej trestnej činnosti Úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia PZ. Spolupráca s touto policajnou súčasťou sa zatiaľ rozvíja pozitívne.

2.3.6. Základné údaje o činnosti a zaťažnosti prokurátora a o spôsobe vybavenia vecí v konaní pred súdom

V roku 2005 bolo odsúdených 47 osôb, na ktoré bola podaná obžaloba na Špeciálny súd. Tri osoby boli oslobodené. Jedna vec proti jednej osobe bola postúpená na prejednanie inému orgánu. Iný spôsob rozhodnutia Špeciálny súd nevyužil. Prokurátori podali proti rozhodnutiam súdu 3 odvolania, z toho 1 neúspešné a 2 doposiaľ neboli rozhodnuté. Sťažnosti podali 2, ktoré doposiaľ nie sú rozhodnuté. Bol podaný 1 odpor proti trestnému rozkazu.

2.4. Základné údaje o niektorých úkonoch súvisiacich s trestným konaním na úseku právneho styku s cudzinou

Problémy súvisiace s trestným konaním s cudzím prvkom sú riešené v spolupráci s medzinárodným odborom generálnej prokuratúry. Túto spoluprácu je potrebné hodnotiť kladne, pretože prokurátori medzinárodného odboru spracovávajú

pre potreby Úradu špeciálnej prokuratúry žiadosti o právnu pomoc do cudziny a poskytujú pomoc pri doručovaní výsledkov tejto právnej pomoci a v prípade potreby aj poskytujú konzultácie prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry.

ČASŤ 4. ZÁVERY A OPATRENIA

4.1. Závery

Činnosť zločineckých skupín je charakterizovaná neustále sa zdokonaľujúcim vysokým stupňom organizovanosti, konšpirácie s vyhradenou sférou záujmu a odbornosti a so znalosťou práce bezpečnostných služieb. Zločinecké organizované skupiny vo svojej činnosti využívajú najmodernejšie technické prostriedky, akými nedisponuje ani Policajný zbor. Vo svojej činnosti využívajú služby špecialistov z oblasti finančníctva, bankového sektoru, ekonomiky, práva a iných odvetví, ktorých sú vzhľadom na množstvo finančných prostriedkov schopné a ochotné zaplatiť. Dôsledkom tohto stavu je potom skutočnosť, že špičkoví odborníci z rôznych odvetví odovzdávajú svoje schopnosti a skúsenosti do služieb násilia a bezprávia. Výsledkom činnosti týchto skupín sú miliónové škody na majetku najmä finančných inštitúcií, podnikateľov, šírenie strachu, neistoty, násilia a nezákonnosti.

Úrad špeciálnej prokuratúry svojou činnosťou v roku 2005 preukázal opodstatnenie svojej existencie. Stal sa jedným z nosných článkov orgánov Slovenskej republiky zameraných na boj s najzávažnejšími formami kriminality. Svoju opodstatnenosť preukázal predovšetkým pri odhaľovaní a trestnom stíhaní všetkých foriem korupcie, kde dosiahol skutočne pozoruhodné výsledky. Aj zásluhou prokurátorov Úradu špeciálnej prokuratúry (spoločne s policajtmi a sudcami Špeciálneho súdu) občania Slovenskej republiky začali meniť svoj prístup k odhaľovaniu korupcie a začínajú stále viac spolupracovať s orgánmi činnými v trestnom konaní. Občania sami začínajú podávať trestné oznámenia na skorumpovaných úradníkov, policajtov, lekárov, prokurátorov aj sudcov. V tejto oblasti už boli dosiahnuté aj konkrétne výsledky spočívajúce v právoplatnom odsúdení páchatel'ov korupcie. Boj s korupciou na miestnej úrovni (bez existencie

špecializovaných policajných orgánov, Úradu špeciálnej prokuratúry a Špeciálneho súdu) nebol v minulosti taký efektívny, ako je to v súčasnosti.

Dobrymi výsledkami sa Úrad špeciálnej prokuratúry môže prezentovať aj napriek tomu, že celý rok 2005 fungoval v situácii, že nedosahoval ani 50%-nú naplnenosť stavu prokurátorov. Po očakávanom personálnom naplnení možno dôvodne očakávať ešte lepšie kvantitatívne aj kvalitatívne výsledky.

4.2. Opatrenia zamerané na zlepšenie činnosti Úradu špeciálnej prokuratúry

Na úseku personálnom bude predovšetkým potrebné personálne doplniť stav prokurátorov Úradu špeciálnej prokuratúry na plánovaný stav 25. Zvýšený počet prokurátorov umožní ich primeranú špecializáciu, ešte intenzívnejší dozor nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní, častejší kontakt s vyšetrovateľmi, možnosť účasti na vyšetrovacích úkonoch a v neposlednom rade aj vzájomnú zastupiteľnosť prokurátorov pri vybavovaní konkrétnych vecí.

Na úseku materiálneho zabezpečenia je potrebné predovšetkým technicky vybaviť miestnosti určené na prehrávanie obrazových, zvukových a obrazovo-zvukových záznamov a výsluchy utajených svedkov.

Pre úspešnosť v boji proti korupcii je nevyhnutná zákonná úprava postupov polície a prokuratúry a tiež súdov, je nevyhnutné, aby riadenie tejto činnosti vychádzalo z jedného centra, ktorým je Úrad špeciálnej prokuratúry. Z toho dôvodu je potrebné legislatívne upraviť právomoc Špeciálneho súdu v § 14 ods. 2 písm. a) Tr. por. formuláciou „tretí diel – korupcia“. Súčasné znenie nie je vhodné z toho dôvodu, že sa vytvára neprehľadnosť, pričom niektoré druhy korupcie patria do právomoci okresných prokuratúr.

Ďalším doposiaľ nevyužívaným prostriedkom je možnosť prokurátorov Úradu špeciálnej prokuratúry využiť súčinnosť s NKÚ SR a orgánmi štátnej správy, najmä v oblasti colníctva, daní a finančnej kontroly v zmysle § 55l ods. 1, ods. 4 zákona

č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre. Vzhľadom na to bude nutné vstúpiť do konania s vedúcimi pracovníkmi uvedených inštitúcií.

Vo vzťahu k Policajnému zboru treba venovať trvalú pozornosť skvalitňovaniu odbornosti príslušníkov polície zaoberajúcich sa organizovaným zločinom, modernizácii technického vybavenia, výberu policajtov a ich náležitému finančnému ohodnoteniu.